

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Možnosti trávení volného času v obci Řepeč

Vypracovala: Šárka Procházková
Vedoucí práce: PhDr. Iva Žlábková, Ph.D.
České Budějovice 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

Poděkování

Děkuji PhDr. Ivě Žlábkové, Ph.D. za trpělivé vedení bakalářské práce, poskytnutí cenných rad a připomínek při zpracování práce a za metodickou pomoc.

Abstrakt

Problematika volného času je v posledních letech tématem, které budí zájem u rodičů, pedagogů, ale také u širší veřejnosti. Proto je tématem bakalářské práce právě volný čas. Bakalářská práce se zabývá využitím volného času v obci Řepeč. Je rozdělena do dvou částí. Práce má teoreticko-empirický charakter.

V teoretické části práce je na základě studia odborné literatury definován pojem volný čas, volnočasové aktivity a popsány možnosti organizovaného a neorganizovaného trávení volného času dětí, mládeže a dospělých.

V empirické části práce je provedena analýza možností trávení volného času v obci Řepeč a jejím blízkém okolí. Následně je provedeno dotazníkové šetření zaměřené na zhodnocení nabízených volnočasových aktivit obyvateli obce.

Klíčová slova: volný čas, volnočasové aktivity, výchova, pedagogika volného času

Abstract

The leisure time is big issue in last few years which concerns the parents, teachers and general public. Therefore subject of my bachelor work is leisure time. The bachelor work deals with the leisure time in village called Řepeč. It is separated in two parts. The work has theoretic-empirical character.

In the theoretic part is defined the leisure time and the leisure activities on the basis of the professional literature. There are possibilities of spending organized or non organized leisure time with children, teenagers and public.

In the empirical part are analysed the possibilities of spending leisure time in village Řepeč and the surroundings. For assessment the offer of the leisure activities was made the questionnaire research by local people.

Keywords: leisure time, leisure activities, upbringing, pedagogy leisure time

Obsah

Úvod	7
1 Volný čas, odborné definice, různé pohledy, životní styl	10
1.1 Volný čas	10
1. 2 Různé pohledy na volný čas	14
1. 3 Volný čas a životní styl	17
2 Volnočasové aktivity	21
2.1 Historický vývoj výchovy ve volném čase	21
2. 2 Pedagogika volného času	24
2.3 Účastníci volnočasových aktivit	29
2.4 Rysy a tendence výchovného zhodnocování volného času	31
2. 5 Zážitková pedagogika	32
3 Možnosti organizovaného a neorganizovaného trávení volného času	35
3. 1 Výchova formální, informální a neformální	35
3. 2 Neorganizovaný čas	37
3. 3 Organizovaný čas	39
3. 3. 1. Instituce pro výchovu mimo vyučování ve volném čase	40
4 Analýza trávení volného času v obci řepeč v historii a v současné době	45
4. 1 Cíle výzkumu	45
4. 2 Historie obce	45
4. 3 Historie kulturního domu	46
4. 4 Historie základní školy	46
4. 5 Historie místních organizací	47
4. 6 Současné organizace pro volný čas	48
4. 7 Možnosti trávení volného času v okolí obce	49
4. 7. 1 Základní škola v opařanech	49
4. 7. 2 Přístav vodních skautů v opařanech	50
4. 7. 3 Městys stádlec	50
4. 7. 4 Město milevsko	51
4. 7. 5 Město tábor	54
5 Srovnávací studie zaměřená na možnosti trávení volného času v obci řepeč	57
5. 1 Cíl výzkumu	57
5. 2 Metoda šetření	57

5. 3 Místo šetření	57
5. 4 Realizace dotazníkového šetření	58
5. 5 Dílčí výsledky dotazníkového šetření	60
5.5.1 Hodnocení dotazníkového šetření dětí mladšího školního věku v porovnání s výsledky dětí staršího školního věku	60
5. 5. 2 Vyhodnocení dotazníkového šetření matek s dítětem nebo dětmi do 6 let	66
5. 5. 3 Vyhodnocení dotazníkového šetření určeného ostatním občanům obce	71
6. Závěry praktické části bakalářské práce	89
Závěr	94
Seznam použité literatury	95
Seznam příloh	99
Seznam použitých tabulek	100

ÚVOD

Sousloví volný čas ve mně vyvolává krásné a velmi příjemné představy a pocity. V myslí se mi střídají představy napnutých bílých plachet námořních lodí z romantických filmů, nespoutaných křídel ptáků, kteří bezstarostně odlétají za vůní dalekých zemí, svobody a ničím nerušeného klidu. Moje vysněné představy však záhy střídá zcela racionální realita skutečného světa, který není naplněný pouze krásnými zážitky. Lidé jsou zahlceni starostmi a povinnostmi běžného života natolik, že v lečjakých případech ani plnohodnotně nedokážou vstřebat potěšení a radost z maličkostí, které každý den prožívají. Mnozí svůj volný čas přehlížejí a nepokládají ho za důležitý. Jiní si myslí, že žádný nemají. A těm, kteří mají volného času přebytek, chybí jeho naplnění.

Volný čas může znamenat v životě člověka něco krásného a nenahraditelného. Volný čas může být vzácným zdrojem, přinášejícím pocity svobody, volnosti, seberealizace, naplnění a radosti. Nabízí nám možnost prožití pocitů, které nám vyvolávají oblíbené činnosti. Je zřejmé, že činnost, pro někoho zajímavá a zábavná, může druhého nudit a naopak. Představa volného času se odlišuje v souvislosti s věkem, pohlavím, společenským postavením, ekonomickou situací i místem bydliště. Jistě je velký rozdíl v nabídce volnočasových aktivit ve velkém městě a v malé vesnici, nacházející se v horské přírodě. Přesto jsem názoru, že život na vesnici se v současné době také značně proměňuje. Myslím, že dříve typické vesnické hospodářství, které celé rodině zabralo tolik času, že volný čas byl pro ně vzácností, má už i ve vesnici jen malé procento rodin. Nyní přibývají ve vsích bytové domy bez zahrádek, proto by měly přibývat i možnosti trávení volného času.

Volný čas může přinášet i problémy a rizika. Kromě samoty, patří mezi negativní pocity, které volný čas vyvolává, pocit nudy a nevědomosti, jak s ním naložit nebo naopak pocit, že nemám žádný nebo velice málo volného času. Může být i strůjcem frustrace, protože mám hodně volného času, ale málo prostředků a příležitostí k realizaci svých plánů a představ. Při neorganizovaném trávení volného času, se může stát i zdrojem vážného ohrožení. Dochází k velkému procentu dětských úrazů. Mladí lidé z nedostatku pozitivních vzorů v rodině a ve svém nejbližším okolí hledají nejružnější možnosti trávení volného

času. Vyhledávají společnost v partách, kde hrozí sociálně patologická rizika. Úzká uzavřená komunita nabízí ideální prostředí pro porušování pravidel a zákonů. V mnohých případech dochází v komunitách k vytváření vlastních pravidel, která mohou být pro jedince i společnost velice nebezpečná. Ohrožují sebe i druhé experimentováním s pitím alkoholu a s kouřením cigaret a marihuany. V horších případech experimentují s tvrdšími drogami, zrovna tak jako se sexem a hazardními hrami.

To vše a mnoho dalšího jasně ukazuje, že toto téma si zaslouží naši pozornost. Mnoho lidí stále považuje finance vložené do volnočasových aktivit za zmařené a zbytečné. Já jsem vyrůstala v malé vesnici, proto jsem názoru, že lidé žijící na vesnicích, mají tento názor zakotven ještě hlouběji. Moje teorie měla nezanedbatelný podíl při výběru dané problematiky.

Doufám, že naše práce pomůže pochopit důležitost volnočasových aktivit. Nabídne možnosti, jak s volným časem hospodařit, aby byl skutečně plnohodnotně využíván. K mému velkému potěšení by bylo, kdyby se práce stala inspirací nejen pro mě, ale i pro někoho dalšího.

V teoretické části naší práce, na základě prostudované literatury, definujeme pojem volný čas. Zaměříme se na to, co si pod pojmem volný čas můžeme představit. Vysvětlíme funkce volného času. Zmíníme se o činnostech, které do sféry volného času můžeme řadit. V první kapitole se rovněž dozvíte o různých pohledech na volný čas, ve kterých nechybí například informace o závažném vlivu médií nebo rozvržení dne, tak aby ho bylo využíváno v závaznosti na výkonnost lidského organismu v určitých hodinách. Závěr první kapitoly bude věnován životnímu stylu, který využívání volného času nepochybně spoluurčuje. Dále se budeme soustředit na volnočasové aktivity. Druhou kapitolu zahájíme historickým vývojem výchovy ve volném čase. Dále se zaměříme na možnosti trávení volného času v městském prostředí a v přírodě. Nechybí ani vymezení účastníků těchto aktivit. Závěrečná kapitola teoretické části patří možnostem organizovaného a neorganizovaného trávení volného času dětí, mládeže a dospělých. Uvedeme organizace, které se touto činností zabývají a působí v České republice. Podkapitola zabývající se neorganizovaným způsobem trávení volného času je zaměřena na klady i zápory, které tento způsob přináší.

Závěr patří výčtu různých kroužků a oddílů pro volný čas a závislosti jejich výběru na socioekonomickou situaci rodiny a vlivu vůle rodičů.

V empirické části této práce je provedena analýza možností trávení volného času v obci Řepeč a jejím blízkém okolí. Následuje dotazníkové šetření zaměřené na zhodnocení nabízených volnočasových aktivit obyvateli obce. Dotazníkové šetření ukázalo, že většina obyvatel obce různých věkových skupin je s tím, jak tráví svůj volný čas spokojena. Naopak většina je nespokojena s možnostmi, které pro smysluplné naplňování volného času obec nabízí. Obyvatelé by si přáli více možností, jak trávit svůj volný čas přímo v obci.

Doufám, že se tato práce stane vhodným typem k využívání volného času tak, aby bylo přínosné, a motivem k aktivní činnosti ve volnočasových aktivitách. Zároveň jsem si však vědoma toho, že práce je dílo začátečnické, které může obsahovat nedokonalosti.

1 Volný čas, odborné definice, různé pohledy, životní styl

1.1 Volný čas

V první kapitole vymezíme pojem volný čas. Volný čas definujeme z pohledu různých odborností a poukážeme na to, že je jedním z ukazatelů životního stylu. Objasňováním pojmu volný čas se zabývá mnoho odborných publikací. Pokusíme se z nich vybrat nejdůležitější poznatky a informace k objasnění této problematiky.

Volný čas představuje duchovní bohatství společnosti a její významnou systémovou charakteristiku. Sféra volného času umožňuje jedinci naplnit jeho potřeby a zájmy a rozvíjet jeho nadání. Na druhé straně tlumí tendence k negativnímu sociálnímu zrání. Volný čas má ve vztahu k jedinci především funkci rekreační, relaxační a rozvojovou. Volný čas, jinými slovy úhrn reálných a duchovních aktivit lidí, plní řadu funkcí ve společenském systému. Právě v této sféře jsou nastartovány společenské inovace, které zpočátku narážejí na bariéry rigidnosti společenských a ekonomických institucí. Za volný čas je podle sociologických kritérií považován čas, v němž jedinec svobodně a na základě svých vlastních zájmů, nálad a pocitů volí svou činnost. Jedná se o část mimopracovního a mimoškolního času, která zbývá po zabezpečení individuálních a rodinných, existenčních a biologických potřeb.¹

Na tuto definici navazuje Hájek společně s Hofbauerem a Pávkovou², který volný čas definuje jako část lidského života mimo čas pracovní. Jako příklad uvádí návštěvu školy a pracovní proces. A čas, který označuje časem vázaným. Zahrnuje biofyzilogické potřeby člověka (spánek, jídlo, osobní hygienu), chod rodiny, provoz domácnosti, péči o děti, dojíždění za prací a zbývající nutné mimopracovní povinnosti. Volný čas chápe jako dobu, která zbývá po splnění těchto potřeb a povinností pro činnosti sebeurčující a sebevytvářející. Mezi činnosti sebeurčující a sebevytvářející řadí odpočinek, zábavu, rozvoj zájmové sféry, zlepšení kvalifikace a účast na veřejném životě. Definuje také čas polovolný, do kterého řadí činnosti, které jsou na pomezí času povinného a

¹ SAK, P.; SAKOVÁ, K. *Mládež na křižovatce*. Praha: Svoboda Servis, 2004, s. 56.

² HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008, s. 10 -11.

vázaného. Do této kategorie lze zařadit aktivity, které přinášejí člověku radost a zároveň praktický užitek. Může se jednat o kutilství, zahrádkaření nebo o ruční práce.

Pávková definuje volný čas jako opak doby nutné práce a povinností a doby nutné k reprodukci sil. Volný čas je doba, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybírat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění.³

V další publikaci Hofbauer⁴ popisuje volný čas jako dobu, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, které vyplývají z jeho sociálních rolí. V první řadě z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život. Volný čas vymezuje jako čas, který zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností. Odkazuje na tzv. zbytkovou, reziduální teorii volného času rozšířenou zejména v německé literatuře Resttheorie. Jako přesnější pak popisuje jeho další vymezení této aktivity, jako činnosti, do níž člověk vstupuje s očekáváním. Na které se účastní na základě svého svobodného rozhodnutí a která mu přináší příjemné zážitky a uspokojení. Hlavními funkcemi volného času uvádí odpočinek, který slouží k relaxaci pracovní síly. Dále zábavu jako regeneraci duševních sil a rozvoj osobnosti, který se spoluúčastní na vytváření kultury.

Velice pěkně v knize odkazuje na vymezení volného času z pohledu autorů posledních desetiletí, kteří vycházejí ze zásadně shodného základu. Prvním jmenovaným je Michel Damay, který vydal jednu z prvních souborných prací o volném čase dětí a mládeže již před druhou světovou válkou. Vymezil v ní biologickou, sociální, politickou a pedagogickou dimenzi volného času. Autor mimo jiné uvádí fakta o tehdejších aktivitách a institucích státu i nestátních subjektů ve Francii i v dalších evropských zemích. Tyto země zahrnují i tehdejší Československo a umožňují tak srovnání v dobových společenských souvislostech. Dalším jmenovaným je Joffre Dumazediera, který vymezil psychologickou funkci volného času, která vyrovnává zčásti vliv práce. Zahrnuje očekávání a naději. Osvobození od požadavků pracovního procesu a dalších zátěží života. Dále zábavu a rozptýlení, které přináší hra na klavír, divadlo nebo kino ad. V neposlední řadě rozvoj intelektuální, umělecký a fyzický, tvořivost a

³PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002, s. 13.

⁴HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 13-15.

vzdělání. Polský sociolog volného času a historik sdružování polských dětí a mládeže Alexandr Kaiński vymezil ve stejné tedy poválečné době tři hlavní, navzájem související způsoby realizace volného času. Řadí mezi ně odpočinek, zábavu a aktivity, které rozvíjí osobnost. Vzdelání, veřejné činnosti a amatérské činnosti. Roger Sue, soudobý francouzský sociolog volného času, uvádí jako jeho funkce následující výčet:

- Psychologickou (Uvolnění, zábavu, rozvoj).
- Sociální (Socializaci, symbolickou příslušnost k některé sociální skupině).
- Terapeutickou (Zahrnuje zdravotní hledisko, smyslový rozvoj, prevenci chorob, zdravý životní styl. Dosud byla opomíjená).
- Ekonomickou (Pozitivní vliv na uplatnění člověka v profesní činnosti, výdaje účastníků vynakládané na aktivity volného času, pojetí volného času jako prožívání aj.).

Funkce a možnosti volného času vymezil i německý pedagog volného času Horst W. Opaschowski. Výčet uvádí relaxaci jako zotavení a uvolnění, kompenzaci jako odstraňování zklamání a frustrací, výchovu a další vzdělávání jako učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení. Kontemplaci ve smyslu hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba. Komunikaci, při níž dochází k sociálním kontaktům a partnerství. Participaci, podílení se na vývoji společnosti. Integraci, stabilizaci života rodiny a vrůstání do společenských organismů. Enkulturu, kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností.

Pávková⁵ pod pojem volný čas zahrnuje odpočinek, rekreaci, zábavu, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání, dobrovolnou společensky prospěšnou činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené. Z hlediska dětí a mládeže do volného času nezařazuje vyučování a činnosti s ním související, sebeobsahu, základní péči o zevnějšek a osobní věci, povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti, výchovného zařízení i další uložené vzdělávání a další časové ztráty. Do volného času nezařazuje ani činnosti zabezpečující biologickou existenci člověka (jídlo, spánek, hygiena, zdravotní péče).

⁵ PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002, s. 13-14.

Dále pak Pávková zmiňuje děti a mládež jako zvláštní a specifickou skupinu, z výchovných důvodů, při trávení volného času. Úmluva o právech dítěte definuje dítě jako jedince mladšího 18 let a mládeží se označuje věková skupina 18–26 let. Děti ještě nemají dostatek zkušeností a nedovedou se orientovat ve všech oblastech zájmových činností, proto je nezbytné pedagogické ovlivňování. Potřebují citlivé vedení. Nenásilné vedení, které v opačném případě ztrácí účinnost. Nabízené činnosti musí být pestré a přitažlivé a účast nesmí být vynucená, ale zcela dobrovolná. Míra ovlivňování volného času závisí na věku dětí, jejich mentální a sociální vyspělosti a na charakteru rodinné výchovy.

Děti k uskutečnění příležitostí, které mají k trávení volného času k dispozici, potřebují nejen pozitivní hodnocení těchto zájmových činností, ale především pozitivní vzor trávení volného času z nejbližšího společenského prostředí. Dítě potřebuje danou aktivitu běžně vidět ve svém okolí. Kvalitní možností může být, když se jeden z rodičů věnuje nějaké sportovní aktivitě, působí v místním spolku nebo dokonce vede zájmový kroužek. Neméně důležité je, aby dítě bylo v dané aktivitě podporováno a dostatečně oceňováno. Takové prostředí posiluje dítěti jeho sebeúctu, je přijímáno ostatními bez výhrad, v celé své hodnotě a může se realizovat. Naplňuje jeho potřeby poznávání a estetických prožitků. Na názor Pávkové navazuje v nadcházející citaci Vágnerová.

Člověk si svoje sebepojetí vytváří v průběhu vývoje. Děje se tak v integraci s vnějším prostředím, zejména s jeho sociální složkou. V sociálním kontextu nabývá sebepojetí charakteru sebehodnocení, získává zde určitou hodnotu. K zásadní proměně sebepojetí dochází v pubertě.⁶

⁶ VÁGNEROVÁ, M.: *Úvod do psychologie*. Praha 2003. Univerzita Karlova v Praze. Nakladatelství Karolinum, s. 182.

1. 2 Různé pohledy na volný čas

Problematiku volného času lze rozdělit do různých pohledů:

Ekonomické hledisko: důležitost tkví v tom, kolik prostředků společnost investuje do zařízení pro volný čas, zda a jakým způsobem se alespoň část nákladů vrátí. Volnočasové odvětví je využíváno jak pro výchovnou a vzdělávací činnost, tak i komerčně. V tržních ekonomikách průmysl volného času působí samostatně s většinou dobře prosperujícím výsledkem. Často však za cenu rezignace na vzdělávací cíle a kultivaci osobnosti. Při zájmových činnostech může docházet k obohacení vědomostí, které lze uplatnit i v profesi nebo při rekvalifikaci. Odpočínutý člověk podá lepší pracovní výkon, lépe zvládá mezilidské vztahy na pracovišti. Množství prostředků, které jsou lidé ochotni investovat do této oblasti, svědčí o úrovni společnosti. Krácení prostředků věnovaných do oblasti volného času je neprozíravé, protože náklady se ve značné míře v budoucnosti vrátí.

Sociologické a sociálněpsychologické hledisko: nutnost sledování, do jaké míry činnosti ve volném čase přispívají k utváření mezilidských vztahů. Zda pomáhají vztahy kultivovat. I z tohoto důvodu byl volný čas dětí a mládeže mnohokrát předmětem úvah rodičů, pedagogů, psychologů, kriminalistů, sociologů a filozofů. Toto hledisko zahrnuje mimo jiné možnost kompenzace vlivu některých problémových rodin a úrovně sociální péče ve volném čase. Vytváření formálních i neformálních skupin na základě společného zájmu je součástí socializace jedince.

Způsob využívání volného času u dětí je ovlivněn sociálním prostředím. Nejvýznamnější je vliv rodiny. Rodiče slouží dětem jako vzory, buď pozitivní, nebo negativní. Rodiny, které neplní dobře svoji výchovnou funkci, se projevují v mnoha případech především nezájmem o to, jakým způsobem jejich děti tráví volný čas. Školy, výchovná zařízení i další subjekty mají možnost tento nedostatek do určité míry kompenzovat kvalifikovaným pedagogickým vedením. Situace je komplikovanější v období dospívání, kdy narůstá význam vrstevnických skupin a ubývá nabídka zařízení pro volný čas.

Jedním ze silně působících sociálních vlivů jsou také hromadné sdělovací prostředky. Jejich působení je jistě v mnoha směrech pozitivní, nutno však brát v úvahu mnohá nebezpečí plynoucí z nevhodných pořadů a z toho, že některé děti tráví u televize nadměrné množství času.⁷

To, co tvoří základ trávení volného času mládeže s denní a týdenní frekvencí, je především pasivní příjem obsahů estetických hodnot a informací z hromadných sdělovacích prostředků. To ukazuje na obrovskou moc masmédií a tvůrců masové kultury nad mladou generací.⁸

Na tuto skutečnost navazuje Valenta⁹, který ve své studii uvádí, že představy o vlivu médií na člověka procházely v průběhu historie často protikladným vývojem. Přesvědčení o mocných médiích typické pro první polovinu 20. století bylo pod vlivem psychologického a sociologického výzkumu v 50. a 60. letech postupně nahrazeno přesvědčením o omezeném vlivu médií. V 70. letech se mediální teorie vrací k představě o médiích sice mocných, ale působících na publikum, které je schopno nežádoucím účinkům médií čelit. Na tento vývoj reagovala mediální výchova, která se z výlučně ochranné funkce zaměřila spíše na emancipační projekt rozvoje mediální gramotnosti jako souboru kompetencí pro aktivní život v medializované společnosti. Existence mediální výchovy je projevem uznání moci masových médií a jejich schopnosti působit na jedince i celou společnost. Média mohou ovlivňovat obsah společenské diskuze, tedy i myšlení, postoje a chování lidí. Vzhledem k těmto schopnostem jsou média považována za klíčové instituce symbolické moci, která umožňuje prosazovat hlediska určité skupiny do společenského diskursu jako objektivně pravdivý popis reality. Mohou tak donutit ostatní přijmout její pohled na sociální realitu.

Politické hledisko: toto hledisko uvažuje nad tím, do jaké míry bude stát svými orgány zasahovat do volného času obyvatelstva. Zda v rámci školské soustavy bude věnována pozornost i zařízením pro volný čas. Při ovlivňování volného času dětí a mládeže by stát neměl narušovat jeho základní specifika.

⁷ PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002, s. 15-16.

⁸ SAK, P.; SAKOVÁ, K. *Mládež na křižovatce*. Praha: Svoboda Servis, 2004, s. 62.

⁹ <http://www.ped.muni.cz/pedor/2014/cislo-2>, Valenta, P. (2014). Symbolická moc médií jako pedagogický faktor. *Pedagogická orientace*, 24(2), 244–258. DOI: 10.5817/PedOr2014-2-244, s. 244-245.

Zainteresanost státu spočívá především v zakládání a financování zařízení pro volný čas dětí a mládeže. V pomoci organizacím a sdružením pracujícím s dětmi a mládeží. Ve vytváření podmínek pro uspokojování spontánních aktivit i mimo organizovanou činnost. V konstituování pedagogiky volného času a přípravy profesionálních i dobrovolných pedagogů. A v neposlední řadě v ochraně před nepřiměřenou komercializací.

Zdravotně-hygienický pohled: především podpora zdravého tělesného i duševního vývoje člověka. Uspořádání režimu dne, respektování křivky výkonnosti jedince, hygiena prostředí i sociálních vztahů, hygiena duševního života. Zdravotní stav je závislý na správném využívání volného času.

Je prokázáno, že člověk podává nejvyšší výkon dopoledne mezi 9. a 11. hodinou. Odpoledne, zvláště po obědě, se výkonnost snižuje. Znovu narůstá kolem 15. a 16. hodiny. Následně dochází k pozvolnému poklesu výkonnosti. Jsou ale tací jedinci, u kterých křivka výkonnosti ještě stoupá v pozdních večerních hodinách. Existují i jedinci, kteří jsou schopni dobrého výkonu i časné ráno. Tomuto kolísání výkonnosti je zapotřebí přizpůsobit režim dne.

Pedagogická a psychologická hlediska: berou v úvahu věkové i individuální zvláštnosti a jejich respektování ve volném čase. Pedagogické ovlivňování by mělo podporovat aktivitu dětí a mládeže, poskytovat prostor pro jejich spontaneitu, seberealizaci a kladné citové odezvy. Činnosti ve volném čase konané na základě dobrovolné účasti a vhodným pedagogickým způsobem motivované a usměrňované umožňují rozvoj všech stránek osobnosti, duševních i tělesných vlastností a v neposlední řadě i sociálních vztahů. Z pedagogického hlediska má péče o volný čas dětí a mládeže dva základní úkoly. Prvním je bezprostřední naplňování volného času smysluplnými aktivitami rekreačními i výchovně-vzdělávacími. Hovoříme pak o výchově ve volném čase. Druhým je výchova k volnému času, která jedince seznámí s množstvím zájmových aktivit. Poskytne v nich základní orientaci a na základě vlastních zkušeností pomůže v různých oborech najít takovou oblast zájmové činnosti, která dá jedinci

možnost seberealizace a uspokojení. Vytváří návyky pro budoucí trávení volného času.¹⁰

1. 3 Volný čas a životní styl

Buriánek¹¹ označuje všechno, co si člověk z kultury osvojí a prakticky v životě uplatní, za aspekty formující jeho životní styl. Přičemž dodává, že životní styl je dotvářen řadou specifických detailů a nezanedbatelnou částí individualizován. Například móda často stanoví určité základní normy. Často jde o opravdu silný tlak na jedince. Přesto existuje mnoho variant individuálního oblečení, které můžeme různě kombinovat, že absolutní uniformitu můžeme vyloučit prakticky z každé společnosti. Lze tedy říci, že jak sociální skupiny, tak jejich jednotliví členové rozvíjejí v rámci historicky daných kulturních příležitostí nekonečnou řadu variant životního stylu. Životní styl lze definovat jako komplex činností integrovaných určitou hodnotovou orientací. Zahrnuje vzdělávací aktivity, podíl na veřejném životě, organizaci provozu domácnosti, společné činnosti v rámci rodiny, péče o zdraví, trávení volného času a mnoho dalších aktivit.

Oblast volného času je významným zdrojem individualizace životního stylu. Volný čas lze chápat jako prostor, o jehož využívání a náplni rozhoduje svobodně sám jedinec. To ovšem neznamená, že ho nutně musí trávit sám. Člověk si sám svůj volný čas může rozdělit mezi pasivní odpočinek, kam můžeme zařadit i „ničnedělání“ a zábavu spojenou s aktivní činností. Například návštěvu známých, kulturní a sportovní aktivity, koníčky a záliby. Zde bychom měli promýšlet kvantitu a kvalitu našich volnočasových aktivit. Vážně zauvažovat o rozumné proporcii mezi aktivními formami trávení volného času a pasivním přístupem. Stejně tam bychom se měli zamyslet nad rozumnými proporcemi mezi kulturními, sportovními a společenskými aktivitami. Ideální rozhodně nebude stav, kdy děti přetížíme množstvím nejrůznějších kroužků. Volný čas nelze někomu nadekretovat a organizovat, ačkoli má jeho efektivní využití obrovský význam. Jde o talent otevírání možností a posilování nabídky. Za přínosné jsou považovány společné činnosti v rodině, které působí většinou

¹⁰ PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002, s. 15-18.

¹¹ BURIÁNEK J.: *Sociologie*. Nakladatelství Fortuna 1996, s. 95-98.

příznivě na celkový sociální vývoj. Prázdné trávení volného času je zcela oprávněně označováno jako rizikový faktor.

Do životního stylu dospělých zasahuje podstatně práce. Někteří jsou kvůli pracím sezónním dlouhodobě odloučeni od svých rodin. Zvláštní časový režim mají i pracovníci ve směnném provozu. Volný čas byl vždy a bude nadále vnímán jako kompenzace uspokojení z práce. Po namáhavé celodenní dřině některé formy trávení volného času nepřipadají v úvahu. Tuto situaci lze řešit prací na zkrácený úvazek. V dnešní době se objevuje více ochota obětovat volný čas pro výkon vlastního podnikání nebo druhého zaměstnání. Možností řešení této situace není mnoho. Dopomoci by mohlo postupné snižování časových ztrát díky provázané transformaci společnosti a využitím stále dostupnějších služeb.

Je zřejmé, že podceňování ani přeceňování volného času není správné. Ideální by bylo, kdyby člověk dokázal uvést do rovnováhy pracovní i jiné povinnosti a svůj volný čas. Obě tyto oblasti v životě člověka mají své místo a jsou stejně důležité.¹²

F. Romeiss – Stracke se zmiňuje v knize Vážanského o diferenciaci životních stylů, které berou v úvahu změněné poměry světa práce a volného času. Hranice mezi jednotlivými proudy jsou plynulé a většinou znamenají specifická hodnotová stanoviska:

Pracovně orientovaný životní styl: lidé vnímají profesionální činnost jako ústřední smysl života. Volný čas je chápán jako zbytková kategorie, především slouží k tělesnému odpočinku, rekreaci a zotavení.

Hedonistický životní styl: vyznačuje se evidentním přesunem životních zájmů do oblasti volného času, rodiny a soukromí. Dochází k polarizaci volného času a světa práce. Práce je pro život nutná a jako protipól plně a vědomě prožívaný volný čas. Jde o revoluční a progresivní proud, přesto se od budoucnosti očekává spíše jeho pokles.

Celistvý životní styl: usiluje o naprosto odlišnou jednotu všedního dne a snaží se omezení oddělení životních oblastí práce a volného času. Tento proud obsahuje nejen extrém profesionální práce, naplňující běžný den, ale také spojení

¹² PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002, s. 29.

výdělečné činnosti a smysluplné aktivity ve volném čase. Druhý extrém poukazuje na redukci vlastní výdělečné práce během časového minima a na uskutečňování dodatečné aktivity ve zbývajícím časovém úseku, osvobozeném od práce. Činnost v obou životních sférách se může prožít smysluplně, ale ne vždy s radostí. Uvedený alternativní styl života rychle získává na významu.

Moderní styl života ve volném čase samozřejmě ovlivňují jak životní situace a objektivní podmínky, tak i subjektivní nároky člověka na průběh životní dráhy, socio-demografické atributy, i veškeré příležitosti a překážky, které jedince obklopují. Růst významu hodnot rozvoje sebe sama a orientace ke sféře volného času spolu úzce souvisejí a současně charakterizují sociální přeměnu. Stále se zvyšující možnosti lidí přikládají rostoucí důležitost realizaci vlastních životních zájmů. Mimo to volnočasově kulturní pojetí života přispívá k většímu porozumění a lidskosti ve sféře volného času, ke zcela naplněnému životu. Současně dochází ke změně schémat jednání lidí. Doposud většina předstírá uvědomělost k otázkám životního prostředí. Pouze někteří jsou však skutečně připraveni vyvodit si pro sebe nezbytné důsledky a snížit zatížení okolního světa, přizpůsobit nároky civilizace možnostem přírody.¹³

Důležitým ukazatelem životního stylu jsou i sociální interakce a vztahy s lidmi. Z hlediska volného času je významné, s kým a v jaké společnosti ho převážně prožíváme. Někteří lidé dávají přednost samotě, jiní tráví volný čas v malé přátelské skupině, další potřebují rušnější společenský život. Při posuzování sociálních vlivů ve volném čase hraje prvotní roli rodina. Rodiče jsou pro své děti prvními vzory. Děti se od svých rodičů učí žít určitým způsobem, přebírají a napodobují jejich životní styl.¹⁴

Reálné aktivity nevycházejí pouze z daného subjektu jedince, ale mají své zázemí v rodině. Zájmy a aktivity jedince navazují na hodnotovou orientaci, kulturu a způsob života jeho rodiny. Sociální pozice dětí a mládeže, pro které je charakteristická systémem nízká zakotvenost sociálních rolí, umožňuje mládeži oproti dospělým větší sociální flexibilitu a dynamiku. V žádném dalším životním období není jedinec schopen zajímat se o tak široké spektrum aktivit a zájmů

¹³ VÁŽANSKÝ, M.: *Základy pedagogiky volného času*, Print-Typia, spol. s. r. o. Brno 2001, s. 50-53.

¹⁴ PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002, s. 29-30.

jako v dětství a mládí. Vrchol v množství volnočasových aktivit je kolem 17 let, pak již následuje redukce a ochuzování. Životní způsob a volný čas jedince v dospělosti je modifikací danou vývojem a rolí spojenými s určitou životní fází. Sféra volného času dětí a mládeže a obsahové naplnění jejich volného času má proto význam pro celoživotní orientaci člověka.¹⁵

Instituce rodiny má pro socializaci dítěte klíčový a prakticky nezastupitelný význam. Dítě v ní nachází uspokojování svých potřeb. Je to nejdůležitější společenská instituce, která je základním článkem sociální struktury, v našem případě státu. Jejím hlavním úkolem je reprodukce lidského druhu a socializace potomstva přenosem kulturních vzorů. Působení rodiny je závislé na mnoha faktorech, mezi které patří i socioprofesionální skupina rodičů, jejich světonázoru, politickém a náboženském přesvědčení apod. Především tedy záleží na celkové sociokulturní úrovni rodiny, která je v dnešní době a v našem prostředí spojena zejména se vzděláním rodičů.¹⁶

V první kapitole jsme se seznámili s volným časem, jako s oblastí naší svobodné volby, jakým činností se budeme věnovat. Můžeme tedy říci, že se jedná o dobu, kdy vykonáváme činnosti dobrovolně, rádi a přinášejí nám uspokojení. Zjistili jsme, že volný čas je možno posuzovat z řady různých pohledů, které se však prolínají a nelze je posuzovat bez vzájemné souvislosti. Závěr první kapitoly byl věnován skutečnosti, že způsob využívání volného času je jedním a velice důležitým ukazatelem životního stylu.

¹⁵ SAK, P.; SAKOVÁ, K. *Mládež na křižovatce*. Praha: Svoboda Servis, 2004, s. 59-73.

¹⁶ NIDM. *Hodnotové orientace dětí ve věku 6 – 15 let* [online]. Praha: NIDM, 2011, s. 69, [cit. 14. 2. 2012]. Dostupné na [www: http://www.vyzkum-mladez.cz/registr_detail.php?kod=&lang=CZ&id=236](http://www.vyzkum-mladez.cz/registr_detail.php?kod=&lang=CZ&id=236), s. 25.

2 Volnočasové aktivity

V následující kapitole se v úvodu seznámíme s historickým vývojem výchovy ve volném čase. Dozvíme se, jaké události byly příčinou rozvoje volnočasových aktivit a jak se v průběhu vývoje měnila jejich struktura. Další část této kapitoly je věnována prostředí, ve kterém je možné volný čas trávit. Jaké aktivity nabízí městské prostředí a jaké příroda? Zaměříme se také na účastníky volnočasových aktivit, počínaje dětmi, přes dospělé až k seniorům. Závěr kapitoly je věnovaný podstatě vlastní aktivity, která má nezastupitelné místo ve volnočasových aktivitách a zážitkové pedagogice.

2.1 Historický vývoj výchovy ve volném čase

Pávková spojuje počátky výchovy ve volném čase v novodobé společnosti s proměnami práce a životního způsobu obyvatel měst a vesnice po skončení třicetileté války v roce 1648. Tehdy začal proces uvolňování života člověka od domova jako současného bydliště, pracoviště i místa trávení volného času. V průběhu 17. století si movití obyvatelé měst začali stavět v přírodě víkendové domy. Ve městech vznikaly kluby, kavárny a různé spolky. Ve zrychleném tempu k tomu docházelo od první poloviny 19. století.

Příslušníci dělnictva, které rychle vznikalo na základě rozvoje moderního strojového průmyslu, úspěšně usilovali o postupné zkracování pracovní doby, která do té doby tvořila podstatnou část dne a celého života dospělých, mládeže i dětí. Hlavním cílem bylo získat dostatek času na regeneraci pracovní síly a pak také na sebevzdělávání, rozvoj zájmů, na sociální a veřejnou činnost. Objevovaly se první vzdělávací, hudební, divadelní, tělovýchovné nebo turistické aktivity. Pořádaly se různé výlety a shromáždění. Tímto vývojem se výrazně zmírnila časová převaha pracovní doby nad sférou volného času. Zasluhou obcí, sdružení dospělých i mládeže, osvědčených pedagogů, lékařů a veřejných pracovníků se rozvíjely nové typy činností i institucí. Vznikly dva hlavní způsoby jejich realizace, které přetrvaly až do současné doby. Tím prvním byly aktivity a zařízení s původním jednoznačným určením pro dospělé, které část pozornosti věnovaly také dětem a mládeži. Můžeme zde uvést například tělovýchovné a později sportovní činnosti, hřiště, cvičiště, tělocvičny.

V pozdější době rozvíjely také další aktivity, mezi které patřilo loutkové divadlo, knihovny, společenský a veřejný život. Později se k nim přidaly aktivity, sdružení a zařízení dělnických spolků a organizací. Druhým způsobem byly zpočátku nesměle, později s rostoucím důrazem, vznikající sdružení a zařízení zaměřená pouze na děti a mládež. Pro nejmladší skupiny společnosti vznikl nový, specifický životní a výchovný postoj. Můžeme uvést sdružení mladých křesťanských mužů a žen YMCA a YWCA, které vzniklo v Anglii v druhé polovině 19. století. Na počátku 20. století vzniklo skautské hnutí, jehož spektrum se rychle diferencovalo.

Velký rozvoj zaznamenaly specifické činnosti a zařízení volného času dětí a mladých lidí, mezi kterými uvedeme kluby a sportovní zařízení na školách, které vznikaly nejprve v Anglii, dětské zahrádky polského lékaře Henryka Jordana pro pobyt na vzduchu a pro pohybové aktivity. Přelom 19. a 20. století patřil rozvoji letní kolonie ve Francii, Německu nebo Rusku.

Ve 20. až 30. letech 20. století vznikly dva základní modely uspořádání volného času dětí a mládeže. V zemích západní a severní Evropy se za rostoucí úlohy státu rozvinuly do širší dosavadní typy sdružení a zařízení. Druhým základním modelem byla sdružení a zařízení volného času dětí a mládeže v tehdejších Sovětském svazu. Vznik i působení byly spjaty s přímým vlivem státu, vedle kterých neexistovala alternativní řešení. Uspořádání vytvářelo podmínky pro účinné výchovné a vzdělávací působení v zemi, kde převládala negramotnost a celkově nízká životní i kulturní úroveň.

V době industrializace měly některé aktivity volného času přímý vliv na dosahování kvalifikace v průmyslu i zemědělství. Udržovaly tradice lidového umění, sport a turistika rozvíjely fyzickou zdatnost. Vznikaly sítě nových typů zařízení, zejména domy pionýrů a mládeže, odborně orientované stanice mladých techniků, přírodovědců nebo turistů, dětských stadionů a parků oddechu.

Meziválečné Československo se zaměřovalo především na vznik a budování společných zařízení pro mladé a dospělé v oblasti tělovýchovy, sportu a turistiky. Budovaly se především tělocvičny, sportovní hřiště a stadiony, chaty a trasy zřizované péčí turistických organizací. V činnosti pokračovala sociální,

charitativní a zdravotní zařízení podporovaná státem, dobrovolnými a dobročinnými organizacemi. Nestačily se dostatečně konstituovat nové typy zařízení výrazně volnočasového a zájmového zaměření, proto nevznikla ani ucelená koncepce teorie této oblasti. Dodnes chybí hlubší rozbor jejího vývoje a zůstávají nedoceny podněty našich novátorských pedagogů.¹⁷

Zásadním přelomem se stala 2. světová válka, která způsobila obrovské materiální škody a zejména mnohamilionové ztráty lidských životů včetně příslušníků mladé generace.¹⁸

Umožnila ale také docenit význam dětí a mládeže pro budoucnost světa a nutnosti vytvářet příznivé předpoklady pro jejich život. Situaci spoluurčovalo také rozdělení našeho kontinentu a soupeření obou tehdejších základních společenských soustav, jež se snažily pro svoje cíle získat i mladé příslušníky společnosti. Součástí politiky společnosti se stalo poznávání mládeže, jejich potřeb, zájmů a kompetencí, názorů, hodnot i postojů.

Od 60. let se značně rozšířily empirické výzkumy mladé generace a důležité místo mezi nimi zaujal volný čas. Výzkumy byly motivovány potřebou společenské procesy ovlivňovat na základě konkrétní znalosti poválečné mládeže, která začínala vyjadřovat zklamání z tehdejšího společenského vývoje a hledala k němu alternativy.¹⁹

Léta 70. a 80. jsou ve 20. století charakteristická růstem životních problémů mladé generace, mezi které řadíme krizi rodiny, chronickou nezaměstnanost, nárůst drogové závislosti, klesající zájem o členství ve sdruženích, malá participace na životě obce, rostoucí xenofobní nálady a růst agresivity některých mladých lidí. Sítila touha dospívající mládeže emancipovat se od své rodiny, ačkoli se současně prodlužovala doba její existenční závislosti na ní. Vznikla alternativní hnutí a další iniciativy mladých lidí.

V poslední dekádě 20. století se evropská společnost začala zásadně proměňovat, což se projevilo také v pojetí a praxi výchovy dětí a mládeže ve volném čase. Zanikla bipolarita uspořádání na evropském kontinentu, zintenzivněly

¹⁷ PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002, s. 21-23.

¹⁸ HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 52.

¹⁹ HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 52-53

mezinárodní kontakty a rozšířil se evropský integrační proces. Do popředí vystupují společné zřetele a cíle, jejichž zásadním společným východiskem se stala Úmluva o právech dítěte (OSN, New York, 20. listopadu 1989). U nás přijatá jako zákon č. 104/1991 Sb.

Sdružení i zařízení volného času do nového, podnětného a současně stále náročnějšího společenského a výchovného prostředí vstoupila s pozitivními předpoklady. Podporu rozvoje jejich sítí, funkcí a aktivit jim poskytují stát a jeho orgány, obce, občanská sdružení i celá společnost. V jejich prospěch mluví výsledky dosažené v minulosti i dnes. Přesto však dosud plně nevyužívají všechny své možnosti. Rostoucí prostor jejich působení, potřeby života a výchovy dětí a mladých lidí ve volném čase i požadavky společnosti na jejich připravenost ve složitých podmínkách vyžadují, aby dalšímu rozvoji byla i nadále věnována trvalá pozornost.²⁰

2. 2 Pedagogika volného času

Ucelený systém aktivit a institucí volného času nabízejí věda o volném čase a pedagogika volného času. Jde o relativně mladou oblast, která se v současné době rychle rozvíjí a je stále oblastí zmapovanou jen částečně.

Věda o volném čase zkoumá vznik volného času, rozvoj jeho rozsahu a funkcí i podmíněnost společenským kontextem. Řeší především vztah mezi volným časem a mladou populací, pro kterou je významnou podmínkou jejího života i perspektivou úspěšného rozvoje

Pedagogika volného času se zabývá pojetím a cíli, obsahem a způsoby výchovného zhodnocování volného času, organizacemi a institucemi, které tyto aktivity uskutečňují nebo pro ně vytvářejí podmínky. Dále se zabývá koncepcemi jeho dalšího vývoje, které jsou propracovány na základě vývoje společnosti a oboru samého.

Pedagogické zhodnocování volného času se rozvíjí jako specifická součást systému výchovy a vzdělávání. Pedagogika volného času poskytuje východiska pro poznání a rozvoj jednotlivých součástí.

²⁰ PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002, s. 25-28.

Důležitou součástí je jistě prostředí, prostor a zařízení, v nichž se tyto aktivity uplatňují a pro jejichž vznik a rozvoj se vytváří příznivé předpoklady. Podnětným, všeobecně využitelným a stále častějším zdrojem a cílem živelných podnětů i cílevědomě zaměřených volnočasových aktivit se stala příroda. Vztah člověka k přírodě procházel různými fázemi dlouhodobého vývoje. Na počátku byla člověkem pokládána za nepřítele, s nímž musí bojovat, chránit se proti někdy i zničujícím vlivům a vynucovat si na ní základní podmínky svého přežití. Postupně svůj vztah měnil na základě rostoucích znalostí o zákonitostech vývoje přírody. Naučil se ji využívat ve svůj prospěch. Některé volnočasové činnosti uskutečňované v přírodě umožňují současnému člověku se do ní dočasně vracet a kompenzovat tak odtrženost od tohoto přirozeného prostředí života. Cílem při tom je přírodu blíže poznávat, využívat ji pro obnovu tělesných a duševních sil, rozvoj schopností a výkonnosti.

Volnočasové aktivity se v přírodním prostředí uplatňují různými způsoby.²¹

Vážanský²² zmiňuje přístupy Outward Boundu a její české odnože Prázdninové školy Lipnice, které ukazují nové cesty ve výchovném působení, především směrem k mladým lidem. Plně se využívá zážitků a poznávání vlastní osobnosti. V souvislosti se změnami společnosti a života se rozvoj sebe sama a regenerace sil stává nezbytnou podmínkou vnitřně bohatého a společensky prospěšného jedince. Výchova musí takové tendence akceptovat a plně využívat volný čas, který jedinec má k dispozici.

Volnočasový pohyb, pobyt a aktivity pronikají do různých přírodních prostředí. Můžou mít jednorázovou nebo pravidelnou frekvenci. Krátkodobý nebo dlouhodobý rozsah od vycházek až po putování, stále tábory či dlouhodobé výpravy. Pelánek²³ uvádí v kapitole Turistika a putování, že průpravou orientace v terénu při zážitkových akcích jsou nejlepší různé formy orientačních závodů. Uvádí azimutový závod, slepý azimutový závod, klasický orientační závod podle mapy, orientační závod na kolech či na lodích, týmový orientační závod. Příroda nabízí celou řadu dalších možností zážitkových her. Výsadky jsou oblíbeným

²¹ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008, s. 14-17.

²² VÁŽANSKÝ, M.: *Základy pedagogiky volného času*. Print-Typia, spol. s. r. o. Brno 2001, s. 144.

²³ PELÁNEK, R.: *Příručka instruktora zážitkových akcí*. Portál, s. r. o., Praha, 2008, s. 179-187.

typem her, který procvičuje nejen orientační schopnosti, ale také samostatnost, rozhodnost a odvahu. Účastníci jsou vysazeni na neznámém místě a jejich úkolem je vrátit se zpátky na základnu nebo dorazit na zadané místo. Volné putování zas probíhá ve skupinkách, trvá přibližně jeden den a je zdrojem nevšedních zážitků. Další zábavnou hrou v přírodě jsou takzvané pokladovky, při kterých týmy putují podle šifer od jednoho stanoviště ke druhému. Patří ke klasickým hrám prázdninových táborů, často se používají jako závěr celotáborové hry. V terénu je umístěno několik stanovišť. Na každém je zpráva, která maskovaným způsobem udává polohu dalšího stanoviště. Hra má formu závodu. Který tým je první na závěrečném stanovišti, najde poklad a vyhrává.

Přírodní prostředí je k tomu dílčím způsobem přizpůsobováno, aby rozvoj aktivit náročných na obsah a organizaci umožňovalo a podněcovalo v různých směrech. Aktivita při tom sledují různé cíle. Podporují fyzickou a psychickou zdatnost účastníků, rozšiřují znalosti o přírodě a člověku, sledují vlivy soudobé civilizace na přírodu, inspirují a uskutečňují opatření pro její ochranu a další rozvoj. Vytvářejí tak pozitivní vztah člověka k přírodě a kultivují mezilidské vztahy.

Pobyty člověka v přírodě se uskutečňují různými způsoby. Může jít pouze o vlastní síly člověka. Pak se jedná o pěší turistiku a různé způsoby plavání, nebo s pomocí přesunových prostředků po zemi, po vodě nebo vzduchem. Jedná se tedy například o jízdu na kole, na koni, motocyklu či autem. To vyžaduje přírodní prostředí citlivě přizpůsobovat, například úpravami umožňujícími absolvovat pěší vysokohorské trasy apod. V některých případech je nutné přírodní prostředí přizpůsobovat výrazněji, aby umožňovalo a podněcovalo rozvoj volnočasových aktivit náročnějších na obsah i organizaci. Součástí a dobrým příkladem citlivého přístupu k volnočasovému využívání prostředí je zřizování cyklistických tras a cyklostezek.

Budují se zařízení zimních sportů, která šetří přírodu. Zahrnují lyžařské běžecké, sjezdové nebo slalomové areály, bobové dráhy, trasy dálkového běhu na lyžích apod. Vybavenost je doplněna o lanovky, lyžařské běžecké trati včetně tras pro dálkový běh na lyžích, termální lázně a akvaparky. Vznikají tak zařízení, která umožňují spojit letní nebo zimní pobyt v přírodě s činností pro zlepšování kondice, fyzické zdokonalování, rozvoj tělesné zdatnosti i aktivní zábavu.

Kromě sportovních a turistických zařízení a aktivit vznikají také vlastivědná zařízení. Bývalá sklářská osada přeměněná v muzeum, skanzen zimních sportů, turistiky a řemesel dané oblasti. Do přírody se přesouvají i hromadné zábavy. Maškarní a karnevalové průvody, večerní lyžování, snow-párty.²⁴

Druhým základním zdrojem obsahu, místem inspirace a realizace výchovného zhodnocení volnočasových aktivit jsou prostředí, prostory a zařízení v obcích, městech a regionech. Těchto činností se účastní různé skupiny zájemců odlišující se věkem, pohlavím, sociálním začleněním, zájmovou a profesní orientací nebo aspiracemi.

Hlavní součástí této sféry jsou ulice, náměstí, parky nebo proluky městské zástavby. Původně nebyly vymezeny pro volnočasové aktivity, ale jsou často využívány pro spontánní hry a setkávání informálních skupin mládeže. Při nezájmu společnosti se mohou stát prostředím, kde vznikají negativní vlivy. Volnočasové aktivity využívají ulic, náměstí a dalších městských prostorů pro příležitostné, divácké i účastnické sporty. V současné době jsou to soutěže ve skoku do výšky nebo o tyči v centru hlavního města na Václavském náměstí. Mimo výkonnostních soutěží vznikají podmínky pro příležitostný amatérský sport, který se jako nový typ činnosti začal rozšiřovat také u nás. Řadíme mezi ně košíkovou, skateboarding nebo například plážový volejbal. Těmto činnostem se někdy dostává podpory místních institucí, které umožňují si půjčit na místě vhodnou sportovní obuv, využít šatnu, sprchu nebo občerstvení. Význam těchto aktivit spočívá ve vytváření demokratické identity mezi účastníky, pro navazování pozitivních vztahů i jako prostředek jejich socializace.

Rychlým vývojem prochází i pořádání cyklistických aktivit v městském prostředí. Dlouhodobě se rozvíjí i soustava otevřená pro oddychové a poznávací aktivity. Tvoří ji zahrady a parky, historická místa i rekreační zóny města. Umožňují běžnou rekreaci zejména pro starší obyvatele města, jsou však také místem volnočasových akcí pro mladé. Zejména festivaly rockové nebo taneční hudby.

²⁴ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008. s. 16-20.

Součástí vybavení se stávají také inovovaná nebo nová dětská hřiště opatřená pískovištěm, prolézačkami, U-rampami, prostorami pro míčové hry, provazovou stěnou, zelení. Patří sem i plochy vyhrazené pro legální graffiti.

Historické objekty poskytují poznání minulosti svého města i země. Stávají se místem trvalých muzejních expozic, dočasných výstav a také dějištěm kulturních aktivit. Mezi nimi především divadelní představení, rekonstrukce historických bitev, pouti a hradní nebo zámecké slavnosti.²⁵

Dozvěděli jsme se tedy, jaké možnosti nabízí městské prostředí k trávení volného času. Bez pochyby je město významným prostorem a činitel volného času. Neméně důležité jsou i obce a regiony, jejichž koncepce a aktivity, personální, institucionální a materiální podpora vytvářejí předpoklady i pro účast dětí a mládeže na volnočasových aktivitách a životě společnosti. Vesnice, města, regiony se od sebe odlišují tradicemi, sociálním a profesním profilem, ekonomickou a kulturní úrovní, postavením mladé generace i pozorností k její výchově a vzdělávání.

Někteří mladí lidé žijí a rozvíjejí se v těsném kontaktu a v souladu se svým prostředím, k jehož rozvoji začínají sami přispívat. Jiní zastávají neutrální názor, další však podléhají nežádoucím vlivům a jejich vztahy k prostředí se stávají konfliktními. Obce a regiony proto zvyšují od devadesátých let 20. století pozornost věnovanou volnočasovému životu a výchově dětí a mládeže.

Obcí se rozumí sídelní jednotka tvořená obvykle jedním nebo několika katastrálními územími, která má samosprávné orgány. Těmito orgány je místní nebo městské zastupitelstvo a úřad. Obce mají pravomoc rozhodovat o místních záležitostech. Obec je také prvotním, výchozím článkem samosprávy a správy demokratické společnosti a v tomto smyslu vytváří základní předpoklady také pro volný čas svých občanů.

Region je sociálně-geografický prostor vymezený na základě relativně uzavřených prostorových vztahů a vyznačující se určujícím vztahem středisko-

²⁵ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008, s. 22-26.

zázemí. Vzhledem ke své velikosti a počtu obyvatel může relativně samostatně působit také mezi svými občany a vytvářet vlastní politiku vůči nim. Mezi regiony řadíme francouzské departementy (v počtu 96), nizozemské provincie (12), německé spolkové země (16), české kraje (14) a obdobné struktury dalších zemí.

Již malé obce věnují pozornost volnému času. Snaží se harmonizovat působení správy obce, dobrovolného sdružování, státu a komerčního sektoru a rozšiřovat jejich možnosti. Na uskutečňování perspektiv se podílejí také zařízení a dobrovolná sdružení.²⁶

2.3 Účastníci volnočasových aktivit

Další nedílnou součástí pedagogiky volného času jsou zájemci o volnočasové aktivity, kteří působí v různých funkcích, na různé úrovni připravenosti, odpovědnosti a účinnosti.

Účastníkem a realizátorem volnočasového působení je člověk. Ten v přírodě a společnosti žije, pracuje a tráví volný čas. Obě tato prostředí spoluvytváří a sám je jimi formován. Rozvíjí zde své zájmy a aktivity a čerpá podněty, které zlepšují kvalitu jeho života.

Nejvýznamnější je toto působení směřující k dětem a mladým lidem, protože spoluvytváří podmínky života a rozvoje mladé generace. Děti a mladí lidé objevují a blíže poznávají různé stránky skutečnosti i prostředí svého života. Hledají své místo a možnost podílet se vlastní účastí na jejich proměně. Musí se učit překonávat i negativní působení druhých lidí, které vývoj přírody, společnosti a vytváření pozitivních mezilidských vztahů narušuje. Nástrojem pozitivního působení je zájmová činnost, která počíná již v předškolním věku a rozvíjí se do dospělosti. Skutečnost, že zájmová činnost dnes pravidelně proniká již do předškolního věku, umožňuje účastníkům vstupovat dříve než kdykoli v minulosti do nových prostředí a zvládat různé obsahy a způsoby aktivit s nimi souvisejících.

²⁶HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 116-118.

Ve věku dětí a mládeže mají volnočasové aktivity za podpory dospělých pozitivní vliv na rozvoj osobnosti, vytváření vztahů v okolí i na přípravu na individuální a společenské uplatnění v rodině, práci i volném čase.

Dospělí se na životě mladých ve volném čase přímo podílejí jako vedoucí, vychovatelé, animátoři či organizátoři. Stávají se tak spoluúčastníky výchovného zhodnocování volného času. Dospělí mají v mnoha ohledech rozhodující vliv na oživení celého systému volného času. Na jejich připravenosti a působení závisí, zda se pro dobrovolnou účast podaří získat zájemce a dále je motivovat k činnosti individuální nebo společenské, zájmové či veřejně prospěšné, jednorázové nebo dlouhodobé.

V seniorském období se ve volném čase uskutečňují aktivity přiměřené věku. Vhodné způsoby tělesného cvičení, pohybu v přírodě, rukodělné, estetické a další zájmové činnosti. S rostoucím věkem roste potřeba věnovat pozornost vlastní osobě, udržovat svůj tělesný a duševní potenciál. Seniorům volný čas umožňuje současně využít zkušeností, které si osvojili v předchozích fázích života a dlouhodobě je uplatňovali ve svém působení mezi dětmi a mladými lidmi.²⁷

Volnočasové aktivity jsou důležité v každém období našeho života. Nemůžeme lidem v našem okolí být prospěšní a předávat kladné emoce, jestliže nemáme představu o sobě. Představu o sobě získáme, jen pokud si pro svou existenci vymezíme jasný prostor a každý den si vyhradíme čas určený výhradně pro sebe. Jsou lidé, kteří kvůli tomu vstávají brzy ráno nebo naopak zůstávají vzhůru až do noci. Udělat si čas pro sebe neznamena, že se pustíme do domácích prací, i když někdy i velký úklid může přinést uspokojení. Čas pro sebe můžeme strávit s přáteli. Sledováním televize na sebe spíš zapomeneme, než abychom si uvědomili sami sebe. Užitečné je psaní dopisů nebo například deníku. Užitečná může být i motlitba, pokud má náš život duchovní rozměr. Můžeme také číst nebo se vydat do přírody. Jít se podívat do zahrady nebo vyvenčit psa. Každý

²⁷ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008, s. 27-30.

z nás si užívá volný čas jiným způsobem. Důležité je, abychom si takový čas vyhradili a pravidelně ho zařazovali do svého programu.²⁸

2.4 Rysy a tendence výchovného zhodnocování volného času

Začátkem 50. let 20. století se objevovaly pokusy o to, charakterizovat jednotlivé generace, jejich hodnoty, způsoby života a praktické jednání ovlivňující také jejich chování ve volném čase. Jednalo se o generaci skeptickou, rostoucí rozdíly ve společnosti, deziluze z nedostatečných možností participace na životě společnosti, ze života osamělého davu a zranitelnosti dětí, z nástupu postmoderny. V současnosti je to generace, která žije a své postavení ve společnosti řeší v podmínkách globalizace.

Důležitou tendencí soudobého vývoje je zvyšující se individuální i celospolečenský rozsah a dosah volného času současné populace. Je důsledkem demografického, ekonomického a kulturního vývoje společnosti. Tedy růstu počtu obyvatel a průměrné délky života a tedy i počtu roků po skončení pracovní aktivity, prodlužování školní docházky a naopak zkracování pracovní doby v průběhu dne, týdne, roku a celého života a pronikání volného času do různých prostředí života dnešního člověka. Současně se vytvářejí předpoklady pro uplatnění obsahové diferenciací zájmů i nových realizačních způsobů volnočasových aktivit a pro vznik různých účastnických skupin.

Volnočasové aktivity prostupují jednotlivé fáze vývoje dítěte i dospělého a jejich skupin. Rychlým vývojem prochází zejména aktivity sportovní. Stále se rozvíjí také domácí a zahraniční turistická mobilita dětí, mládeže a dospělých, která se uskutečňuje v rodině, individuálně nebo v zájmových skupinách vrstevníků. Poskytuje realizaci, aktivní odpočinek, poznání přírody a života obyvatel různých zemí. Nabízí nevšední zážitky a přispívá k vytváření mezilidských kontaktů.

Rozmach zažívají také činnosti spjaté s moderními komunikačními prostředky. Rozhlas, televize nebo internet umožňují kontakt s různými oblastmi reálné a dnes také virtuální skutečnosti.

²⁸ BIDDULPH S.: *Tajemství výchovy šťastných dětí*. Portál, s. r. o., Praha. 2009, s. 35.

Velký význam mají také způsoby, jimiž se zájemce k volnočasovým aktivitám dostává a jak se jich účastní. Základem je zájem, který umožňuje individuální rozvoj dítěte i mladého člověka. Další motivací je zainteresovanost a jednání ve prospěch druhých lidí, které mohou být pokračováním předchozího zřetele. Zájmovost je založena na dobrovolnosti. Předpokládá velké množství obsahů a cest k rozvoji člověka a jeho prostředí. Podněcuje mnohotvárnost a proměnlivost individuální, skupinové i generační volby a současně umožňuje, aby se účastník již od dětství učil tyto možnosti využívat.²⁹

2. 5 Zážitková pedagogika

Řekni mi a já zapomenou. Ukaž mi a já si možná vzpomenu. Zapoj mě a já pochopím (čínské přísloví).³⁰

Základem zážitkové pedagogiky je vlastní aktivita, prostřednictvím které vychovávaný člověk získává zážitky. Čím víc vlastní energie musí jedinec vynaložit, tím je zážitek intenzivnější, zapamatovatelnější a využitelnější pro výuku. Komerční zábava dokáže rozptýlit, ale nezanechává žádné stopy. Pokud aktivita vyžaduje vysoký vklad fyzické nebo psychické energie, je méně lákavá na první pohled, ale o to větší má potenciál.

Samotný zážitek nestačí k tomu, aby se člověk něco naučil. Rozdíl mezi rekreačním zážitkem a pedagogickým zážitkem je v reflexi. K učení dochází díky zkoumání a zpracování zkušeností, které zážitek vyvolal. Po reflexi následuje další zkušenost, při které by mělo dojít k posunu díky nabytým zkušenostem. V optimálním případě tedy nejde o cyklus ale o spirálu.

Prostřednictvím zážitku nemůžeme zpracovávat všechna témata. Obecně jsou pro učení prostřednictvím zážitku vhodné dovednosti a postoje. Konkrétně pak sociální učení, tedy sebepoznání a spolupráce, měkké schopnosti, tedy práce v týmu, vedení lidí, vztahové a komunikační dovednosti. Dále pak životní postoje, z nichž můžeme uvést toleranci a odpovědnost. V neposlední řadě stojí za zmínění také metody řešení problémů, z nichž uvádíme kritické myšlení.

²⁹ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008, s. 41-43.

³⁰ PELÁNEK, R.: *Příručka instruktora zážitkových akcí*. Portál, s. r. o., Praha, 2008, s. 21.

Pomocí zážitkové akce výchovně působíme na účastníky. Prostřednictvím výchovy a vzdělávání můžeme ovlivňovat tři zdroje, ze kterých pramení chování a život lidí. Jsou to znalosti, dovednosti a postoje. Pedagogické směry se liší v tom, na který z těchto zdrojů se zaměřují. Klasické školství tradičně kladlo hlavní důraz na předávání znalostí, přičemž znalosti byly rozděleny na obory a předkládány izolovaně. V současné době se struktura výuky začíná pomalu měnit. Nové rámcové programy kladou důraz na dovednosti, součástí těchto programů jsou také průřezová témata, která zdůrazňují souvislosti a postoje.

Globální výchova je pedagogický přístup, který klade důraz na pochopení vztahů, souvislostí a na předávání postojů. Snaží se o holistický pohled na svět, na žáka i na proces učení. Využívá se kooperativní model učení a aktivní zapojení žáka pomocí zážitku, zkušeností a reflexe. Jejím cílem je obohatit klasickou výuku.

Ekologická výchova pomalu proniká do našeho školství, stále je však doménou samostatných institucí. Příkladem mohou být ekocentra nebo střediska volného času. Jejím cílem je předávat znalosti o fungování přírodních systémů a současně kultivovat postoje k přírodě. Je postavena na třech propojených pilířích. Výchově o přírodě, výchově v přírodě a výchově pro přírodu.

Podle toho, zda se zaměřujeme na znalosti, dovednosti nebo postoje, se liší způsob, jakým působíme na účastníky výchovného působení. Společným prvkem všech metod je využití zpětné vazby. U předávání znalostí má zpětná vazba typicky podobu zkoušky, při které žák dává učiteli zpětnou vazbu o tom, co si z výuky zapamatoval. Při tréninku dovedností učitel dává žákovi zpětnou vazbu o tom, jak se mu při provádění úkolu dařilo.

Zážitková pedagogika se zaměřuje především na dovednosti a postoje. Jedná se o učení pomocí zážitku a rozšiřování komfortní zóny pomocí dobrodružství.³¹

Druhou kapitolu jsme začali informacemi o historickém vývoji volnočasových aktivit. Dále jsme se zaměřili na oblast výchovy ve volném čase, která se stále intenzivně vyvíjí, mění se aktivity zúčastněných i tradiční struktury. Pedagogické zhodnocování volného času probíhá v rozmanitých prostředích.

³¹ PELÁNEK, R.: *Příručka instruktora zážitkových akcí*. Portál, s. r. o., Praha, 2008, s. 18-21.

Účastníci jsou jedinci nebo skupiny jednotlivců různého věku, děti i dospělí. Výchovné zhodnocování volného času má své specifické znaky. Závěrem jsme nahlédli do metod zážitkové pedagogiky.

3 Možnosti organizovaného a neorganizovaného trávení volného času

Závěrečná kapitola teoretické části bakalářské práce je věnována možnostem trávení volného času dětí, mládeže a dospělých. V úvodu jsme vytyčili významové odlišnosti formální, informální a neformální výchovy. Definovali jsme volný čas jako dobu svobodného výběru zájmových aktivit. Vymezili jsme, jaké možnosti pro trávení volného času nabízí Česká republika. V další části kapitoly jsme se věnovali rozdílům mezi organizovaným trávením volného času a tím neorganizovaným. Závěr kapitoly je věnován oblíbenosti nabízených kroužků a motivům, které ovlivňují jejich výběr.

3. 1 Výchova formální, informální a neformální

Výchova formální je systémem aktivit uskutečňovaných ve školách nebo v odborných vzdělávacích zařízeních. Je zajišťována a podporována státem. Věkově je odstupňována od základního po vysokoškolské vzdělání a zakončení formálního stupně vzdělávání je potvrzeno dokladem o absolvování. Řadíme sem tradiční vzdělávání uskutečňované ve škole, dálkové studium na středních a vysokých školách a distanční vzdělávání zprostředkované médii na základě připravených programů.

Výchova informální je učením vyplývajícím z každodenního kontaktu a zkušeností s rodinou, prací, přáteli, živelně vznikajícími vrstevnickými skupinami, médii a vlivy dalších činitelů, působících v blízkosti životních prostředích. Probíhat může cíleně, ale častěji je toto působení nezáměrné.

Výchova neformální je cílená a strukturovaná aktivita mimo formální výchovný systém. Zpravidla neprobíhá ve škole a nebývá zakončena udělením osvědčení. Jedná se o aktivity v útvaru zájmové činnosti, jako je zájmový kroužek, umělecký soubor nebo sportovní družstvo apod. Její význam roste i proto, že systémy výchovy formální nemohou plně dostát všem dnešním výzvám a

požadavků na přípravu mladé generace. Je pokládána za jeden ze způsobů rozvoje demokratické společnosti a respektování práv člověka.³²

I přesto, že volný čas lze definovat jako dobu, kdy vykonáváme pouze činnosti, které chceme, realita bývá často mnohem barevnější. K plnění školních a pracovních povinností mnozí z nás přistupují se zájmem a bez donucení, a na druhou stranu zápisem do nějakého oddílu na sebe bereme povinnost respektovat určitá pravidla a termíny schůzek.

Volný čas dětí je chápán jako doba mimo školní lavice a další, někým naplánované úkoly. Využití zbývající doby mezi povinnostmi se řeší převážně v rodině. Řešením může být výběr vhodného uměleckého kroužku, turistického oddílu nebo sportovní aktivity s ohledem na své finanční a lokální možnosti.³³

Česká republika disponuje širokou sítí základních uměleckých škol, které umožňují mimoškolní realizaci uměleckých talentů pod vedením speciálně vysokoškolských pedagogů a také velmi širokou nabídku sportovních klubů a kroužků. Dále je možné umělecké a sportovní aktivity realizovat ve střediscích volného času, která se nacházejí ve všech větších městech všech regionů ČR. Střediska volného času navíc poskytují i rozvoj v oblasti intelektových dovedností. Některá střediska se specializují na vyžití v klubech a zájmových kroužcích netradiční matematikou a logikou. Dále na rozvoj literární tvorby nebo dramatického umění. Některá dále provozují odpolední kurzy cizích jazyků a výpočetní techniky. Známé jsou i stanice mladých techniků. Střediska volného času nabízejí stále převahu uměleckých a sportovních aktivit, nicméně rozšiřují programy i v oblasti akademických disciplín. Nabídka dílčích aktivit se v jednotlivých regionech vlasti velice liší. Z toho vyplývá, že v některých krajích mají žáci širší nabídku aktivit, kde mohou své nadání dobře uplatnit a rozvíjet i mimo prostor školy.³⁴

³² HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 18-20.

³³ Děti v ringu dnešního světa. Hodnotová orientace dětí 6-15 let. Dostupné na: <http://www.vyzkum-mladez.cz/cs/registr/hledat?q=d%C4%9Bti+v+ringu+dne%C5%A1n%C3%ADho+sv%C4%9Bta>, s. 25.

³⁴ FREEMANNOVÁ, J.: *Volnočasové aktivity pro nadané a talentované u nás a ve světě*. NIDM MŠMT Praha. 2009, s. 76-77.

Výchova ve volném čase zahrnuje veškeré působení v časovém prostoru, který neslouží realizaci základních biologických potřeb ani školních nebo pracovních povinností. Dobrovolnost účasti na volnočasové činnosti umožňuje do výchovného procesu včlenit samy děti a mladé lidi jako jeho aktivního činitele a vytvářet tak nové možnosti a specifické způsoby jejich formování.

Výchova prostřednictvím aktivit volného času směřuje k utváření individuálních rysů účastníka činnosti, k jeho působení mezi druhými lidmi a podílem na veřejném životě. Cílem aktivit je osvojit si nové znalosti, dovednosti a kompetence oblasti volného času prostřednictvím rozvoje individuálního zájmu. Tyto aktivity přecházejí od individuální zájmové orientace k volbě budoucího povolání, osvojování si zdravého způsobu života nebo hodnost demokratického občanství.

Výchova k volnému času zahrnuje reflexi samotného volného času, cílevědomé odkrývání a využívání činností a různých způsobů jeho využívání. Je klíčem pro otevírání nových možností aktivit a rozvoje člověka.³⁵

3. 2 Neorganizovaný čas

Na rozdíl od členství v oddíle nebo kroužku je neorganizovaný čas prostorem pro individuální aktivity každého jedince. Nejedná se o dobu samoty bez kamarádů a přátel. Jeho trávení však nezajišťuje žádné zařízení či organizace, proto nesleduje žádná jiná pravidla než ta společenská. Jedno z nich přináší také dělení týdne na pracovní a odpočinkovou víkendovou část. Činnosti provozované o víkendu a v pracovním týdnu se mohou velice lišit. Děti především nemají školní výuku a běžně o víkendu nebývají otevřené kroužky. Výjimku tvoří pouze sportovní oddíly, kde děti absolvují o víkendech utkání, soutěže a závody. Také turistické oddíly o víkendech organizují nejružnější výpravy. Nicméně taková činnost nebývá pravidlem každý víkend. Pověštinou ani netrvá celý víkend či víkendový den. Také většina dospělých nebývá o víkendu v práci. To znamená, že většina rodičů může se svými dětmi trávit více času.³⁶

³⁵ HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 18.

³⁶ Děti v ringu dnešního světa. Hodnotová orientace dětí 6-15 let. Dostupné na: <http://www.vyzkum-http://www.vyzkum->

Dospívající mládež a mladí dospělí využívají tento čas především sdružováním se v neformálních skupinách. Oproti sdružením formálním, která vznikala organizovaně, se stanovenými cíli a posláním, jsou sdružováním spontánním, bez složitých pravidel fungování. Velice napomáhají realizovat emocionální potřeby svých členů. Mezi pozitivně působící patří například mírové nebo ekologické iniciativy. Některé skupiny jsou však zaměřeny výrazně negativně. Přesto jsou neformální skupiny fenoménem, který vyžaduje kritickou pozornost ve všech evropských regionech a zemích. Jsou z velké části odrazem neřešených potřeb a zájmů části mladé generace ze strany společnosti, včetně malé pozornosti věnované smysluplné realizaci jejich volného času. Jsou výzvou pro společnost, její státní i nestátní organizace, které si s řešením negativních jevů neformálního sdružování zatím nedovedly účinněji poradit. Naléhavost řešení potvrzuje i reálný předpoklad, že se neformální sdružování mladých lidí včetně jeho negativních způsobů, bude u nás uplatňovat i nadále.³⁷ Vliv kamarádů na způsob trávení volného času dětí a mládeže je bezesporný. Starší děti se nezabývají nijak výjimečnými činnostmi. Vycházejí většinou z možností, které jim nabízí okolí, ve kterém se scházejí. Pokud je v dosahu nákupní centrum, stává se častým cílem mládeže. I když vědí, že tam nic nenakoupí, ohlédnou nové výrobky. Dívky zajímá móda a chlapce spíše výpočetní technika. Baví se především pozorováním okolí, povídáním si a vyčkávají, že potkají další známé. Pokud jsou venku, často tráví čas v parku, kde sedí na lavičkách a povídají si. Návštěva hřišť slouží především jako prostor sociálního kontaktu, kde mají zejména starší děti možnost nechat vyniknout vlastní suverenitu.³⁸

V životě současného člověka je forma sociálního styku spočívající ve sdělování informací velice významná. Komunikace bezprostřední, o které jsme se zmiňovali v předchozím odstavci, je stále častěji doplňována komunikací, kterou zprostředkují média. V posledních letech jsou to převážně média spjatá s rozvojem elektronických technologií. Řadíme sem mobilní telefon, počítač

mladez.cz/cs/registr/hledat?q=d%C4%9Bti+v+ringu+dne%C5%A1n%C3%ADho+sv%C4%9Bta , s. 25-27

³⁷ HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. Praha: Karolinum, 2003, s. 45-50.

³⁸ Děti v ringu dnešního světa. Hodnotová orientace dětí 6-15 let. Dostupné na: <http://www.vyzkum-mladez.cz/cs/registr/hledat?q=d%C4%9Bti+v+ringu+dne%C5%A1n%C3%ADho+sv%C4%9Bta> , s. 33.

nebo například internet. Tyto nové formy komunikace se staly součástí denního života společnosti. Volný čas prostupují na všech úrovních. Od individuální po celospolečenskou, od místní po světovou a všechna prostředí pomáhají spojovat. Děti i mládež se s médii setkávají v rodině, ve škole i ve volném čase. Možnosti pro jejich využívání se jim dnes nabízejí již v předškolním věku. Jejich prostřednictvím dostávají informace o světě dospělých i vrstevníků a uspokojují své zájmy. Inspirují je k novým způsobům oddechu a zábavy. Prožívají chvíle napětí, dobrodružství nebo radosti. Jejich působení má také odvrácenou stranu. Jednak přecenění diváckého a uživatelského přístupu na úkor vlastní aktivity. Dále propagaci násilí, šíření pornografie a dalších negativních jevů. Z těchto důvodů proto musí volnočasová výchova reagovat.³⁹

3. 3 Organizovaný čas

V České republice existuje přibližně 300 středisek volného času. Patří mezi ně domy dětí a mládeže, stanice mladých techniků, stanice mladých přírodovědců a stanice mladých turistů. Dále pak asi 4 000 školních družin a více než 500 školních klubů. Jedná se o zařízení, která nabízejí dětem, mládeži a někdy i dospělým, zájmové vzdělávání. Širokou paletu volnočasových, relaxačních a vzdělávacích aktivit. Vedle těchto státních institucí je v ČR přibližně 1 500 nestátních neziskových organizací, které nabízejí také volnočasové aktivity. Zde jsou nabízené kroužky nejrůznějšího zaměření. Mimo jiné lze provozovat aktivity technické, přírodovědné, umělecké, pohybové, vzdělávací, sportovní a další. Jedná se tedy o činnost výše uvedených institucí, kde se děti systematicky věnují některé aktivitě pod odborným vedením dospělého pedagogického pracovníka.

Z výzkumu vyplývá, že do jakého kroužku bude dítě chodit, rozhoduje povětšinou ono samo. Přání rodičů jsou až dalším impulzem. Záleží spíše na zaměření kroužku. U sportovních, hudebně dramatických, výtvarně rukodělných, technických nebo přírodovědeckých kroužků nebo turistických oddílů rozhodují především děti. V případě aktivit vzdělávacích nebo třeba náboženských rozhodují naopak většinou rodiče. Neznaменá to ovšem, že vliv rodičů na to, zda dítě do nějaké volnočasové aktivity dochází, je zanedbatelný. Je to přesně

³⁹ HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, s. 128 – 129.

naopak. Čím vyšší mají rodiče vzdělání a čím lépe je rodina socioekonomicky situovaná, tím spíše mají rodiče přehled o činnosti svých dětí ve volném čase a můžeme oprávněně předpokládat, že tím spíše je k činnosti v nějakém kroužku či oddíle podněcují. Vliv vzdělání rodičů se neprojevuje, pokud jde o účast ve sportovních aktivitách, ovšem v případě hudebně dramatických, výtvarně rukodělných a vzdělávacích aktivit stoupá jejich návštěvnost s vyšším vzděláním rodičů. Tato skutečnost souvisí zejména na finanční náročnosti těchto aktivit. Nejvíce jsou navštěvované sportovní oddíly, dále pak kroužky hudebně dramatické, výtvarné a rukodělné, a v případě starších dětí jsou to ještě vzdělávací aktivity. Dívky více navštěvují aktivity hudebně dramatické, vzdělávací a aktivity výtvarné a rukodělné. Chlapci se oproti dívkám výrazně více věnují aktivitám technickým a sportům.⁴⁰

Oblíbené jsou kolektivní sporty, mezi které řadíme: fotbal, házenou, volejbal, ringo, nohejbal, badminton, vybíjenou, softbal nebo například vodní pólo. Dále pak vytrvalostní sporty: běh, jízda na horském kole, plavání, triatlon nebo orientační běh. Atletika zahrnuje sprint, běh terénní, slalomový nebo překážkový. Řadíme sem také skok do dálky, do výšky, trojskoky a víceskoky, hody granátem, diskem nebo kladivem a překážkové dráhy. Děvčata se často věnují různým druhům cvičení, mezi která řadíme: gymnastiku, strečink, jógu, tchaj-t'i, aerobik, tanec a různá skupinová cvičení. Chlapci navštěvují ve větší míře spíše karate nebo judo. Mezi mládeží jsou oblíbené netradiční dopravní prostředky, mimo jiné například kolečkové brusle, skateboard, kolečkové lyže nebo koloběžka. Ve volném čase je možné se věnovat sportům na jemnou motoriku: pétanque, kroket, golf, kuličky, šipky nebo také střelba například lukem. Volný čas lze trávit nepřeberným počtem sportovních aktivit.⁴¹

3. 3. 1. Instituce pro výchovu mimo vyučování ve volném čase

Výchova ve volném čase probíhá zpravidla v rámci určité instituce. Typ organizace definuje do určité míry cíle působení, možnosti spolupráce s dalšími odborníky, dobu a místo setkávání s dětmi atd.

⁴⁰ NIDM. *Hodnotové orientace dětí ve věku 6 – 15 let* [online]. Praha: NIDM, 2011, s. 69, [cit. 14. 2. 2012]. Dostupné na [www: http://www.vyzkum-mladez.cz/registr_detail.php?kod=&lang=CZ&id=236](http://www.vyzkum-mladez.cz/registr_detail.php?kod=&lang=CZ&id=236), s. 102-110.

⁴¹ PELÁNEK, R.: *Příručka instruktora zážitkových akcí*. Portál, s. r. o., Praha, 2008, s.126.

Školní kluby a školní družiny jsou základní formou výchovy mimo vyučování a péče o děti zaměstnaných rodičů v průběhu školního roku a dle potřeby i o prázdninách. Školní družiny jsou určeny žákům 1.–5. ročníku, školní kluby žákům 6.–9. ročníku. Mají předpoklady k pravidelnému a každodennímu pedagogickému ovlivňování volného času žáků. Jejich činnost navazuje na vzdělávací činnost základní školy. Není však přímým pokračováním vyučování, ani ho nenahrazuje. Rozvrh činností je rozvržen tak, aby vyhovoval požadavkům duševní hygieny. To znamená střídání klidných a pohybově náročných činností, práce a odpočinku, organizovaných a spontánních činností a podobně. Musí též respektovat věkové zvláštnosti a zájmy dětí. Uskutečňují se zde činnosti odpočinkové (klidné hry, četba, vyprávění), rekreační (pohybové aktivity na zdravém vzduchu), zájmové (kultivace a rozvoj zájmů žáků), sebeobslužné (upevňování hygienických a kulturních návyků a péče o osobní majetek), veřejně prospěšné (dobrovolná práce ve prospěch druhých, tvorba i ochrana životního prostředí) a příprava žáků na vyučování.

Střediska pro volný čas jsou domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností. Posláním domů dětí a mládeže je naplňovat rekreační a výchovně-vzdělávací funkci širokou zájmovou působností. Jinou formou jsou stanice zájmových činností, které jsou specializované jen na konkrétní zájmové oblasti.⁴² Formy zájmového vzdělávání jsou stanoveny vyhláškou o zájmovém vzdělávání:

- a) Zájmová činnost příležitostná: nabídka organizovaných příležitostí nebo cyklických akcí výchovně-vzdělávacího či rekreačního charakteru. Je organizována nebo přímo řízena pedagogem a je vymezena časově. I přes možnou pravidelnost nejde o činnost průběžnou. Má stanovený začátek i konec. Můžeme sem řadit místní soutěže a turnaje, přehlídky, výlety, exkurze, divadelní představení a podobně.
- b) Pravidelná činnost zájmová: organizována v zájmových útvarech. Může se jednat o kroužek, soubor, oddíl, klub nebo také kurz. Je určena účastníkům, kteří jsou přihlášení k pravidelné docházce.

⁴² PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002, s. 111-122.

- c) Táborová činnost: organizovaná činnost zpravidla provozovaná v době dlouhodobého volna. O prázdninách a mimo sídlo SVČ.
- d) Osvětová činnost: odborná pomoc ostatním subjektům pečujícím o volný čas dětí a mládeže formou seminářů, školení nebo přednášek a podobně.
- e) Individuální práce s účastníky vedoucí k rozvoji nadání: vytváření speciálních zájmových útvarů pro talentované jedince a individuální práce s dětmi mimo zájmové útvary.
- f) Nabídka otevřených spontánních aktivit: jedná se o průběžnou nabídku činností, které jsou pedagogicky a organizačně ovlivňovány pedagogy nepřímou. Řadíme sem otevřená hřiště či sportoviště, čítárny, herny, internetové pracovníky.
- g) Organizace soutěží a přehlídek vyhlašovaných nebo spoluvyhlašovaných MŠMT ČR: specifická forma zájmového vzdělávání.⁴³

Domovy mládeže jsou školská zařízení, která zabezpečuje žákům středních a vyšších odborných škol kvalifikované výchovné působení, ubytování a stravování. Obsah výchovné činnosti v domově mládeže navazuje na obsah vzdělávací práce škol. Mohou být součástí jedné školy nebo jsou samostatné a slouží žákům více škol.⁴⁴

Školská zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu: mezi tato zařízení patří diagnostické ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou a výchovné ústavy. Ústavní výchova je nařízena soudem, pokud rodina neplní své funkce a je ohrožen vývoj dítěte. Ochranná výchova je soudem ukládána pro závažné poruchy chování.

Nestátní neziskové organizace: jedná se o řadu organizací působících na území celé republiky. Představují kromě škol a školských zařízení důležitý prvek ve vytváření žádoucí nabídky pro aktivní využití volného času dětí a mládeže. Umožňují dětem a mládeži rozvoj schopností, dovedností a talentu přirozeným

⁴³ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008, s. 144-146.

⁴⁴ PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002, s. 127.

způsobem a připravují je na budoucí život. Řadíme mezi ně Junáka, Pionýr, Duhu, Českou tábornickou unii, Sokol a další tělovýchovné organizace, zájmová sdružení hasičů, rybářů apod.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež: tato zařízení mají především sociální poslání a jsou určena neorganizovaným dětem a mládežím, které se nacházejí v obtížné životní situaci a jsou ohroženi sociálně patologickými jevy. Nabízejí čtyři základní formy služeb: volný vstup a pobyt v zařízení, volnočasové aktivity, sociální služby a aktivity a činnosti zaměřené na prevenci. Cílem je zlepšení jejich života předcházením či snížením sociálních rizik vyplývajících z jejich způsobu života, umožnit jim lépe se orientovat v sociálním prostředí a napomáhat při vytváření podmínek pro řešení nepříznivých sociálních situací.

Živnostenské podnikání k dětem a mládeži: jedná se o nabídku volnočasových aktivit na komerčním základě. Zřizují se jako živnosti. Mohou se zaměřovat na získání dovedností. Sem řadíme hudební či výtvarné kurzy. Nebo na sociální služby pro zaměstnané rodiče. Pak hovoříme o hlídání dětí, které je spojené s některými zájmovými aktivitami. Mezi subjekty naplňující volný čas dětí a mládeže musíme zařadit i různé herny, internetové kavárny a diskotéky, které na základě komerce nabízejí různé aktivity ve volném čase, aniž se snaží o výraznější výchovné působení.⁴⁵

V závěru teoretické části naší práce byly vymezeny odlišnosti v typech výchovy. Uvádíme rozdíly v působení výchovy ve volném čase, výchovy prostřednictvím aktivit volného času a výchovou k volnému času. Dále se zabýváme možnostmi trávení volného času v různých mimoškolních organizacích, kroužcích a klubech. Dozvěděli jsme se, že i neorganizovaný způsob trávení volného času je důležitý, především pak pro správný emocionální vývoj. Nezapomněli jsme zmínit ani rizika, která souvisí s neorganizovaným trávením volného času. V závěru poslední kapitoly teoretické části práce se věnujeme školským i mimoškolním zařízením pro volný čas, která mohou nabízet široké množství zájmových i vzdělávacích aktivit. Zájmovými aktivitami ve volném čase se dále

⁴⁵ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008, s. 151-155.

zabýváme v následující empirické části práce, protože jsou jedním z podstatných cílů výzkumu.

4 Analýza trávení volného času v obci Řepeč v historii a v současné době

4. 1 Cíle výzkumu

Empirická část práce začíná analýzou možných způsobů trávení volného času v historii obce a v současné době. Záměr spočívá v porovnání možností volnočasových aktivit z pohledu minulé doby a současnosti. Cílem výzkumu empirické části práce je zjistit, jakým způsobem tráví obyvatelé obce Řepeč svůj volný čas. Jaké aktivity ve volném čase navštěvují a do jaké míry jsou s trávením svého volného času spokojeni.

V analýze se seznámíme s tím, kde se obec nachází a s její historií. Následně se zaměříme na možnosti trávení volného času, které nabízela obec v historii. Zabývat se budeme organizacemi, které zde působily. Další část se bude zabývat možnostmi volnočasového vyžití v současné době. V závěru se zaměříme na možnosti volnočasových aktivit v okolí obce.

4. 2 Historie obce

Obec Řepeč leží v jižních Čechách ve vzdálenosti 17 km jihozápadně od okresního města Tábora. Katastrální území má rozlohu 1279 ha. Obec se nachází v geomorfologické oblasti Bechyňské pahorkatiny v povodí řeky Lužnice. Historie obce Řepeč je zachycena v Kronice, přesněji Pamětní knize obce, která byla založena dne 20. srpna 1927. Obsahuje dva díly, z nichž první má celkem 200 stran a zahrnuje období od roku 1927 do roku 1960, druhý díl pokračuje až do období roku 1985. První statě kroniky se týkají informací o nejstarší historii obce Řepeč tak, jak je kronikář posbíral z různých historických dokumentů. Vůbec nejstarší historie naší vsi zasahuje až do střední doby bronzové, kdy začal tato území osidlovat lid s mohylovou kulturou. Dokladem toho je 42 mohyl nalezených v lese v blízkosti obce. Ves Řepeč náležela k biskupskému panství Týnu nad Vltavou. Dne 28. 5. 1283 ji pro svou odlehlost prodal biskup Tobiáš

Jindřichovi z Rožmberka. Od 16. století příslušela ves ke statku Stádleckému. Od roku 1850 je samostatnou obcí.⁴⁶

4. 3 Historie kulturního domu

V roce 1955 byla dokončena výstavba kulturního domu. Dne 24. 1. 1960 byl kulturní dům slavnostně otevřen.⁴⁷ V přílehlé místnosti sálu kulturního domu byla vystavěna roku 1961 kabina pro umístění promítacích přístrojů a začalo v obci promítání filmů vždy jednou týdně v pátek. Posléze se den promítání změnil z pátku na neděli.⁴⁸ V roce 1965 byl provoz kina pro nezáměr občanů zrušen.⁴⁹ Kulturní dům se však využíval při dalších událostech. Jednou z možností využití se staly březnové oslavy Mezinárodního dne žen. Každoročně se o zábavu a pohoštění starali sportovci TJ Řepeč. Program obohatily děti z mateřské školy nacvičenými písněmi a básněmi. Pionýři pak rozdávali matkám a babičkám květiny.⁵⁰ V kulturním domě měli občané také možnost navštívení místní knihovny. V roce 1962 se rozšířil její fond na 1071 knižních svazků.⁵¹ V roce 1973 čítala knihovna 1815 svazků.⁵² V současné době se v kulturním domě konají zasedání místního zastupitelstva. Jiné aktivity se nezachovaly. Budova je přestavěna na 6 bytových jednotek. Nadále zde na dobré úrovni funguje pouze místní knihovna.

4. 4 Historie základní školy

Dne 15. října 1867 byla v Řepči založena škola. Roku 1872 byla škola s jednou třídou otevřena. Roku 1960 školu v Řepči navštěvují jen žáci 1. až 4. ročníku. Starší dochází nebo jezdí na kolech do ZŠ v Opařanech. Mateřská škola byla uvedena do provozu až 1. září 1972 a navštěvovalo ji 18 dětí.⁵³ V roce 1962 jednotřídní základní školu navštěvuje 21 žáků.⁵⁴ V roce 1976 má základní škola 18 žáků. Mateřská škola je v celodenním provozu a navštěvuje ji celkem 21

⁴⁶ <http://www.repec.cz/historie-obce/>

⁴⁷ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-c-01-07.htm>

⁴⁸ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-c-02-07.htm>

⁴⁹ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-02-2010.htr>

⁵⁰ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0412.html>

⁵¹ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-c-03-07.htm>

⁵² <http://www.repec.cz/historie-obce/>

⁵³ <http://www.repec.cz/historie-obce/>

⁵⁴ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-c-03-07.thn>

děti.⁵⁵ Roku 1979 došlo ke zrušení jednotřídní školy, všechny řepečské děti dojíždějí do ZDŠ v Opařanech.⁵⁶ Na opuštěnou a chátrající budovu školy byla dána nová krytina, aby se zabránilo zatékání do budovy a zhoršování jejího, již tak neutěšeného stavu. Následně roku 1994 byla budova školy pronajata společnosti Brontosaurus pro využívání v rámci školy v přírodě.⁵⁷ Pronájem bývalé budovy školy ekologickému hnutí Brontosaurus se ukázal jako nedobrý krok, z důvodu velmi krátké působnosti této organizace v obci. Proto byl objekt prodán do soukromého vlastnictví a přestavěn na rodinný dům.⁵⁸

4. 5 Historie místních organizací

Místní organizace požární jednoty v roce 1969 započala se stavbou požární zbrojnice z opuštěné dílny JZD. V roce 1973 již čítá 31 členů.⁵⁹ Požárníci pořádají každoročně tradiční ples s pěknou tombolou.

Tělovýchovná jednota Řepeč započala v roce 1973 s rozšířením hřiště se stavbou kabin a sociálního zařízení.⁶⁰ V roce 1983 sdružuje téměř všechny mladé v obci. Pořádá během roku několik zábav. Dále pořádá na fotbalovém hřišti Dětský den se spoustou soutěží.⁶¹ V roce 1999 dosáhlo historického úspěchu postupem mužstva mužů do 1. A třídy v Jihočeském kraji.⁶²

V obci v roce 1973 dále působí organizace Český červený kříž, která má 20 členů. Český svaz mládeže má 14 členů a pionýrská organizace při ZDŠ má 15 členů.⁶³ Dále v obci působí Český svaz žen, který pořádá mnoho aktivit. Jednou z nich je tradiční *Babský bál*, kterého se účastní lidé v maskách. Pro děti pořádá Dětský karneval. V zimě pořádal v roce 1983 kurz na zdobení a úpravu dortů.⁶⁴ V roce 1984 pořádal zájezd do Týna nad Vltavou na divadelní hru Strakonický dudák a zájezd dětí s rodiči do ZOO Praha.⁶⁵

⁵⁵ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-c-01-2011.htm>

⁵⁶ <http://www.repec.cz/historie-obce/>

⁵⁷ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravoda-0413.html>

⁵⁸ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0114.html>

⁵⁹ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-02-2010.htr>

⁶⁰ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-02-2010.htr>

⁶¹ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0412.html>

⁶² <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0214.html>

⁶³ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-02-2010.htr>

⁶⁴ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0412.html>

⁶⁵ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-01-13.html>

Vzhledem k informacím, které poskytuje kronika, je možné usoudit, že po všechna léta panoval v Řepči bohatý kulturní život. Samozřejmě je nutné přihlédnout k možnostem dané doby. V roce 1973 bylo během roku pořádáno 7 přednášek, 6 vlastivědných zájezdů a 12 zájezdů do divadla Ivana Olbrachta v Táboře a 11 tanečních zábav.⁶⁶ V roce 1975 bylo uspořádáno 5 odborných přednášek, 1 kurz šití, 10 divadelních zájezdů do Tábora, 2 zájezdy do Prahy, 1 do Brna a 1 do Českých Budějovic. Škola pořádala 1 zájezd dětí společně s rodiči. Tělovýchovná jednota sehrála 29 utkání v kopané a 28 utkání v hokeji.⁶⁷ Život venkovanům zpestřovalo ochotnické divadlo. Do vsi přijížděl kočovný biograf. V roce 1898 byla v obci vystavěna kaplička. Mše svatá zde probíhala v poutní den.⁶⁸

Rok 1985 byl posledním rokem, kdy byla vedena kronika obce. Následně byla kronika předána Okresnímu státnímu archivu v Táboře. Až do roku 2011 tak nebylo v psaní kroniky pokračováno. Od roku 2011 se v psaní kroniky v obci opět pokračuje.⁶⁹

4. 6 Současné organizace pro volný čas

V současné době je v Řepči trvale hlášených 277 obyvatel, z toho je 56 dětí mladších 18ti let. Občanskou vybavenost tvoří objekt pohostinství, prodejna základního potravinářského sortimentu, požární zbrojnice, sportovní areál a obecní úřad s knihovnou. Centrální část obce tvoří náves, na které je dominantní park s malou kaplí, kde se v současné době slaví mše svatá každé pondělí od pěti hodin. V obci aktivně pracuje pět zájmových spolků - Myslivecké sdružení, Tělovýchovná jednota, Svaz žen, Svaz dobrovolných hasičů, Svaz chovatelů poštovních holubů.

Svaz dobrovolných hasičů je dlouhodobě garantem a hybnou silou valné většiny volnočasových aktivit v obci, a to nejen kulturních. V roce 2011 získal 30 000 Kč,- z Grantového programu Jihočeského kraje *Podpora živé kultury*.⁷⁰ SDH pořádá každoročně tradiční hasičský ples. V obci také každý rok probíhá

⁶⁶ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-02-2010.htr>

⁶⁷ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-04-2011.htr>

⁶⁸ <http://www.repec.cz/historie-obce/>

⁶⁹ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0313.html>

⁷⁰ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-02-2011.htr>

hasičská soutěž v požárním útoku, která se řadí do Tábořské hasičské ligy. V roce 2014 se zúčastnilo nejvíce družstev v její historii. Téhož roku také pořádalo zájezd na traktorovou rally do Mahouše a návštěvu Jaderné elektrárny Temelín. Pořádají také předpoutňovou zábavu a pro děti karneval a 30. dubna lampionový průvod s táborákem. Pro mládež pořádají v září diskotéku v místním hostinci.⁷¹ Největší akcí roku 2013 byly bezpochyby oslavy 730 let výročí obce a 115 let výročí založení SDH, kterého se zúčastnilo více než 400 návštěvníků.⁷²

V obci také působí Český svaz žen. Pravidelně pořádá pro děti soutěžní odpoledne na oslavu Dne dětí a dále pak každý rok jeden zájezd do divadla. V roce 2014 to byl zájezd do Prahy na muzikál *Děti ráje*. Pořádá také tradiční *Babský bál*.⁷³

Myslivecké sdružení je spolkem místních milovníků přírody, zvěře a myslivosti. Pořádá každoročně o vánočních svátcích *Myslivecký ples*. TJ Řepeč pořádá tradiční *Sportovní ples*. Posledním v řadě pořádaných plesů je *Holubářský bál*.

Každý poslední čtvrtek v měsíci se v místním hostinci setkávají naši dříve narození spoluobčané. Jedná se o příležitost posedět s vrstevníky nebo bývalými spolupracovníky.

4. 7 Možnosti trávení volného času v okolí obce

4. 7. 1 Základní škola v Opařanech

Nejvíce možností trávení volného času dětí nabízí v nejbližším okolí obce Základní škola v Opařanech. Pro děti jsou zde vedeny nejrůznější kroužky. *Technický kroužek* je zaměřen na praktické dovednosti především z oblasti elektrotechniky. Je určen pro žáky 8. a 9. třídy. Probíhá vždy ve středu jednou za 14 dní ve školních dílnách. Pro děti z první a druhé třídy probíhá na základní škole každý týden kroužek *Zkusíme to anglicky*. Angličtina se zde zájmově vyučuje i pro starší děti. Kroužek se nazývá *Angličtina pro děti s rodilou mluvčí* a je rozdělen do třech věkových skupin. Dále je dětem z 2. – 5. třídy nabízen kroužek *Pohybová cvičení*, který se koná každé pondělí. Mladší žákyně a žáci se setkávají každou středu na *Florbale*. Tento kroužek mohou navštěvovat starší

⁷¹ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0314.html>

⁷² <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0313.html>

⁷³ <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0114.html>

žákyně každý pátek a pro starší žáky se koná každou středu v tělocvičně školy. Dalším oblíbeným kroužkem je *Keramika*, která se koná každý čtvrtek. Na základní škole působí několik ZUŠ Tábor. Výuka se zaměřuje na klavír, flétnu, kytaru a sborový zpěv.⁷⁴ Základní škola nabízí dětem také možnost navštěvovat školní družinu. Školní družina pro děti z první a druhé třídy organizuje kroužek na rozvoj grafomotoriky a celkové komunikační dovednosti. Zde se děti zábavnou formou učí výslovnost jednotlivých hlásek a rozšiřují si slovní zásobu. Dále školní družina nabízí výtvarný kroužek, kde děti malují obrázky nejrůznějšími technikami. Vyrábí drobné dárečky, seznamují se s ubrouskovou technikou, malbou na sklo, batikou a aranžováním. Školní družina se dále zaměřuje na zdravý životní styl v podobě pohybu a výukou vaření, kde se děti seznamují s vyváženou stravou.⁷⁵ Ve škole bylo dětem nabízeno vyučování náboženství. Pro nízkou účast dětí byla výuka přesunuta do kanceláře místní fary. V současné době tento kroužek navštěvují pouze 2 chlapci.

4. 7. 2 Přístav vodních skautů v Opařanech

V Opařanech mohou děti navštěvovat skautský oddíl. Dívčí oddíl má tři družiny. Bublíny, do kterých se řadí dívky a chlapci předškolního věku a z první třídy. Světlušky navštěvují děvčata od druhé do páté třídy. Skautky jsou určené pro dívky od šesté do deváté třídy. Chlapecký oddíl má dvě družiny. Vlčata pro chlapce od druhé do páté třídy. Skauty navštěvují chlapci od 6. do 9. třídy. Toto sdružení nezapomíná ani na dospělou populaci, a proto se zde schází také roverský a oldskautský oddíl a to pravidelně jednou do měsíce a také na společných akcích. Oddíl pořádá různé výpravy, skautský tábor o letních prázdninách, o jarních či podzimních prázdninách jezdí oddíl sjíždět řeku v okolí. Nejčastěji to bývá řeka Lužnice nebo Otava.⁷⁶

4. 7. 3 Městys Stádlec

Nachází se ve vzdálenosti cca 5 km od obce Řepeč. Je tedy vzdálenější obcí než obec Opařany, která se nachází cca 3 km od obce. Atraktivní pro mládež i dospělé je možnost využití místní posilovny. Vybavenost není velká, ale vstup mají návštěvníci zdarma. Každý čtvrtek v odpoledních hodinách je zde otevřená

⁷⁴ <http://www.zs.oparany.cz/krouzky/>

⁷⁵ <http://www.zs.oparany.cz/druzina/zpravy-z-druziny/>

⁷⁶ <http://trinactkaoparany.cz/o-trinactce/soucasnost>

knihovna. Působí zde několik organizací: Šipkařský klub DC Lokomotiva, Sbor dobrovolných hasičů, Sokol, Myslivecké sdružení, Český svaz včelařů, Český zahrádkářský svaz a Senior klub.⁷⁷

4. 7. 4 Město Milevsko

Město se nachází cca 15 km od obce Řepeč a disponuje velkým množstvím nabízených volnočasových zařízení, pro plnohodnotné trávení volného času pro všechny věkové kategorie.

Dům kultury

Dům kultury disponuje sálem s kapacitou 400 míst, který je vhodný pro pořádání kulturních a společenských akcí všeho druhu - divadelních představení, koncertů, přednášek, besed, plesů, konferencí. Pro akce menšího rozsahu je vhodný malý sál pro 100 osob. Restaurace přímo v areálu je plně k dispozici potřebám Domu kultury a je schopna zajistit stravování na nejrůznější úrovni včetně zajištění pohoštění při významných společenských událostech, jako jsou bankety, rauty a podobně. K dispozici je několik kluboven, součástí zařízení je veřejná knihovna. V letních měsících se využívá amfiteátr v zahradě areálu, kde je také letní zahradní restaurace. Dům kultury zajišťuje programy všeho druhu a vystoupení uměleckých těles a osobností od místní amatérské scény po špičkové české umělce. Rovněž slouží ke společenským akcím od lidové zábavy po významná pracovní a slavnostní setkání a jednání.

Galerie města

Galerie zde nabízí možnost stálé prodejní expozice výtvarného umění (keramika, šperk, textil, obrazy, plastiky, sklo). Každý měsíc se konají výstavy profesionálních výtvarníků. Galerie zajišťuje pořádání výstav pro neprofesionální výtvarníky "na klíč" a provádí komisní prodej výtvarných děl. Prostory galerie slouží rovněž pro malé formy divadelních představení.

⁷⁷ <http://www.stadlec.eu/spolky-a-sdruzeni>

Městská knihovna

Městská knihovna provozuje oddělení pro dospělého i dětského čtenáře. V knihovně se nachází studovna, ve které je veřejný přístup k internetu a možnost skenování literatury za poplatek.

Kino a muzeum

Kino hraje dvakrát denně. Od 17.30 a od 20.00 hodin. Hlediště kina je pro 152 osob.

Muzeum sídlí v areálu kláštera premonstrátů na severním okraji města Milevska. Otevřeno je kromě pondělí celý týden. V měsících leden a únor je muzeum zavřené.⁷⁸

Centrum mladé rodiny Milísek o. s.

Centrum Milísek je nestátní neziskové zařízení, které vzniklo v roce 2009 a již třetím rokem si získává jméno na poli volnočasových aktivit a aktivit na podporu rodiny. Jde o dobrovolné občanské sdružení, které bylo založeno z potřeby zaplnit bílá místa v systému služeb pro mladou rodinu, zabezpečovaných státní správou a ziskovými organizacemi. Centrum poskytuje služby jak na profesionální úrovni, tak na bázi dobrovolnosti.

Senior klub ZVVZ Milevsko, a. s.

Senior klub ZVVZ sdružuje bývalé zaměstnance ZVVZ a. s. a jejich dceřiných společností. Posláním klubu je uspokojovat potřeby a zájmy členů klubu v oblasti využití volného času, kultury, pohybové aktivity, péče o zdraví a kontakty se ZVVZ a. s. a jejími dceřinými společnostmi. V současné době má klub kolem 400 členů, kteří mají možnost zúčastňovat se celoročně nejrůznějších akcí.⁷⁹

⁷⁸ <http://www.milevsko-mesto.cz/dum-kultury-milevsko/d-77975/p1=51206>

⁷⁹ <http://www.milevsko-mesto.cz/ostatni-organizace/ms-58599/p1=58599>

SPOS Milevsko, s. r. o.

Jedná se o správce mnoha sportovišť v Milevsku. Letní stadion zahrnuje běžecký ovál, skok daleký, skok vysoký, vrh koulí, dvě travnatá a jedno škvárové fotbalové hřiště, restauraci a saunu. Zimní stadion nabízí krasobruslení, lední hokej a lední metanou. Ve sportovní hale probíhá házená, košíková, odbíjená, tenis, nohejbal, minikopaná a moderní gymnastika. Tenisový areál zaujímá osm antukových tenisových kurtů. Pod toto sdružení patří i tělocvičny milevských základních škol a veřejné venkovní házenkářské hřiště s umělým osvětlením.

TJ Sokol Milevsko

Tělocvičná jednota Sokol Milevsko nabízí možnost cvičení a sportování pro všechny věkové kategorie. Nechybí ani jóga, taiči, stolní tenis, volejbal, aerobik, badminton, sportovní gymnastika a atletika. Po celý rok probíhají soutěže všestrannosti. TJ Sokol také každoročně organizuje tělocvičnou akademii, dětský den a turistické výlety. Sokolovna je využívána jak pro sportovní aktivity, tak i například pro kulturní akce.

Klub českých turistů

Klub českých turistů v Milevsku pokračuje téměř v osmdesátileté tradici organizované turistiky v Milevsku. Sdružuje přes 60 členů. Pro širokou veřejnost organizuje vycházky, dálkové pochody, besedy, lyžařské a plavecké zájezdy, jednodenní i týdenní autobusové zájezdy. KČT v Milevsku je pořadatelem tradičního srpnového pochodu Přes dva mosty a spolupořadatelem květnového pochodu do Prčic a dubnového pochodu na Onen Svět.

Sportovní klub gymnázia Milevsko

Školní sportovní klub při Gymnáziu v Milevsku existuje od října 1993. Poskytuje možnost navštěvování jógy, volejbalu, vysokohorské turistiky a horolezectví, basketbalu a tenisu. Soutěžní činností se zabývá jen tenisový klub,

který organizuje tréninky, soutěže družstev (žakovská, dorostenecká liga) a turnaje jednotlivců.⁸⁰

4. 7. 5 Město Tábor

Nachází se ve vzdálenosti cca 18 km od obce Řepeč a nabízí nepřehledné množství možností, jak trávit volný čas.

Možnosti volnočasových aktivit pro děti

Děti zde mohou navštěvovat mateřské a dětské centrum *Mufík*. Jedná se o keramickou dílnu, kde si návštěvníci mohou vyrobit mnoho zajímavých předmětů. Pro děti 1. stupně základních škol připravuje Městská knihovna čtenářský klub, zaměřený na poznávání různých literárních žánrů.⁸¹

Plavecký stadion

V prostoru tohoto areálu je nabízena řada možností sportovního vyžití. Pro veřejnost je zde nabízeno kondiční a rekreační plavání. Areál umožňuje sportovní vyžití každé věkové skupině. Plavání pro školy, organizace a zájmové kluby, plavání pro starší veřejnost, plavání pro těhotné, plavání pro kardiaky a diabetiky. Nachází se zde vnitřní bazén s možností využití parních komor. Dále dětský bazén, otevřený venkovní areál s brouzdalištěm a tobogánem.⁸²

Další sportovní vyžití

Tábor nabízí mnoho dalších možností sportovního vyžití. Mimo jiné i extrémní sporty paintball a motokáry. Dále aerobic, bodyforming, cvičení pro těhotné, cvičení rodičů s dětmi, dětský aerobik, gravid jógu, jógu, kondiční cvičení, posilovnu, power jógu, spinning, strečink, tanec nebo zumbu. Město dále nabízí možnost využití areálů pro míčové sporty: basketbal, nohejbal, fotbal nebo také volejbal. Ve městě je možnost zahrát si bowling, biliard, kulečnick, kuželky nebo

⁸⁰ <http://www.milevsko-mesto.cz/sportovni-kluby-a-oddily/ms-58601/p1=58601>

⁸¹ http://www.taborcz.eu/ap/hledani=1&typ_akce=1187&p1=56

⁸² <http://www.tzmt.cz/plavecky-stadion.php>

šipky. Pro milovníky wellness nechybí ani široká nabídka podniků, které provozují masáže, solárium, saunu nebo solnou jeskyni.⁸³

Zimní stadion

Zimní stadion v Táboře byl otevřen v roce 1972. Nabízí využití ledové plochy školám, veřejnosti, zájmovým skupinám a to i v nočních hodinách. Plný provoz zimního stadionu včetně veřejného bruslení začíná obvykle v listopadu. Novinkou je kluziště s umělým povrchem ve venkovních prostorách areálu zimního stadionu, které je k dispozici pro širokou veřejnost již od 6. prosince 2006. V roce 2002 byl vybudován pro potřeby tanečních kroužků a aktivit pro nemičové sporty cvičební zrcadlový sál. V současné době je využíván zájmovými skupinami převážně v odpoledních a večerních hodinách. V areálu zimního stadionu se nachází cvičebna míčových sportů a herna stolního tenisu. V prostoru zimního stadionu je možnost ubytování v hotelu.⁸⁴

Z analýzy je patrné, že v obci Řepeč v porovnání s minulostí ubyly možnosti nabízených aktivit, kterými se občané mohli zabývat. Aktivitu pořádané v kulturním domě organizacemi působícími v obci téměř vymizely. Počet místních organizací se také zúžil. Dříve bohatý kulturní život plný přednášek, vlastivědných zájezdů, tanečních zábav a sportovních utkání, dnes v obci nenajdeme. Nicméně stále zde svou činnost udržují tradiční organizace. V obci aktivně působí pět zájmových spolků. Myslivecké sdružení, Tělovýchovná jednota, Svaz žen, Svaz dobrovolných hasičů a Svaz chovatelů poštovních holubů. Dlouhodobě je garantem a hybnou silou valné většiny volnočasových aktivit v obci Svaz dobrovolných hasičů. Pořádají tradiční hasičský ples, zájezdy, hasičskou soutěž v požárním útoku, pout'ovou zábavu i karneval pro děti a lampionový průvod 30. dubna. Pro mládež pořádají během roku diskotéky v sále místního pohostinství a v letních měsících pod širým nebem.

V nejbližším okolí obce je nabídka volnočasových aktivit široká. Nejvíce možností trávení volného času dětí nabízí v nejbližším okolí obce základní škola v Opařanech. Pro děti jsou zde vedeny různé kroužky. Technický kroužek,

⁸³ <http://www.hejbejtese.cz/sport/vse/tabor/jihocesky/vypis>

⁸⁴ <http://www.tzmt.cz/zimni-stadion.php>

kroužek pro zájmové učení angličtiny, pohybová cvičení, florbal a keramiku. Na základní škole působí několik ZUŠ Tábor. Výuka se zaměřuje na klavír, flétnu, kytaru a sborový zpěv. Školní družina pro děti nabízí širokou škálu aktivit. Výtvarný kroužek, kde děti malují obrázky nejrůznějšími technikami, vyrábí drobné dárečky, malují na sklo a seznamují se s ubrouskovou technikou, batikou a aranžováním. Děti je dále oblíbený skautský oddíl v Opařanech.

Pro dospělé i děti, kteří jsou ochotni dojíždět do okolních měst za volnočasovými aktivitami, je nabídka volnočasového vyžití široká. Dům kultury v Milevsku pořádá kulturní a společenské akce všeho druhu. Divadelní představení, koncerty, přednášky, besedy, výstavy i plesy. Funguje zde městská knihovna, muzeum a galerie. Centrum Milísek aktivně působí na poli volnočasových aktivit a aktivit na podporu rodiny. Milevsko disponuje celou řadou sportovních možností pro volný čas. Letní stadion, zimní stadion a sportovní hala nabízejí celou škálu různých sportovních aktivit.

Město Tábor nabízí pro rodiče s dětmi možnost navštěvovat mateřské a dětské centrum Mufík. Dále nabízí plavecký stadion a mnoho dalších sportovních aktivit. Mimo jiné i extrémní sporty Paintball a motokáry. Pro milovníky wellness nechybí ani široká nabídka podniků, které provozují masáže, solárium, sounu nebo solnou jeskyni.

V okolí obce Řepeč je nabídka volnočasových aktivit široká. Nabízeny jsou nepřehledné možnosti sportovního vyžití, kulturního vyžití i společenských událostí.

5 Srovnávací studie zaměřená na možnosti trávení volného času v obci Řepeč

5. 1 Cíl výzkumu

Cílem práce je zjistit, jak obyvatelé obce tráví svůj volný čas. Kterými volnočasovými aktivitami se zabývají. Dále se chceme dozvědět, zda jsou se svým způsobem trávení volného času spokojeni.

5. 2 Metoda šetření

K získání informací byla zvolena dotazníková metoda. Touto metodou byly získány věrohodné informace, které se dobře statisticky zpracovávají. Dotazníky měly písemnou podobu.

5. 3 Místo šetření

Výzkumné prostředí je obec Řepeč. Respondenti výzkumného šetření jsou obyvatelé obce. V obci Řepeč žiji již od dětství, proto valnou většinu obyvatel znám. Rozhodla jsem se tedy s dotazníky obejít obyvatele obce osobně. Respondentům, které jsem nezastihla doma, jsem dotazníky nechala u členů domácnosti, kteří v době mé návštěvy doma byli. Pokud jsem nezastihla doma nikoho, vhodila jsem dotazníky do poštovních schránek s prosbou o vyplnění a adresou mého bydliště, kam mi dotazníky mohou vrátit. Část respondentů mi dotazník vyplnila ihned, na některé jsem čekala téměř dva týdny. Nakonec jsem čekala na vrácení dotazníků celkem 3 týdny, abych měla jistotu, že ti kteří mi dotazníky chtějí vyplnit, mají dostatečné množství času na vyplnění i na následné vrácení dotazníků do mých rukou. Podařilo se mi získat celkem 134 dotazníků, které bylo možné vyhodnotit. Myslím si, že jsem získala maximální množství vyplněných dotazníků. Většina oslovených respondentů byla ochotna dotazník vyplnit, ale setkala jsem se i s absolutním odmítnutím se výzkumu účastnit. Nejstarší obyvatelé obce nebyli schopni z důvodu špatného zdravotního stavu se na výzkumu aktivně podílet. Výzkum se netýkal z jasných důvodů ani nejmladších obyvatel obce, tedy dětí do 6 let.

5. 4 Realizace dotazníkového šetření

Výzkumné dotazníky byly rozděleny do 4 skupin. Cílem mělo být získání nejvěrohodnějších informací. Celkem jsme tedy vytvořily 4 různé dotazníky. První dotazník byl určen pro děti mladšího školního věku, 6–10 let. Dotazník měl celkem 10 výzkumných otázek, upravených tak, aby je tato věková skupina byla schopná dobře pochopit a vyplnit. První otázka byla zaměřená na zjištění, kolik hodin volného času má respondent, podle své úvahy k dispozici ve všední den. Možnost volby byla z celkem pěti možných variant. Druhá otázka byla stejná, jen se odhad týkal víkendu. Třetí otázka zjišťovala, zda je tázaný spokojený s tím, jak tráví svůj volný čas. Vybírat se dalo ze 4 možných odpovědí. Čtvrtou otázkou jsme zjišťovali, zda respondent využívá aktivit, které nabízí obec. Na výběr bylo z možností ano nebo ne. Pátou otázkou jsme zjišťovaly, míru spokojenosti tázaných s možnostmi, které obec nabízí. Odpovědět respondent mohl pouze ano nebo ne. Těchto 5 prvních otázek měly všechny věkové kategorie stejné. Otázka číslo 6 se tákala na aktivity, které respondent využívá z nabídek obce. Celkem bylo na výběr z 9 odpovědí. Možné bylo i vybrat více aktivit nebo i vypsát některou, která v nabídce nebyla. Otázka číslo 7 zněla: Jak trávíš svůj volný čas nejčastěji? Výběr byl ze 7 možných odpovědí. Byla zde i možnost vypsát jinou aktivitu slovy. Osmou otázkou jsme zjišťovali, zda děti tráví svůj volný čas konverzací přes ICQ, Skype nebo Facebook. Výběr měly z celkem 3 odpovědí. Pokud uvedly, že ano, pak slovně vypsaly, kolik hodin denně. Předposlední otázkou jsme se dotazovali, zda se rodiče podle svých dětí zajímají o jejich volný čas. Odpovědět mohly pouze ano nebo ne. Poslední otázka se týkala zařízení pro volný čas. Táali jsme se, které zařízení děti navštěvují. Výběr byl ze 7 možností. Slovy bylo možno upřesnit, jaké zařízení navštěvují. V této věkové kategorii se mi podařilo sehnat pouze 7 respondentů.

Druhý dotazník byl určen pro děti staršího školního věku, 11–15 let. Dotazník měl také celkem 10 otázek. Jak jsme již zmínili, prvních pět otázek bylo stejných. Šestá otázka byla stejná v případě této skupiny také. Sedmá otázka se od dotazníků pro mladší školní věk lišila pouze ve výběru možných odpovědí. Tato skupina mohla vybírat z 8 možných aktivit, které jsme upravili, aby lépe odpovídaly danému věku dětí. Osmá i devátá otázka byla shodná s mladším

školním věkem. Desátá otázka se opět lišila pouze v nabízených možnostech odpovědí. Dotazník vyplnilo celkem 9 dětí. Třetí dotazník byl určen matkám s dítětem nebo dětmi do 6 let. Matky odpovídaly celkem na 13 otázek. Šestá otázka se týkala možností, které obec podle matek umožňuje k využívání volného času. Zajímali jsme se o 6 možností vyžití. Odpovídat mohly respondentky výběrem na 5 stupňové škále daných možností. Sedmá otázka sloužila ke zjištění, jakých aktivit se matky v obci účastní. Možnost výběru měly z celkem 14 variant. Včetně možnosti vypsát neuvedenou variantu. Osmá otázka byla zcela bez daných možností a týkala se aktivit, které by matky v obci rády uvítaly. Devátou otázkou jsme zjišťovali, jaké prostředí pro trávení volného času matky upřednostňují. Výběr měly z 5 možných odpovědí. Desátá otázka se zabývala využíváním nabídek trávení volného času mimo obec. Možné bylo vybírat ze 6 odpovědí i vypsát možnost jinou. Jedenáctá otázka se tázala, zda se matky věnují nějaké aktivitě určené pro rodiče s dětmi. Vybírat mohly z odpovědí ano nebo ne. Když odpověděly ano, mohly vypsát, o jakou jde aktivitu. Dvanáctá otázka zjišťovala, jakým způsobem tráví nejčastěji svůj volný čas. Možností bylo celkem 7 včetně volného místa k vyplnění individuální odpovědi. Poslední otázka se tázala, jaké aspekty volného času pokládají za důležité. Zaměřily jsme se na 5 aspektů. Každé hledisko matky mohly ohodnotit na 5 stupňové škále možností. Vyplněných dotazníků k vyhodnocení se vrátilo celkem 11.

Posledním druhem výzkumného dotazníku byl dotazník, určený pro obyvatele obce ve věku od 16 let. Dotazník měl celkem 13 otázek. Klíčovou otázkou byla otázka číslo 1. Odpovědi na tuto otázku se respondenti rozdělili do výzkumných skupin podle věku. Mládež v rozmezí 16–26 let, dospělí ve věku 27–55 let a dospělí starší 56 let. Toto rozdělení bylo důležité v následném vyhodnocování dotazníkového šetření. Dotazníků věkové skupiny 16–26 let se vrátilo celkem 27. Nejpočetnější skupinou v celkovém počtu 58 respondentů se stala věková skupina 27–55 let. Dotazníků, které vyplňovali dospělí občané obce starší 56 let, se vrátilo k vyhodnocování celkem 22. Celkem jsme tedy získali 134 dotazníků k vyhodnocení. Dotazník se liší od dotazníku pro matky s dětmi do 6 let pouze výčtem možných aktivit u otázky, která zjišťuje, jakým aktivitám se v obci respondenti věnují. Možností mají respondenti k dispozici celkem 11 včetně

možnosti vypsát vlastní druh aktivity. Druhou otázkou, která se liší, je otázka s číslem 11. Toto otázkou bylo zjišťováno, jakých nabídek trávení volného času mimo obec využívají. Nabízené možnosti odpovědí jsou pouze dvě. Ne nebo ano s možnostmi uvést, o které jde. Ostatní otázky jsou shodné. Pro přehledné zobrazení výzkumných skupin následuje názorná tabulka.

Tabulka č. 1: Názorné zobrazení respondentů dotazníkového šetření v obci Řepeč

Výzkumná skupina	Počet respondentů
Děti mladší školní věk, 6–10 let	7
Děti starší školní věk, 11–15 let	9
Matky s dětmi do 6 let	11
Mládež 16–26 let	27
Dospělí 27–55 let	58
Dospělí starší 56 let	22
Celkem odpovědělo	134

5. 5 Dílčí výsledky dotazníkového šetření

5.5.1 Hodnocení dotazníkového šetření dětí mladšího školního věku v porovnání s výsledky dětí staršího školního věku

Otázka č. 1. Odhadni prosím, kolik hodin volného času máš ve všední den. Jedná se o den, který chodíš do školy (po-pá)?

Cílem této otázky bylo zjistit, kolik hodin volného času dětem zbývá po odečtení všech povinností, které mají ve škole a následně i doma se psaním domácích úkolů a přípravou na další vyučovací den. Dále po odečtení povinností, které mají v domácnosti. Již v teoretické části práce jsme se zmínili, že pod pojem volný čas si můžeme představit odpočinek, rekreaci, zábavu i zájmové činnosti. Z hlediska dětí a mládeže do volného času nezařazuje vyučování a činnosti s ním související. Dále pak Pávková zmiňuje děti a mládež jako zvláštní a

specifickou skupinu, z výchovných důvodů, při trávení volného času. Definuje dítě jako jedince mladšího 18 let a mládež označuje věkovou skupinu 18–26 let.⁸⁵ Pro náš výzkum jsme si děti a mládež rozdělili jiným způsobem. Děti označujeme pouze respondenty do 15 let z důvodu jejich rozdělení na mladší a starší školní věk. Mládež nazýváme respondenty již od 16 let.

Na výběr měly děti 5 možností. Škála se pohybovala od 0 hodin až po 6 hodin a více. Děti mladšího školního věku, zvolily nejčastěji možnost 3–4 hodiny volného času ve všední den. Celkem tuto možnost vybraly 4 dotazované děti. Ostatní možnosti získaly přízeň vždy od 1 dotazovaného. Více než 6 hodin volného času dle výzkumu nemá ani jedno dotazované dítě mladšího školního věku. Podle výsledků je patrné, že obě dotazované skupiny odpověděly v nejvyšším počtu, že mají ve všední den 3–4 hodiny volného času. Děti staršího školního věku zvolily tuto možnost v počtu 3 tázaných. Stejný počet tázaných zvolil také možnost 5–6 hodin volného času ve všední den. V této věkové kategorii žádný respondent nezvolil možnost, že nemá žádný volný čas. Ve všední den mají 2 děti staršího školního věku více než 6 hodin a 1 dítě 1–2 hodiny volného času.

Otázka č. 2: Odhadni prosím, kolik hodin volného času máš o víkendu?

O víkendu děti nemusí chodit do školy. Je jisté, že nějaké školní povinnosti o víkendu provádět musí. Minimálně si napsat úkoly, které jim byly zadány ve škole v pátek, a očekává se, že v pondělí budou odevzdány. Jistě mají i další povinnosti, které souvisí s výpomocí v rodině nebo s hygienickými návyky. Přesto by dětem o víkendu mělo zbývat velké množství volného času. To potvrdil i náš výzkum, ve kterém v nejvyšším zastoupení uvedly obě skupiny, že mají o víkendu více než 6 hodin volného času. Děti v rozmezí 11–15 let se k této možnosti uchýlilo celkem 6 a děti ve věku 6–10 celkem 4. V počtu 3 dětí byla zaškrtnuta možnost 5–6 hodin volného času dětmi mladšího školního věku, kteří zbylé 3 nabídnuté časové intervaly neuvedly. Starší děti jednou uvedly 3–4 hodiny a dvakrát 5–6 hodin volného času.

⁸⁵ PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002, s. 13-14.

Otázka č. 3: Jsi spokojený s tím, jak trávíš svůj volný čas?

Tato otázka měla za cíl zjistit, jestli děti v obci mají možnost, trávit svůj volný čas podle svých představ. Zda aktivity, které zde mají možnost provozovat, jsou pro ně zajímavé. V žádném dalším životním období není jedinec schopen zajímat se o tak široké spektrum aktivit a zájmů jako v dětství a mládí. Vrchol v množství volnočasových aktivit bývá kolem 17 let, pak již následuje redukce a ochuzování. Nabídli jsme dětem 4 možnosti, jak mohly na tuto otázku odpovídat. Děti mladšího školního věku odpověděly na otázku ve valné většině, tedy v počtu 5 tázaných, že jsou velmi spokojené. Dvě děti odpověděly, že jsou spokojené. Žádné neodpovědělo, že je nespokojené ani velmi nespokojené. Dle očekávání byly odpovědi u dětí staršího školního věku odlišné. Přesto nejvíce dětí, přesněji celkem 5 odpovědělo, že jsou velmi spokojené. 2 děti odpověděly, že jsou spokojené. Stejný počet dětí odpověděl, že jsou nespokojené. Žádné dítě staršího školního věku nezaškrtnulo možnost, že je velmi nespokojené.

Otázka č. 4: Využíváš aktivit, které nabízí obec?

Děti a mladí lidé objevují a blíže poznávají různé stránky skutečnosti i prostředí svého života. Hledají své místo a možnost podílet se vlastní účastí na jejich proměně. Zájmová činnost, která počíná již v předškolním věku a rozvíjí se do dospělosti, umožňuje účastníkům vstupovat dříve než kdykoli v minulosti do nových prostředí a zvládat různé obsahy. Výše uvádíme možnosti, které děti v obci mají možnost aktivně provozovat. Cílem této otázky bylo zjistit, zda děti tyto aktivity využívají a mají o ně zájem, který mohou prohlubovat v následujících letech svého života. Děti dostaly možnost odpovědět jednoduše pouze ano nebo ne. Dozvěděli jsme se, jestli se děti aktivně zapojují do aktivit, které pořádá obec. Většina obou výzkumných skupin odpověděla ano. Pouze 1 dítě z každé věkové skupiny zaškrtnulo v dotazníku možnost ne.

Otázka č. 5: Myslíš si, že v obci máš dostatečné množství, jak trávit svůj volný čas?

Otázka číslo 5 byla v odpovědích pravým opakem otázky číslo 4. Valná většina dětí si myslí, že v obci není dostatečné množství možností, jak trávit volný čas. Snažily jsme se zjistit, jestli si samy děti uvědomují, že malá vesnice

neumožňuje tak velký výběr aktivit, ze kterých mohou vybírat děti z větších měst. Ano na otázku odpověděly pouze 3 děti staršího školního věku a 2 děti mladšího školního věku. Ne odpovědělo 6 dětí ve věku 11–15 a 5 dětí ve věku 6–10. Obě skupiny se tedy shodují, že v obci není dostatečné množství, jak trávit svůj volný čas.

Otázka č. 6: Které z aktivit, které obec nabízí, využíváš? (možnost více odpovědí)

Cílem bylo zjistit, které aktivity pořádané v obci, děti opravdu baví a rády se jich zúčastní a naopak se dozvědět, o které nemají zájem. Obě věkové skupiny se opět v odpovědích velice podobají. Mezi nejoblíbenější aktivity patří pouť. Tuto možnost uvedly všechny dotazované děti obou věkových skupin. Starší děti využívají v počtu 5 tázaných fotbalové hřiště. Oslavy pálení čarodějnic se zúčastňují 4 starší děti. Dětské hřiště, dětský karneval i sdružení místních hasičů jsou atraktivní vždy 3 dětem této věkové skupiny. Mikulášskou besídku navštěvují pouze 2 respondenti ze skupiny starších dětí. Mladší děti v zastoupení po 5 z nich uváděly dětský karneval, pálení čarodějnic a mikulášskou besídku. Fotbalové hřiště zaškrtnuly 4 děti. Dětské hřiště využívají dle výzkumu 2 děti. Naopak nejméně si děti cení možnosti návštěvy mše svaté v místní kapliče. Ze starších dětí tuto možnost nezaškrtnulo ani jediné dítě a u mladších dětí pouze 1 respondent. Velké oblibě se netěší ani pořádané setkávání u vánočního stromčku, které z obou skupin zaškrtnulo vždy jen jedno dítě. Možnost rozepsat do dotazníku jinou aktivitu si zvolily v každé skupině 2 děti. Starší děti vypsaly možnost setkávání s kamarády v místní klubovně. Mladší pak pořádání dětského dne a divadelních představení v sále místního pohostinství.

Otázka č. 7: Jak trávíš volný čas nejčastěji?

Oblast volného času je významným zdrojem individualizace životního stylu. Volný čas lze chápat jako prostor, o jehož využívání a náplni rozhoduje svobodně sám jedinec. V případě dětí je nutné vedení, přičemž ideální rozhodně nebude stav, kdy děti přetížíme množstvím nejrůznějších kroužků. Volný čas nelze někomu nadekretovat a organizovat, ačkoli má jeho efektivní využití obrovský význam. Prázdné trávení volného času je zcela oprávněně označováno jako rizikový faktor.

O to větší radost přineslo naše dotazníkové šetření, ve kterém nabídnutou možnost nudím se doma, nezvolilo žádné z tázaných dětí. V odpovědích jsou již patrné rozdíly, které souvisejí s věkem dětí. Mladším dětem jsme nabídli celkem 7 možností, jak odpovědět včetně varianty vepsat aktivitu vlastními slovy. Tuto možnost žádné dítě nevyužilo. Možnost se svými rodiči a sourozenci, sledování TV, venku s kamarády i doma zvolilo vždy jedno dítě. Nejvíce dětí, tedy 3, zaškrtnuly možnost hraním počítačových her. Starší děti mohly vybírat z 10 možností. Přesto byly zaškrtnuty pouze 4 varianty. Venku s kamarády zaškrtnuly 2 děti. Prohlížím si internet 3 děti a stejný počet zvolil možnost hraní počítačových her. Jeden respondent napsal, že se věnuje svým kroužkům a vypsál, že se jedná o lední hokej. Se svými rodiči a sourozenci netráví nejčastěji svůj volný čas žádný respondent. Sledování TV, poslech hudby, čtení časopisů ani možnost trávení volného času doma není atraktivní pro žádné dítě staršího školního věku.

Otázka č. 8: Trávíš svůj volný čas konverzací prostřednictvím ICQ, Skype, Facebook?

Média mohou ovlivňovat obsah společenské diskuze, tedy i myšlení, postoje a chování lidí. V případě dětí může ovlivňování médii mít ještě větší vliv, protože nemají ještě plně zformované své myšlení a postoje. Zahrnutím této otázky do dotazníkového šetření jsme zjišťovali, kolik času pod vlivem médií děti tráví a zda je rozdíl v časovém intervalu patrný u starších a mladších dětí. Starší děti měly pouze 2 možnosti, jakými mohly odpovídat. Nebo ano s tím, že mohly uvést, kolik hodin denně. Všechny děti odpověděly, že ano. Ve většině se shodly i na počtu hodin, které této aktivitě věnují. Nejčastější odpovědi byly 2 hodiny, takto odpověděly 4 děti. Objevila se i pouze 1 hodina a naopak jedno dítě vepsalo dokonce 5 hodin denně. Na možnosti 3 hodiny denně se shodly 3 děti. Mladším dětem jsme pro zajímavost přidali možnost odpovědět, nevím, co to je. Tuto možnost opravdu 1 respondent zvolil. Jeden také vybral odpověď ne. Ostatní děti zaškrtnuly možnost ano. Nejčastěji dle výzkumu tráví mladší děti tímto způsobem 2 hodiny denně, protože tento interval napsaly 3 děti. Další 2 děti napsaly 3 hodiny denně. Z výzkumu vyplývá, že rozdíl mezi dětmi staršího a mladšího školního věku v časovém intervalu, který tráví u počítače, není významně odlišný.

Otázka č. 9: Zajímají se Tví rodiče, jak trávíš svůj volný čas?

Instituce rodiny má pro socializaci dítěte klíčový a prakticky nezastupitelný význam. Dítě v ní nachází uspokojování svých potřeb. Výzkum z tohoto hlediska dopadl příznivě, protože obě skupiny shodně odpověděly, že se rodiče zajímají o to, jak tráví volný čas. Pouze 1 dítě z každé skupiny bylo opačného názoru.

Otázka č. 10: Navštěvuješ některé z těchto zařízení pro volný čas?

(možnost více odpovědí)

Česká republika disponuje širokou sítí základních uměleckých škol, které nabízejí mimoškolní realizaci pod vedením speciálně vysokoškolských pedagogů a také velmi širokou nabídku sportovních klubů a kroužků. Dále je možné umělecké a sportovní aktivity realizovat ve střediscích volného času, která se nacházejí ve všech větších městech všech regionů ČR.

Pro náš výzkum jsme nabídli dětem celkem 7 možných variant. Možnosti zařízení pro volný čas se lišily pouze v bodě a). Mladší školní věk měl možnost odpovědi školní družinu a starší děti školní klub. Ostatní možnosti byly naprosto stejné. Valná většina mladších dětí, tedy 5, navštěvuje školní družinu. Skautský oddíl navštěvují 2 děti. Sportovní oddíl navštěvují 3 děti. Zde měly děti možnost vepsat a upřesnit, o jaký oddíl se jedná. Florbal uvedly 2 děti a 1 fotbal. Výtvarný kroužek zaškrtnuly 3 děti. Vypsaly všechny keramiku, která se pořádá ve školní družině. Hudební kroužek navštěvuje jedno dítě a upřesnilo, že se jedná o výuku hry na kytaru. Jiný kroužek nebo žádný kroužek nikdo neuvedl. Starší děti se věnují dle výzkumu nejčastěji sportovním oddílům. Fotbal i florbal uvedly 3 děti. Školní klub navštěvují 2 děti. Skautský oddíl i výtvarný kroužek také aktivně navštěvují 2 děti. Opět se jedná o keramiku na základní škole. Hudební kroužek zvolilo jedno dítě a blíže nepopsalo. Jiný kroužek navštěvuje 1 dítě a jedná se o lední hokej. Žádný kroužek dle výzkumu nenavštěvuje 1 dotázaný.

5. 5. 2 Vyhodnocení dotazníkového šetření matek s dítětem nebo dětmi do 6 let

Otázka č. 1: Odhadněte prosím, kolik hodin volného času máte ve všední den?

Cílem této otázky bylo zjistit, jak jsou na tom s volným časem matky na mateřské dovolené a matky s malými dětmi. Zda jim zbývá volný čas po odečtení času, který tráví péčí o chod domácnosti, o malé děti a popřípadě i po pracovních povinnostech. Matky měly možnost vybírat z pěti možných odpovědí. Škála možností byla od žádného volného času po více než 6 hodin denně. Výsledkem se stala skutečnost, že většina matek má i ve všední den 5–6 hodin volného času. Tuto možnost uvedlo 5 matek. Více než 6 hodin volného času mají 2 matky a 4 zvolily rozmezí mezi 3–4 hodinami. Matkám byly nabídnuty ještě možnosti, že nemají žádný volný čas ve všední den a rozmezí 1–2 hodiny. Ne zvolila je však žádná z tázaných žen.

Otázka č. 2: Odhadněte prosím, kolik hodin volného času máte o víkendu?

Touto otázkou jsme se chtěli dopátrat toho, jak se liší den matek s malými dětmi o víkendu a ve všední den. Možnosti výběru odpovědí byly totožné s otázkou číslo 1. O víkendu většina matek označila, že má více než 6 hodin volného času. Pouze dvě zvolily i tak vysoký počet hodin 5–6. Ostatní možnosti nevybrala žádná matka.

Otázka č. 3: Jste spokojená s tím, jak trávíte svůj volný čas?

Cílem bylo zjistit, do jaké míry jsou s tím, jaké aktivity mohou provozovat, spokojené matky s dětmi. Jestli s dětmi mají možnost provozovat aktivity, které chtějí. Více než polovina matek je s tím, jak tráví svůj volný čas, spokojená. V dotazníku se takto vyjádřilo 6 matek. Dvě z tázaných matek dokonce zvolily variantu velmi spokojená. Zbývající matky odpověděly, že jsou nespokojené. Žádná z nich nezvolila poslední možnost a nezaškrtnula, že je velmi nespokojená.

Otázka č. 4: Využíváte aktivit, které Vám nabízí Vaše obec?

Podstata této otázky byla naprosto jasná, šlo o to zjistit, zda se matky zapojují do aktivit, které se v obci realizují. Každá z tázaných matek odpověděla, že ano. Možnost ne byla druhou a zároveň poslední variantou, jak na tuto otázku odpovědět. Ne zvolila ji žádná z dotazovaných žen.

Otázka č. 5: Myslíte si, že v obci máte dostatečné množství možností, jak trávit svůj volný čas?

Tato otázka měla odhalit spokojenost nebo nespokojenost s tím, co všechno v obci mohou matky s dětmi realizovat. Čtyři matky vybraly možnost ano. Větší část z nich zvolila možnost ne. Sedm maminek je tedy přesvědčeno, že by v obci bylo možné ještě nabídku volnočasového vyžití zpestřit.

Otázka č. 6: Na stupnici 5 – 1 uveďte: Jaké možnosti podle Vás obec umožňuje k využívání volného času? (Vámi zvolené varianty zakroužkujte)

Cílem této otázky bylo dopátrat se, jaké typy možností volnočasových aktivit v obci převažují. V případě nabízené varianty relaxace v přírodě a odpočinku se žádná z matek nevyjádřila, že by s tvrzením nesouhlasila nebo naprosto nesouhlasila. Dvě matky zvolily neutrální možnost, že nemají vyhraněný názor. S tvrzením, že obec umožňuje relaxaci v přírodě a odpočinek souhlasí 4 matky a naprosto souhlasí 5 z tázaných respondentek.

V případě sportovního vyžití se matky takto jednoznačně neshodly. Byly zvoleny všechny nabízené možnosti odpovědí. Možnosti naprosto souhlasím, nemám vyhraněný názor i naprosto nesouhlasím, zvolila vždy jedna matka. S nabídkou sportovního vyžití v obci nesouhlasí 4 matky a shodně 4 dotazované zároveň souhlasí. Dá se tedy říci, že v nabídce sportovního vyžití na vesnici mají matky své specifické pochybnosti. Některým vyhovují a jiné by uvítaly i další sportovní možnosti.

Kulturní vyžití v obci vnímá více než polovina matek za nedostatečné. Vyjádřilo se 6 z nich, že s nabídkou kulturního vyžití v obci nesouhlasí. Pouze 2 matky souhlasí s tím, že v obci mají dostatečnou možnost kulturního vyžití. Vyhraněný názor neměla 1 z tázaných a 2 dotazované naprosto nesouhlasí. Žádná

dotazovaná nevyjádřila, že s dostatečným množstvím kulturního vyžití naprosto souhlasí.

Možnost společenského vyžití v obci získala od matek větší uznání než možnost kulturního vyžití. Celkem 5 matek souhlasí s tím, že obec nabízí možnost společenského vyžití. S tímto tvrzením naprosto souhlasí dvě matky. Naopak naprosto nesouhlasí 1 matka. Nesouhlasí 3 matky a žádná neuvedla, že nemá vyhraněný názor.

Do dotazníku jsme zařadili náboženství. Chtěli jsme zjistit, zda v obci má víra mezi občany své zastoupení a v jak vysokém počtu. Cílem této konkrétní otázky bylo zjistit, zda obec umožňuje svým občanům sdílet víru s ostatními věřícími či nikoliv. Největší počet matek, tedy 5, uvedl, že nemá vyhraněný názor. Čtyři matky s tvrzením souhlasí a tři naprosto souhlasí. Ostatní varianty nebyly využity.

Poslední otázkou, na kterou mohly matky odpovídat pomocí pětistupňové škály variant, byla otázka na možnosti aktivit spojených s tradičními lidovými zvyky. Tato otázka dopadla jednoznačně. Naprosto souhlasí 8 matek, že v obci je dostatečné množství aktivit spojených s lidovými zvyky. Zbývající 3 matky souhlasí. Ostatní možnosti nebyly vůbec zvoleny.

Otázka č. 7: Jaké aktivity, které obec nabízí, využíváte?

Cílem sedmé otázky bylo zjistit, jaké aktivity mají v obci oblibu a které oblíbené příliš nejsou. Matky měly možnost vybírat ze třinácti možností volnočasových aktivit. Pokud provozují aktivitu, která nebyla v dotazníku uvedena, mohly aktivitu vypsát do volných řádek pro vlastní text. Tuto možnost využilo celkem 5 z nich. Mezi aktivity, které matky vypsaly, patřila návštěva dětského dnu, divadelních představení v místním hostinci, diskotéka pro děti v místním sále, využívání možnosti vypůjčení knih pro děti i dospělé v místní knihovně a procházky s dětmi v pěkném prostředí. Nejvíce matek v obci navštěvuje každoroční pout'. Zúčastní se jí 10 z 11 tázaných žen. Všechny tázané s dětmi využívají dětské hřiště. Vysoký počet maminek navštěvuje dětský karneval, mikulášskou besídku a pálení čarodějnic. Celkem 9 z 11 matek využívá zmíněné volnočasové vyžití. Žádná matka naopak není členem holubářského sdružení a

pouze jedna je členkou mysliveckého sdružení. U vánočního stromečku se setkávají se spoluobčany 4 dotazované. Rovněž 4 jsou členkami hasičského sboru. Taneční bály a zábavy navštěvují 3 matky. Mše svatá se účastní 2 tázané. Volný čas tráví aktivitami, které se dají provozovat na fotbalovém hřišti 6 matek.

**Otázka č. 8: Jaké možnosti trávení volného času byste v obci uvítaly?
(prosím, vypište)**

Touto cestou jsme se snažili zjistit, jaké aktivity by obec matkám mohla ještě poskytnout, aby zajistila jejich spokojenost ve volném čase. Možnost do dotazníku vepsat aktivity, které by zde uvítaly, využilo pouze 6 maminek. Matkám zde chybí letní koupaliště, tuto možnost zapsaly 2 z nich. Další 2 matky se shodly na možnosti relaxace v podobě kadeřnictví nebo masáží a kosmetiky. Větší sportovní vyžití v obci chybí 3 matkám. Zmínily se o aerobiku, cvičení s dětmi a zumbě. Jedna odpověď se týkala větší vybavenosti dětského hřiště a více aktivit pořádaných pro děti.

Otázka č. 9: Jaké prostředí pro trávení volného času upřednostňujete?

Tato otázka měla jasný záměr, kterým bylo vytyčení prostředí, pro volnočasové aktivity matkám s dětmi nejpříjemnější a nejvíce využívané. Celkem měly možnost vybírat z 5ti variant. Nejvíce maminek vybralo přírodu. Celkem 6 matek tráví svůj volný čas nejraději v přírodě. Naopak doma netráví svůj volný čas nejraději žádná z dotazovaných matek. Vesnické prostředí preferují 2 matky a stejný počet instituce pro využívání volného času. Přesto, že se dotazování uskutečňovalo na vesnici, 1 dotazovaná matka nejraději tráví volný čas v městském prostředí.

**Otázka č. 10: Využíváte nabídek trávení volného času mimo Vaši obec?
(možnost více odpovědí)**

Cílem této otázky bylo dosáhnout zjištění, zda jsou matky s malými dětmi ochotné dojíždět do okolních obcí nebo měst za volnočasovými aktivitami a v jaké míře. Celkem bylo nabídnuto 6 možností, jak odpovědět. Opět byla ponechána i možnost vypsát vlastními slovy, jaké aktivity navštěvují. Z nabízených odpovědí nejvíce matek dojíždí za možností zaplavat si v bazénu.

Celkem takto odpovědělo 6 z nich. Za kulturou do kina jezdí 5 matek, 3 navštěvují divadelní představení. Pro 4 matky jsou důležité aktivity pro děti a dojíždí do dětského koutku. Sportovní halu navštěvuje pouze 1 matka. V případě vypsaných odpovědí vede plavání s dětmi, které napsaly 2 matky. Dále byly vypsané následující aktivity: zumba, sauna a bruslení na zimním stadionu.

Otázka č. 11: Věnujete se některé aktivitě určené pro rodiče s dětmi?

Matky mohly odpovídat pouze ano nebo ne. Pokud zvolily možnost ano, mohly ji doplnit výpisem této aktivity nebo aktivit. Téměř polovina z dotazovaných, přesněji 5, odpověděla, že se žádné aktivitě určené pro rodiče s dětmi nevěnuje. Zbývajících 6 matek uvedlo, že se takovou aktivitou zabývají. Na plavání s miminkem do bazénu, jezdí 2 matky. Další matka napsala, že jezdí s dcerou do výtvarné dílny, kde vyrábějí společně různé předměty. Ostatní dotazované aktivitu neupřesnily.

Otázka č. 12: Jakým způsobem nejčastěji trávíte svůj volný čas?

(Můžete vybrat více variant)

Tato otázka byla do dotazníku zařazena z důvodu, abychom zjistili, jakým způsobem mohou matky, které žijí na vesnici, trávit svůj volný čas. Dalším důvodem bylo zjistit, zda preferují aktivity, které mohou provozovat se svými dětmi nebo zda také využívají svůj volný čas výhradně k vlastním aktivitám.

Matky odpověděly v naprosté převaze, že tráví svůj volný čas nejčastěji procházkami se svými dětmi. Možnost výběru měly ze 7 možných variant. Nabídnut jim byl také prostor, kde mohly vypsat aktivity, které ve výběru nebyly uvedeny. Tuto možnost využily celkem 3 matky. Uvedly, že se scházejí s ostatními matkami, experimentují s novými recepty v kuchyni a poslední vepsanou odpovědí bylo, že se věnují tvořivým pracím, při kterých si vyrábějí samy nebo s dětmi různé předměty. Zahrádce se nejraději věnují 4 matky. Vždy 2 matky zaškrtnuly, že si čtou, odpočívají nebo sportují nejraději ve svém volném čase.

Otázka č. 13: Na stupnici 5–1 uveďte: které aspekty trávení volného času pokládáte za důležité? (vámi zvolené varianty zakroužkujte)

Cílem bylo zjistit, k jakým hlediskům se matky ubírají, když vybírají pro sebe a své děti vhodné volnočasové aktivity. Finanční náročnost aktivity pokládá za důležité 10 z 11 matek, které vyplňovaly dotazník. S tímto tvrzením souhlasila i poslední matka.

Sociologická hlediska a utváření mezilidských vztahů je důležité pro všechny dotazované. Pouze jedna respondentka do dotazníku uvedla, že nemá vyhraněný názor. S tvrzením souhlasí 7 matek a 3 naprosto souhlasí

Naopak politické hledisko nezískalo s naprostým souhlasem zájem ani jedné z tázaných žen. Nejvyšší počet matek vyjádřil, že nemá vyhraněný názor. Celkem 5 matek uvádí tuto informaci. Žádná dotazovaná nevyjádřila, že s tímto tvrzením naprosto souhlasí. Souhlasí 2 matky, 3 nesouhlasí a 1 naprosto nesouhlasí.

Dále jsme se tázali na zdravotní a pedagogické hledisko. Tato hlediska získala od matek podobná hodnocení. Žádná respondentka neoznačila u těchto hledisek, že naprosto nesouhlasí a nesouhlasí. Zdravotní hledisko je důležité při výběru volnočasové aktivity pro matky v následujícím hodnocení. Naprosto souhlasí 3 matky, souhlasí 5 matek a 3 nevyjádřily vyhraněný názor. Na pedagogické hledisko nemá vyhraněný názor 1 matka, naprosto souhlasí 4 matky a souhlasí 6 dotazovaných.

5. 5. 3 Vyhodnocení dotazníkového šetření určeného ostatním občanům obce

Tabulka č. 2: Náorné zobrazení respondentů dotazníkového šetření

Výzkumná skupina	Počet respondentů
Mládež 16–26 let	27
Dospělí 27–55 let	58
Dospělí starší 56 let	22
Celkem odpovědělo	107

Otázka č. 1: Do jaké kategorie se řadíte?

První otázka byla pro následující šetření zásadní, protože touto otázkou jsme rozdělili respondenty do celkem třech skupin. Skupiny byly členěny podle věku respondentů na mládež 16–26 let, dospělí 27–55 let a dospělí starší 56 let. Do první skupiny se zařadilo celkem 27 respondentů. Nejvíce dotazníků jsme získali od skupiny dospělých 27–55 let. Celkem to bylo 58 respondentů. Občanů starších 56 let, kteří dotazník vyplnili, jsme získali celkem 22. Podařilo se nám získat 107 dotazníků, které budou následně vyhodnoceny. Z důvodu nízkého počtu dotazníků považujeme grafické znázornění za bezpředmětné.

Otázka č. 2: Odhadněte prosím, kolik hodin volného času máte ve všední den?

Tabulka č. 3: Znázornění otázky č. 2 v absolutních četnostech: Volný čas ve všední den

Otázka č. 2:	Mládež 16–26 let	Dospělí 27–55 let	Dospělí starší 56 let
0 hodin	2	6	0
1–2 hodiny	10	7	2
3–4 hodiny	12	32	4
5–6 hodin	2	6	7
víc než 6 hodin	1	7	9
Celkem odpovědělo	27	58	22

Nabídli jsme celkem 5 možných variant. Respondenti mohli vybírat z možností: 0 hodin, 1–2 hodiny, 3–4 hodiny, 5–6 hodin a více než 6 hodin. Hlavním cílem výzkumné otázky bylo zjistit, která z věkových skupin má nejvíce volného času ve všední den. Nejvíce volného času ve všední den mají občané starší 56 let. Dospělí starší 55 let zvolili možnost více než 6 hodin v počtu 9 dotazovaných a 5–6 hodin v počtu 7 respondentů. Možnost výběru žádného volného času ve všední den nevyužil žádný dotazovaný. Rozmezí mezi 3–4 hodinami zvolili 4

tázání a 1–2 hodiny pouze dva. Nejméně volného času ve všední den má dle výzkumu mládež 16–26 let. Možnost více než 6 hodin zvolil pouze jeden z této kategorie tázaných. Pouze 2 uvedli 5–6 hodin a stejný počet tázaných také možnost 0 hodin. Varianta 1–2 hodiny získala 10 příznivců. Nejvíce tázaných, tedy celkem 12, zvolilo možnost 3–4 hodiny. Tato možnost se nejčastěji objevila i u skupiny dospělých 27–55 let. Celkem takto odpovědělo 32 tázaných, tedy více než polovina. Ostatní možnosti neměly příliš velké zastoupení. Varianty 0 hodin a 5–6 hodin zvolil stejný počet tázaných, který činil 6 osob. Možnost 1–2 hodiny a více než 6 hodin pak uvedlo 7 tázaných.

Otázka č. 3: Odhadněte prosím, kolik hodin volného času máte o víkendu?

Tabulka č. 4: Znárodnění otázky č. 3 v absolutních četnostech: Volný čas o víkendu

Otázka č. 3:	Mládež 16-26 let	Dospělí 27-55 let	Dospělí starší 56 let
0 hodin	1	2	0
1-2 hodiny	4	5	2
3-4 hodiny	6	27	4
5-6 hodin	9	18	8
víc než 6 hodin	7	6	8
Celkem odpovědělo	27	58	22

Nabídnuté varianty, jakými bylo možné odpovídat, byly stejné jako v předchozí otázce. Dle očekávání výsledek odlišný byl. Kategorie starších 56 let i mládeže 16–26 let měly nejvyšší zastoupení odpovědi 5–6 hodin a více než 6 hodin. Mládež uvedla v počtu 9 osob možnost 5–6 hodin a v počtu 7 osob variantu více než 6 hodin. Variantu 3–4 uvedlo 6 osob, 1–2 hodiny 4 osoby a žádný volný čas nemá o víkendu 1 dotazovaný. Starší 56 let uvedli v počtu 8 tázaných varianty více než 6 hodin i 5–6 hodin. V této věkové kategorii měla možnost 3–4 hodiny zastoupení 4 osob, 1–2 hodiny uvedli 2 tázaní a nikdo neuvedl, že nemá žádný volný čas.

Dospělí ve věku 27–55 let uvedli nejčastěji v počtu 27 osob, že o víkendu mají 3–4 hodiny volného času. Silné zastoupení měla v této kategorii i možnost 5–6 hodin, kterou zvolilo 18 respondentů. Více než 6 hodin volného času má 6 osob, 1–2 hodiny 5 dotazovaných a žádný volný čas nemají o víkendu 2 respondenti.

Otázka č. 4: Jste spokojená/ý s tím, jak trávíte svůj volný čas?

Tabulka č. 5: Znázornění otázky č. 4 v absolutních četnostech: Spokojenost s trávením volného času

Otázka č. 4:	Mládež 16-26 let	Dospělí 27-55 let	Dospělí starší 56 let
Velmi spokojená/ý	5	11	7
Spokojená/ý	13	34	12
Nespokojená/ý	6	6	2
Velmi nespokojená/ý	3	7	1
Celkem odpovědělo	27	58	22

Být spokojený s tím, jakým způsobem trávíme svůj volný čas je v životě každého z nás podstatné. Zajímalo nás, která věková skupina se cítí opravdu spokojená se svým volným časem a která spokojená možná vůbec není. Umožnili jsme respondentům volbu ze 4 jasných variant. Mohli odpovídat, že jsou se svým trávením volného času velmi spokojeni, spokojeni, nespokojeni nebo velmi nespokojeni. Největší zastoupení bylo u všech třech posuzovaných skupin zastoupeno shodně a to zvolením možnosti, že jsou spokojeni. Mládež tuto možnost zvolila v zastoupení 13 respondentů. Kategorie dospělých dokonce v zastoupení 34 tázaných. Starší dospělí tuto možnost zvolili v počtu 12 osob. Velmi spokojených v této kategorii bylo 7, nespokojených pouze 2 a velmi nespokojený jen 1 respondent. V kategorii dospělých uvedlo 11 respondentů, že jsou velmi spokojeni. Nespokojených je se svým trávením volného času celkem 6 respondentů a velmi nespokojených je celkem 7 osob. Mládež uvedla možnost

velmi spokojený celkem v 5 případech, nespokojení v 6 a velmi nespokojený ve 3 případech.

Otázka č. 5: Využíváte aktivit, které Vám nabízí Vaše obec?

Tabulka č. 6: Znázornění otázky č. 5 v absolutních četnostech: Využívání obecních aktivit

Otázka č. 5:	Mládež 16–26 let	Dospělí 27–55 let	Dospělí starší 56 let
Ano	22	41	17
Ne	5	17	5
Celkem odpovědělo	27	58	22

Na tuto otázku mohli tázání odpovídat pouze ano nebo ne. Mládež ve věku 16–26 let odpovídala jednoznačně ano v zastoupení 22 respondentů. Pouze 5 tázaných odpovědělo v této kategorii ne. V kategorii dospělých 27–55 let byl výsledek podobně přesvědčivý. Z 58 dotazovaných odpovědělo možnost ano celkem 41 lidí a možnost ne pouze 17 osob. Dospělí starší 56 let odpověděli možnost ano v počtu 17 osob a možnost ne v počtu 5 osob. Lze tedy říci, že aktivit, které obec svým občanům nabízí, se účastní valná většina obyvatel.

Otázka č. 6: Myslíte si, že v obci máte dostatečné množství možností, jak trávit svůj volný čas?

Tabulka č. 7: Znázornění otázky č. 6 v absolutních četnostech: Názor občanů na množství možností k trávení volného času v obci

Otázka č. 6:	Mládež 16–26 let	Dospělí 27–55 let	Dospělí starší 56 let
Ano	13	26	18
Ne	14	32	4
Celkem odpovědělo	27	58	22

Tato otázka umožňovala také pouze výběr ze dvou variant. Mladí obyvatelé obce zvolili odpověď ano v zastoupení 13 osob a odpověď ne v zastoupení 14 osob. Výsledek tedy nelze vyhodnotit, protože obě možnosti získaly téměř stejný počet hlasů. Lze tedy říci, že mladí si mohou zde najít vhodnou aktivitu, ale nabídka neuspokojuje zdaleka všechny. U dospělých 27–55 let se také častěji objevila možnost ne. V tomto věku si 32 osob myslí, že nemá v obci dostatečné množství možností, jak trávit svůj volný čas. Odpověď ano je zastoupena v počtu 26 osob, takže výsledek také není jednoznačný. Naopak starší obyvatelé 56 let uvedli v počtu 18 tázaných z 22, že možnosti trávení volného času v obci mají. Pouze 4 v této kategorii odpověděli možnost ne.

Otázka č. 7: Na stupnici 5–1 uveďte: Jaké možnosti podle Vás obec umožňuje k využívání volného času? (Vámi zvolené varianty zakroužkujte)

Tabulka č. 8: Znázornění otázky č. 7 v absolutních četnostech: Možnosti k využívání volného času

Otázka č. 7:	Mládež 16–26 let					Dospělí 27–55 let					Dospělí starší 56 let				
	Naprosto souhlasí	Souhlasí	Nemá vyhraněný názor	Nesouhlasí	Naprosto nesouhlasí	Naprosto souhlasí	Souhlasí	Nemá vyhraněný názor	Nesouhlasí	Naprosto nesouhlasí	Naprosto souhlasí	Souhlasí	Nemá vyhraněný názor	Nesouhlasí	Naprosto nesouhlasí
Relaxace v přírodě a odpočinek	20	7	0	0	0	32	11	5	8	2	12	9	0	1	0
Sportovní využití v obci	7	12	0	3	5	10	25	4	16	3	10	8	0	4	0
Kulturní vyžití	2	8	2	11	4	2	15	6	21	14	8	14	0	0	0
Společenské vyžití	3	16	2	1	5	6	17	4	19	12	5	5	0	12	0
Náboženství	4	10	10	3	0	12	25	7	12	2	10	8	1	3	0
Tradiční lidové zvyky	21	5	1	0	0	30	19	8	0	1	12	10	0	0	0
Celkem odpovědělo	27					58					22				

Cílem zájmu zde byla relaxace v přírodě a odpočinek, sportovní vyžití, kulturní vyžití, společenské vyžití, náboženství a aktivity spojené s tradičními lidovými zvyky. Respondenti mohli pomocí škály od 5–1 uvést, do jaké míry souhlasí s tím, že daná aktivita je v obci nabízena.

Relaxace v přírodě a odpočinek podle dotazovaných obec dozajista nabízí. U všech skupin nejvíce respondentů s tímto tvrzením naprosto souhlasí. Ve skupině mladých 16–26 let naprosto souhlasí 20 osob, ve skupině dospělých ve věku 27–55 naprosto souhlasí 32 osob a starší 55 let naprosto souhlasí v počtu 12ti osob. Souhlasí 9 osob starších 56 let a 7 dotazovaných ze skupiny mládeže. Dospělí ve věku 27–55 let souhlasí v počtu 11 osob. Mládež další možné varianty nevyužila. Starší 56 let také ne, pouze 1 z dotazovaných uvedl, že nesouhlasí. Ve skupině dospělých ve věku 27–55 let nemá vyhraněný názor 5 osob, 8 osob nesouhlasí a 2 osoby naprosto nesouhlasí.

Další škálovou otázkou jsme se ptali na sportovní vyžití v obci. I zde byly výsledky poměrně příznivé. Starší 56 let naprosto souhlasí v počtu 10 osob, souhlasí v počtu 8 osob a v počtu 4 osob nesouhlasí. Další možnosti nevyužili. Dospělí ve věku 27–55 let naprosto souhlasí v počtu 10 osob, souhlasí 25 osob, vyhraněný názor nemají 4 osoby, nesouhlasí 16 dotázaných a naprosto nesouhlasí 3 dospělí. Mladí ve věku 16–26 let naprosto souhlasí v počtu 7 osob, souhlasí v zastoupení 12 dotazovaných, nesouhlasí 3 osoby a naprosto nesouhlasí tázaných 5. Možnost nevyhraněnosti názoru nezvolil žádný respondent této věkové skupiny.

Kulturní vyžití v obci z pohledu mladých se jeví jako nedostatečné, protože 11 z nich odpovědělo, že nesouhlasí s tímto tvrzením. Naprosto nesouhlasí 4 dotazovaní. S tvrzením souhlasí 8 tázaných a naprosto souhlasí pouze 2. Taktéž 2 uvedli, že nemají vyhraněný názor. Jiný názor mají starší 56 let, kteří uvedli v zastoupení 8 osob, že naprosto souhlasí a zbylých 14 osob souhlasí. Žádná jiná možnost v této kategorii uvedena nebyla. Dospělí ve věku 27–55 let v počtu 21 tázaných uvedli, že nesouhlasí. 14 z nich dokonce naprosto nesouhlasí. Souhlasí 15 tázaných a pouze 2 naprosto souhlasí. Na tuto otázku nemá vyhraněný názor 6 respondentů.

Čtvrtou škálovou otázkou se tážeme na společenské vyžití. Mladí v počtu 16 respondentů souhlasí s tím, že v obci mají možnost společenského vyžití a 3 naprosto souhlasí. Dalších 5 respondentů naprosto nesouhlasí a pouze 1 nesouhlasí. Vyhraněný názor neměli celkem 2 tázaní. V kategorii starších 56 let se ukazuje, že společenské vyžití příliš nemají, protože 12 tázaných uvedlo, že s tvrzením nesouhlasí. Naprosto souhlasí a souhlasí shodně 5 respondentů. Jiné možnosti uvedeny nebyly. Nesouhlasí ani dospělí 27–55 let, kteří v počtu 19 osob uvedli tuto možnost. Naprosto nesouhlasí 12 osob, 6 tázaných naopak naprosto souhlasí a 17 souhlasí. Pouze 4 nemají vyhraněný názor.

Předposlední škálová otázka se týkala náboženství. Mládež na tuto otázku v nejvyšším počtu respondentů, tedy 10, nemá vyhraněný názor. Stejný počet souhlasí. Naprosto souhlasí 4 a 3 nesouhlasí. Naprosto nesouhlasí žádný z dotazovaných. Dospělý 27–55 let nejvíce volili možnost, že souhlasí a to celkem 25 z nich. Naprosto souhlasí 12 z nich a také 12 nesouhlasí. Naprosto nesouhlasí 2 tázaní a žádný vyhraněný názor na náboženství v obci nemá 7 dotazovaných. Starší 56 let se nejvýše shodli v počtu 10ti osob, že naprosto souhlasí s tím, že obec nabízí náboženské vyznávání. Souhlasí 8 z nich. Vyhraněný názor nemá 1 osoba a 3 nesouhlasí.

Poslední škálová otázka se týká aktivit spojených s tradičními lidovými zvyky. U této otázky se všechny tři kategorie respondentů shodují, že naprosto souhlasí s tím, že obec tyto aktivity umožňuje. Mládež tuto možnost zvolila v počtu 21 tázaných. Souhlasí 5 z nich a 1 neměl vyhraněný názor. Jiné možnosti zvoleny nebyly. Podobné výsledky přineslo šetření u dospělých ve věku 27–55 let, přičemž 30 z nich naprosto souhlasí. Souhlasí 19 tázaných a 8 osob nemá vyhraněný názor. Pouze 1 naprosto nesouhlasí. Starší 56 let naprosto souhlasí v počtu 12 tázaných a souhlasí v počtu 10 tázaných.

Otázka č. 8: Jakou z aktivit, které obec nabízí, využíváte?**(možnost výběru více variant)**

Tabulka č. 9: Znázornění otázky č. 8 v absolutních četnostech: Využití obecních aktivit

Otázka č. 8:	Mládež 16–26 let	Dospělí 27–55 let	Dospělí starší 56 let
Fotbalové hřiště	17	18	3
Taneční plesy, zábavy a bály	25	32	13
Posezení v místní hospůdce	7	23	12
Setkání u vánočního stromčku	4	12	4
Návštěva mše sv.	2	3	9
Pálení čarodějnic	19	23	6
Pout'	24	30	16
Myslivost	1	5	6
Holubářství	0	3	4
Hasičský sbor	8	6	2
Jiná aktivita	7	6	2
Celkem odpovědělo	27	58	22

Tato otázka měla za cíl zjistit, jaká věková skupina preferuje více či méně dané volnočasové aktivity. Jaké jsou využívány nejčastěji nebo pouze sporadicky. Respondentům jsme nabídly celkem 11 možných aktivit. Ponechaly jsme i možnost aktivitu doplnit, pro případ, že některý z respondentů využívá ještě nějakou neuvedenou aktivitu.

V případě mladých jsou nejvíce využívány taneční zábavy, plesy a bály, které uvedlo 25 z nich. Pouť navštěvuje 24 dotazovaných a tradiční pálení čarodějnic 19 respondentů. Aktivita spojené s využíváním fotbalového hřiště uvedlo 17 mladých. Možnost vypsát jinou aktivitu využilo celkem 7 dotazovaných. Respondenti vepsali, že využívají tenisový stůl před hostincem v počtu 2 osob a 5 dotazovaných zmínilo, že využívají místní klubovnu pro setkávání mládeže. Členem hasičského sboru je 8 respondentů této věkové kategorie. Holubářství neprovozuje žádný z dotazovaných a myslivosti se věnuje 1 respondent. Návštěvu mše svaté preferují 2 tázaní. Setkávání u vánočního stromečku se účastní 4 osoby. Posezení v místní hospůdce preferuje 7 mladých občanů.

Dospělí uvedli nejčastěji podobně jako mladí taneční zábavy a bály, kterých se účastní 32 respondentů. Pouť preferuje 30 osob. Posezení v místní hospůdce a pálení čarodějnic preferuje shodně 23 dotazovaných. Fotbalové hřiště upřednostňuje 18 tázaných. Setkávání u vánočního stromečku se účastní 12 respondentů. Návštěvu mše svaté si nenechají ujít pouze 3 osoby. Myslivost provozuje 5 osob, holubářství 3 osoby a hasičský sbor navštěvuje 6 osob. Jinou aktivitu vypsalo celkem 6 dotazovaných. V odpovědích zazněla místní knihovna a možnost využití místní přírody pro letní koupání, zimní bruslení, kolečkové brusle, kolo a zimní sporty.

Starší občané preferují pouť, které se účastní 16 z nich. Taneční bály a zábavy označilo 13 osob. Podobně jako posezení v místní hospůdce, které je atraktivní pro 12 osob. Návštěvu mše svaté uvedlo 9 tázaných. Pálení čarodějnic mají v oblibě v počtu 6ti osob. Setkávání u vánočního stromečku se účastní 4 dotazovaní. Myslivost provozuje 6 z nich, holubářství 4 osoby. Členem hasičského souboru jsou 2 osoby. Jinou aktivitu vypsali 2 respondenti. Napsali, že využívají možnosti posezení s vrstevníky v hostinci.

**Otázka č. 9: Jaké možnosti trávení volného času byste v obci uvítali?
(prosím, vypište)**

Záměrem této otázky bylo zjistit, jaké aktivity občanům v obci chybí. Nejvíce se rozepsala skupina mladých 16–26 let. Dohromady vepsali celkem 12 aktivit, které by v obci chtěli mít možnost provozovat. Možnost relaxace formou kosmetiky, kadeřnictví nebo masáží uvedlo 8 dotazovaných. Dalších 5

respondentů by ocenilo možnost většího sportovního vyžití. Uváděli aerobik, tancování, jógu, cvičení pro ženy. Mít větší možnost posezení v místní hospůdce by si přáli 2 respondenti. Myšleno tak, že by si přáli prodloužení provozní doby. Otevřít zde kino by upřednostnili 3 dotazovaní. Čajovnu a koupaliště uváděly 2 osoby. Diskotéku by zde ocenili také 2 respondenti.

Dospělí ve věku 27–55 let příliš možností nenapsali. Otevřít zde kavárnu by chtělo 10 dotazovaných, dalších 8 tělocvičnu a 3 uvedli cvičiště psů. Dále se v odpovědích objevilo koupaliště a tenisový kurt. Ostatní dotazovaní nevyužili možnost vepsat aktivitu.

Starší 56 let také příliš sdílní nebyli. Přesto se zde v počtu 3 tázaných objevila venkovní posilovna, dále 2 dotazovaní by zde uvítali více amatérských divadelních představení. V dotaznících se objevila i možnost častějšího setkávání seniorů a akcí pro starší obyvatele.

Otázka č. 10: Jaké prostředí pro trávení volného času upřednostňujete?

Tabulka č. 10: Znázornění otázky č. 10 v absolutních četnostech: Prostor pro trávení volného času

Otázka č. 10:	Mládež 16–26 let	Dospělí 27–55 let	Dospělí starší 56 let
Příroda	7	13	11
Městské prostředí	6	10	0
Instituce pro volný čas	9	2	0
Vesnické prostředí	4	21	6
Domov	1	12	5
Celkem odpovědělo	27	58	22

Malé obce, včetně obce Řepeč, ve které jsme výzkum uskutečnili, věnují pozornost volnému času. V teoretické části práce jsme se zmiňovali o snaze

obcí, harmonizovat působení veřejné správy, dobrovolného sdružování i komerčního sektoru a rozšiřovat jejich možnosti. V souvislosti s tímto, nás zajímalo, do jaké míry jsou tyto aktivity oceňovány obyvateli obce. Zda tráví rádi svůj volný čas v obci. Dalšími variantami respondenti dostali možnost upřednostnit relaxaci doma, aktivity v přírodě, městské prostředí nebo instituce pro využívání volného času.

Mládež 16–26 let zvolila nejčastěji možnost trávení volného času v některé instituci pro volný čas. Celkem takto odpovědělo 9 dotazovaných. Dalších 7 upřednostňuje přírodu a 6 má raději městské prostředí. Vesnické prostředí si získalo 4 respondenty a nejméně, pouze 1 dotazovaný, si vybral pro trávení volného času domov.

Dospělí 27–55 let preferují vesnické prostředí. Zvolilo ho 21 dotazovaných. Domov si získal 12 respondentů a příroda 13. Městské prostředí zvolilo 10 osob a instituce pro volný čas pouze 2 tazání.

Starší občané obce ve věku 56 let a více nejčastěji uvedli přírodu, 11 dotázaných odpovědělo tímto způsobem. Vesnické prostředí uvedlo 6 tazáných a 5 domov. Instituce pro volný čas ani městské prostředí nezvolil žádný respondent tohoto věku.

Otázka č. 11: Využíváte nabídek trávení volného času mimo Vaši obec.

Pokud ano, jakých?

Tabulka č. 11: Znárodnění otázky č. 11 v absolutních četnostech: Využití nabídek obce k trávení volného času

Otázka č. 11:	Mládež 16–26 let	Dospělí 27–55 let	Dospělí starší 56 let
Ano	19	30	4
Ne	8	28	18
Celkem odpovědělo	27	58	22

Respondentům byly nabídnuty celkem dvě možné odpovědi. Mohli vybírat z možnosti ano nebo ne. Pokud zvolili možnost ano, mohli ještě blíže upřesnit, o

jaké aktivity se jedná. Kategorie mládeže 16–26 let zvolila možnost ne celkem v 8 případech. Ostatních 19 dotazovaných zvolilo možnost ano. Mezi nejčastěji vypsané možnosti patřila posilovna, kino, bazén a koupaliště, které vypsalo shodně 8 respondentů. Dalších 6 dotazovaných uvedlo diskotéky, taneční zábavy a sportovní areály. Aktivity provozované v domově mládeže vypsali 3 dotazovaní. Činnosti spojené se ZUŠ napsali 2 respondenti. Také 2 zmínili relaxační činnost podobou masáže a kosmetiky. Zimní stadion uvedl 1 respondent.

Ve skupině dospělých 27–55 let z 58 dotazovaných zvolilo možnost ne 28 respondentů. Ostatních 30 uvedlo ano. Nejčastější vypsanou aktivitou se stalo kino, které uvedlo 7 tázaných. Divadlo a posilovnu uvedlo 6 dotazovaných. Vypsané byly i sportovní areály, které uvedli 4 dotazovaní. Cvičiště psů a také cvičení zumbly by uvítali 3 dotazovaní. Motoklub uvedli 2 respondenti.

Starší 56 let v 18 případech uvedli, že nevyužívají žádných aktivit mimo obec. Zbývajících 4 respondenti uvedli ano. V odpovědích zaznělo nejčastěji kino, které vypsali 3 dotazovaní. Dále se objevilo divadlo, hudební koncerty a knihovna.

Otázka č. 12: Jak trávíte svůj volný čas nejčastěji?

Tabulka č. 12: Znárodnění otázky č. 12 v absolutních četnostech: Nejčastější způsob trávení volného času

Otázka č. 12	Mládež 16–26 let	Dospělí 27–55 let	Dospělí starší 56 let
Sleduji TV	4	14	3
Prohlížím si internet	6	10	2
Čtu si	2	9	3
Poslouchám hudbu	2	6	5
Zahradničím	0	7	7
Sportuji	3	7	0
Jiná činnost	10	5	2
Celkem odpovědělo	27	58	22

Volný čas lze využívat různým způsobem a různými aktivitami, které se odlišují a diferencují v závislosti na věku. V dotazníkovém šetření jsme respondentům navrhli celkem 7 možných aktivit. Pro ty, kterým by výběr nestačil, jsme opět umožnili vypsát i další činnosti. Očekávali jsme, že možnost výpisu aktivity využije především dospívající mládež a mladí dospělí. Ve výčtu aktivit se objevily následující činnosti: sledování TV, prohlížení internetu, čtení, poslech hudby, zahradničení a sport. Sdružování se v neformálních skupinách v dotazníku neuvádíme, přesto že tuto činnost považujeme z pohledu mladých dotazovaných za nejatraktivnější.

Mládež skutečně možnost vypsát volnočasové činnosti využila v nejvyšší počtu. Tuto možnost využilo 10 dotazovaných, ze kterých však celkem 5 osob neuvádí sdružování s vrstevníky, nýbrž hraní PC her. Zbýlých 5 vyhovělo naší domněnce a uvádělo posezení s přáteli, setkávání s lidmi ze zájmových oddílů a sportovních klubů mimo působnost těchto zařízení. Nejčastěji uváděli, že tráví

volný čas na internetu. Odpovědělo tak 6 dotazovaných. Sledování TV preferují 4 osoby, čtení a poslech hudby 2 mladí, sport 3 dotázaní. Zahradničení není v této věkové skupině preferováno žádným respondentem.

Dospělí uvedli jako svou nejčastější činnost ve volném čase v zastoupení 14ti dotazovaných sledování TV. Nejčastěji si prohlíží internet 10 osob. Jinou činnost uvedlo 5 osob. Nejčastěji uvedli hraní PC her. Celkem 3 osoby odpověděli takto. S přáteli tráví svůj volný čas nejčastěji 2 dotazovaní. Čte si 9 osob, poslouchá hudbu 6, zahradničí 7 tázaných a sportuje také 7 respondentů.

U starších 56 let se nejčastější odpovědí stalo zahradničení. Zvolilo ho 7 dotazovaných. 5 nejčastěji poslouchá hudbu. Žádný dotazovaný netráví nejčastěji svůj volný čas sportem. Po třech respondentech zakroužkovalo možnost sledování TV a čtení. Internet si nejčastěji prohlíží 2 a stejné množství respondentů uvedlo jinou činnost. Procházky se psem a druhý dotazovaný vepsal, že se věnuje jako kostelník výpomoci panu faráři a navštěvuje mše v okolí.

Otázka č. 13: Na stupnici 5–1 uveďte: Které aspekty volného času pokládáte za důležité?

Tabulka č. 13: Znárodnění otázky č. 13 v absolutních četnostech: Aspekty volného času

Otázka č. 13:	Mládež 16–26 let					Dospělí 27–55 let					Dospělí starší 56 let				
	Naprosto souhlasí	Souhlasí	Nemá vyhraněný názor	Nesouhlasí	Naprosto nesouhlasí	Naprosto souhlasí	Souhlasí	Nemá vyhraněný názor	Nesouhlasí	Naprosto nesouhlasí	Naprosto souhlasí	Souhlasí	Nemá vyhraněný názor	Nesouhlasí	Naprosto nesouhlasí
Ekonomická hlediska	7	5	3	8	4	14	21	10	13	0	9	6	4	3	0
Sociologická hlediska	10	5	3	4	2	16	19	8	14	1	8	5	6	3	0
Politická hlediska	2	1	11	10	3	8	10	19	14	7	0	5	4	6	7
Zdravotní hlediska	5	13	2	6	1	15	19	10	11	3	5	12	3	2	0
Pedagogická hlediska	5	12	4	5	2	14	25	6	9	4	5	10	2	5	0
Celkem odpovědělo	27					58					22				

Tázali jsme se na ekonomické, sociální, politické, zdravotní a pedagogické hledisko.

Ekonomické hledisko je důležité v tom, kolik prostředků společnost investuje do zařízení pro volný čas. Zda a jakým způsobem se alespoň část nákladů vrátí. Volnočasové odvětví je využíváno jak pro výchovnou a vzdělávací činnost, tak i komerčně. V tržních ekonomikách průmysl volného času působí s většinou dobře prosperujícím výsledkem. Často však za cenu odsunutí vzdělávacích cílů a kultivace osobnosti, až na vzdálenější pozice. Při zájmových činnostech může

docházet k obohacení vědomostí, proto jsme se snažili touto otázkou zjistit, zda finanční náročnost aktivity je podle dotazovaných respondentů důležitá.

Nejvíce pozornosti dostává finanční náročnost aktivity od osob starších 56 let. Naprosto souhlasí 9, souhlasí 6 a vyhraněný názor nemají 4 dotazovaní. Nesouhlasí pouze 3 respondenti. Velký význam má i pro dospělé ve věku od 27 do 55 let. Naprosto souhlasí 14 z nich, 21 souhlasí a vyhraněný názor nemá 10 tázaných. Nesouhlasí 13 respondentů. V případě mladých dotazovaných naprosto souhlasí 7 z nich, souhlasí 5 a vyhraněný názor nemají 3. Nesouhlasí ale 8 z nich a naprosto nesouhlasí 4.

Sociologická hlediska sledují, do jaké míry činnosti ve volném čase přispívají k utváření mezilidských vztahů. Zda pomáhají vztahy kultivovat. Toto hledisko zahrnuje mimo jiné možnost kompenzace vlivu některých problémových rodin a úrovně sociální péče ve volném čase. Vytváření formálních i neformálních skupin na základě společného zájmu je součástí socializace jedince.

Sociologická hlediska upřednostňují nejvíce mladí ve věku 16–26 let. Naprosto souhlasí 10 z nich, souhlasí 5 a vyhraněný názor nemají 3. Nesouhlasí 4 a naprosto nesouhlasí pouze 2 dotazovaní. Starší 56 let také utváření mezilidských vztahů hodnotí při volnočasových aktivitách jako důležité. Naprosto souhlasí 8 z nich, 5 souhlasí a vyhraněný názor nemá 6 dotazovaných. Nesouhlasí 3 respondenti. Dospělých občanů ve věku 27–55 naprosto souhlasí 16, souhlasí 19 a nemá vyhraněný názor 8 z nich. Nesouhlasí 14 a naprosto nesouhlasí pouze 1 dotazovaný.

Politické hledisko uvažuje nad tím, do jaké míry stát svými orgány zasahuje do volného času obyvatelstva. Zainteresovanost státu spočívá především v zakládání a financování zařízení pro volný čas dětí a mládeže. V pomoci organizacím a sdružením pracujícím s dětmi a mládeží. Ve vytváření podmínek pro uspokojování spontánních aktivit i mimo organizovanou činnost. V konstituování pedagogiky volného času a přípravy profesionálních i dobrovolných pedagogů. A v neposlední řadě v ochraně před nepřiměřenou komercializací.

Zaínteresovanost státu však dle výzkumu není důležitá pro žádnou dotazovanou skupinu obyvatel obce. Mladí naprosto souhlasí pouze 2, souhlasí 1 a vyhraněný názor nemá 11 z dotazovaných. Nesouhlasí 10 a naprosto nesouhlasí 3 z nich. Dospělí mezi 27–55 lety naprosto souhlasí v počtu 8 osob, souhlasí 10 a vyhraněný názor nemá 19 z nich. Nesouhlasí 14 a naprosto nesouhlasí 7 osob. Žádný starší 56 let naprosto nesouhlasí a pouze 5 souhlasí. Vyhraněný názor nemají 4 respondenti. Nesouhlasí 6 a naprosto nesouhlasí 7 tázaných.

Zdravotní hlediska se týkají především podpory zdravého tělesného i duševního vývoje člověka. Dále pak uspořádání režimu dne, respektování křivky výkonnosti jedince, hygiena prostředí i sociálních vztahů. Zdravotní stav je závislý na správném využívání volného času.

Jak je vidět i občané obce tato hlediska respektují. Jsou velmi důležitá pro všechny posuzované věkové skupiny. Nejvíce tento aspekt při trávení volného času upřednostňují občané starší 56 let. Naprosto souhlasí 5, souhlasí 12 a vyhraněný názor nemají pouze 3 dotazovaní. Nesouhlasí pouze 2 a žádný neuvádí, že naprosto nesouhlasí. Dospělí 27–55 let naprosto souhlasí v počtu 15 a souhlasí v počtu 19 osob. Vyhraněný názor nemá 10 z nich a 11 nesouhlasí. Pouze 3 uvádí, že naprosto nesouhlasí. Mladí naprosto souhlasí v zastoupení 5 a souhlasí ve 13ti dotazovaných. Nesouhlasí 6 z nich a vyhraněný názor nemají 2. Naprosto nesouhlasí pouze jeden dotazovaný.

Posledním posuzovaným hlediskem při trávení volného času bylo hledisko pedagogické. Ta berou v úvahu věkové i individuální zvláštnosti a jejich respektování ve volném čase. Pedagogické ovlivňování by mělo podporovat aktivitu a poskytovat prostor pro spontaneitu, seberealizaci a kladné citové odezvy. Činnosti ve volném čase konané na základě dobrovolné účasti a vhodným pedagogickým způsobem motivované a usměrňované umožňují rozvoj všech stránek osobnosti, duševních i tělesných vlastností a v neposlední řadě i sociálních vztahů.

Respektování individuálních zvláštností při volnočasových aktivitách pokládají za důležité mladí ve věku 16–26 let, kteří souhlasí v počtu 12 a naprosto souhlasí v počtu 5 z nich. Vyhraněný názor nemají 4 a nesouhlasí 5 z dotazovaných. Naprosto nesouhlasí 2 tázaní. Starší 56 let naprosto souhlasí v počtu 5 a souhlasí

v 10 případech. Vyhraněný názor nemají 2 tázaní. Nesouhlasí 5 z nich. Důležité je i pro dospělé ve věku 27–55 let. Naprosto souhlasí 14, souhlasí 25 a vyhraněný názor nemá 6 tázaných. Nesouhlasí 9 z nich a naprosto nesouhlasí 4 respondenti.

6 Závěry praktické části bakalářské práce

Cílem empirické části bakalářské práce bylo získání informací o tom, jakým způsobem je tráven volný čas v obci Řepeč. Do jaké míry jsou obyvatelé obce spokojeni s trávením svého volného času a kterým aktivitám se věnují.

Volnočasové aktivity jsou důležité v každém období našeho života. Nemůžeme lidem v našem okolí být prospěšní a předávat kladné emoce, jestliže nemáme představu o sobě. Představu o sobě získáme, jen pokud si pro svou existenci vymezíme jasný prostor a každý den si vyhradíme čas určený výhradně pro sebe. Můžeme například číst nebo se vydat do přírody. Jít se podívat do zahrady nebo vyvenčit psa. Každý z nás si užívá volný čas jiným způsobem. Důležité je, abychom si takový čas vyhradili a pravidelně ho zařazovali do svého programu.⁸⁶ Být spokojený s tím, jakým způsobem trávíme svůj volný čas je v životě každého z nás podstatné

První výzkumný cíl, že nejvíce spokojení s nabízenými volnočasovými aktivitami v obci budou děti mladšího školního věku, protože se domníváme, že zde mají širší zastoupení možností, jak trávit volný čas než ostatní věkové skupiny. Naopak se domníváme, že matky s dětmi do šesti let budou nejméně spokojené s tím, jaké možnosti v obci mají pro trávení volného času. Výzkumný cíl podle dotazovaných potvrdit zcela nelze. Dle výsledků šetření jsou na tom všechny dotazované skupiny velice podobně. Dá se říci, že všichni respondenti jsou se svým způsobem trávení volného času spokojeni. Vysoký počet dotázaných je velmi spokojený. Nejvíce jsou ovšem spokojeni s tím, jak tráví svůj volný čas dle výzkumu děti staršího školního věku, 11–15 let. Velmi spokojení jsou i občané starší 56 let. Nejméně spokojené jsou opravdu matky s dětmi do šesti let, ale nedá se říci, že radikálním způsobem.

Tento závěr je uspokojivý. Již v teoretické části se zmiňujeme o významu působení ve volném čase směrem k dětem a mladým lidem. Děti a mladí lidé hledají své místo a možnosti podílet se vlastní účastí na proměně vlastního života. Ve volném čase si vytváří pozitivní mezilidské vztahy, formují svůj

⁸⁶ BIDDULPH S.: *Tajemství výchovy šťastných dětí*. Portál, s. r. o., Praha. 2009, s. 35.

životní styl a připravují se na individuální a společenské uplatnění. Výsledek vyšel pozitivně i z pohledu starších občanů obce, s čímž můžeme být také spokojeni. S rostoucím věkem roste potřeba věnovat pozornost vlastní osobě, udržovat svůj tělesný i duševní potenciál. Volný čas těmto osobám umožňuje využít potenciál a zkušenosti, které si osvojili v předešlých fázích svého života. Volnočasové aktivity jsou bezpochyby důležité v každém období našeho života, proto výsledek našeho výzkumu vyšel pozitivně.

Dalším cílem výzkumu bylo zjištění, jakým způsobem tráví obyvatelé obce svůj volný čas. Předpokládali jsme, že děti staršího školního věku, 11–15 let, budou nejvíce volného času trávit aktivitami, které jsou spojené s využíváním internetu. Tento předpoklad se potvrdil, protože děti uváděly nejčastěji, že tráví volný čas hraním počítačových her nebo prohlížením si internetu. Ostatní nabízené možnosti nebyly využity buď vůbec, nebo ve velmi nízkém zastoupení. Média mohou ovlivňovat obsah společenské diskuze, tedy i myšlení, postoje a chování lidí. Vzhledem k těmto schopnostem jsou média považována za klíčové instituce symbolické moci, která umožňuje prosazovat hlediska určité skupiny do společenského diskursu, doplnili jsme výzkum o otázku číslo 9 v dotazníku určeném starším dětem. Touto otázkou jsme zjišťovali, zda se rodiče podle svých dětí zajímají o to, jakým způsobem tráví svůj volný čas. Cílem bylo zjistit, jaký přehled v tomto směru mají rodiče o svých dětech a zda mají možnost korigovat silnou moc médií. Děti odpovídaly téměř v kompletním zastoupení, že se rodiče o jejich volný čas zajímají. Pokládáme tedy i tento výsledek za pozitivní.

Z výzkumu vyplývá, že neoblíbenější aktivitou, kterou občané v obci mohou aktivně provozovat, je návštěva tradiční pouti. U všech věkových kategorií byla tato odpověď zastoupena v nejvyšším počtu dotazovaných. Pouze u matek s dětmi do 6 let se častěji objevila odpověď, že navštěvují dětské hřiště. Dále matky uváděly ve vysokém počtu dětský karneval a mikulášskou besídku a také pálení čarodějnic. Naopak matky nepreferují holubářství, myslivost a možnost posezení v místní hospůdce. Mladí ve věku 16–26 let preferují pout', pálení čarodějnic, aktivity spojené s fotbalovým hřištěm a také taneční zábavy a bály. Nejméně oblíbenou aktivitou je holubářství, myslivost a možnost návštěvy mše svaté. Občané obce ve věku 27–55 let preferují bály, pálení čarodějnic a také využití fotbalového hřiště. Nepreferují mši svatou, holubářství, hasičský sbor a

také myslivost. Občané starší 56 let preferují taneční bály, posezení v místní hospůdce a také možnost návštěvy mše svaté. Nejméně oblíbenou aktivitou pro tuto věkovou skupinu je hasičský sbor. Děti mladšího školního věku preferují pálení čarodějnic, mikulášskou besídku a také dětský karneval. Nezajímají se příliš o návštěvu mše svaté a o možnost setkávání se u vánočního stromčeka. Starší děti uvedly nejčastěji aktivity spojené s využíváním fotbalového hřiště a pálení čarodějnic. Nejméně oblíbené aktivity uvádějí shodně s mladšími dětmi. Jde o návštěvu mše svaté a setkávání u vánočního stromčeka.

Česká republika disponuje širokou sítí základních uměleckých škol, které nabízejí mimoškolní realizaci uměleckých talentů pod vedením speciálně vysokoškolských pedagogů a také velmi širokou nabídku sportovních klubů a kroužků. Dále je možné umělecké a sportovní aktivity realizovat ve střediscích volného času, která se nacházejí ve všech větších městech všech regionů ČR. Střediska volného času navíc nabízejí i rozvoj v oblasti intelektových dovedností. Některá střediska nabízejí vyžití v klubech a zájmových kroužcích netradiční matematiky a logiky, deskových her, dále rozvoj literární tvorby nebo dramatického umění. Některá dále nabízejí odpolední kurzy cizích jazyků a výpočetní techniky. Známé jsou i stanice mladých techniků. Střediska volného času nabízejí stále převahu uměleckých a sportovních aktivit, nicméně rozšiřují nabídku programů i v oblasti akademických disciplín. Nabídka dílčích aktivit se v jednotlivých regionech vlasti velice liší. Z toho vyplývá, že v některých krajích mají žáci širší nabídku aktivit, kde mohou své nadání dobře uplatnit a rozvíjet i mimo prostor školy.⁸⁷

Většina mladších dětí navštěvuje školní družinu. Oblíbený je skautský oddíl a sportovní oddíl. Děti uváděly florbal a fotbal. Keramiku, která se pořádá ve školní družině, děti využívají. Starší děti se věnují dle výzkumu nejčastěji sportovním oddílům. Fotbal i florbal jsou nejčastější aktivitou této věkové skupiny. Navštěvují školní klub a skautský oddíl i výtvarný kroužek. Opět se jedná o keramiku na základní škole.

⁸⁷ FREEMANNOVÁ, J.: *Volnočasové aktivity pro nadané a talentované u nás a ve světě*. NIDM MŠMT Praha. 2009, s. 76-77.

Závěry empirické části bakalářské práce ukazují na to, že občané obce jsou převážně spokojeni s tím, jak tráví svůj volný čas. Méně jsou pak spokojeni s tím, jaké možnosti v obci mají k využívání svého volného času. Ochota dojíždět za aktivitami v obci také není příliš vysoká. Občané by si spíše než dojíždět do vzdálenějších měst přáli zvýšit nabídku přímo v obci. Nejoblíbenějšími aktivitami, které jsou v obci nabízené, jsou aktivity spojené s tradičními lidovými zvyky. Nejnavštěvovanější aktivitou je tradiční pout'. Oblíbené mezi obyvatelstvem jsou také pořádané plesy a bály, pálení čarodějnic a pro děti pořádané aktivity. Naopak podle výzkumu spolek holubářů a myslivců v obci příliš vysoké oblibě neholduje. Nabídka pro věřící občany, kteří se mohou scházet každé pondělí přímo v obecní kapliče při mši svaté, většinou obyvatelstva preferovaná není.

Využití volného času je v současné době aktuální problém, kterým se zabývá mnoho lidí, organizací i společenství. Především u dětí a mládeže je zcela nezbytné formovat jejich zájmy, které mohou v pozdějším věku pomoci vyřešit některé nepříjemné životní situace. Aktivní zájmy dětem rozvíjí celkový pohled na svět a také zpestřují a oživují všední dny. Riziko negativních vlivů vrstevníků a okolí se aktivním způsobem využívání volného času snižuje, což v dnešní době je velice důležité. Zároveň se přikláním k tomu, že aktivity ve volném čase jsou důležité pro všechny věkové kategorie. Právě z tohoto důvodu jsme se rozhodli do výzkumného šetření zapojit všechny obyvatele obce.

Myslíme si, že smysluplné využití volného času je zejména pro obyvatele malých obcí těžší než pro lidi, kteří žijí ve velkých městech, kde nabídka aktivit převyšuje poptávku. Závěry výzkumu přesvědčení utvrdily. V nabídce obce chybí aktivity pro starší občany, kteří se hůře mohou dostávat do vzdálenějších měst a aktivity, které by mohli provozovat rodiče se svými dětmi. Význam by našlo zaměření na zvýšení nabídek pro trávení volného času v malých obcích.

Závěr

Volný čas může v životě člověka znamenat něco krásného a nenahraditelného. Může se stát vzácným zdrojem seberealizace, naplnění a radosti. Oblast volného času je dále významným zdrojem individualizace životního stylu. Volný čas lze chápat jako prostor, o jehož využívání a náplni rozhoduje svobodně sám jedinec. Důležité je najít rozumnou proporcii mezi aktivními formami trávení volného času a pasivním přístupem. Volný čas nelze někomu nadekretovat a organizovat, ačkoli má jeho efektivní využití obrovský význam. Za přínosné jsou považovány společné činnosti v rodině, které působí většinou příznivě na celkový sociální vývoj. Prázdné trávení volného času je zcela oprávněně označováno jako rizikový faktor.

Využívání volného času je tématem, které si zaslouží naši pozornost. V současné době je aktuálním problémem, kterému se věnuje mnoho lidí i organizací. Aktivní zájmy rozvíjí celkový pohled na svět a oživují všední dny. Dále eliminují negativní vlivy působící z okolí a pomáhají vyrovnávat se s těžkými obdobími v životě člověka. I z tohoto důvodu jsou volnočasové aktivity důležité pro všechny věkové kategorie.

Z výzkumu vyplynulo, že smysluplné využití volného času je pro obyvatele obce důležité, ale nerealizuje se snadno. Do budoucna by mělo význam zvýšit možnosti v malých obcích k trávení volného času. Zaměřit se na možnosti pro malé děti a chybí i nabídka aktivit pro rodiče s dětmi. Aktivity, které by mohli rodiče provozovat společně se svými dětmi, by si našly své příznivce a pomohly by zlepšit rodinné vazby a vztahy. Zároveň by se jednalo o plnohodnotně využitý volný čas v rodinném kruhu. V nabídce chybí i aktivity pro starší občany, přesto i pro tuto skupinu obyvatel je společenský život důležitý a žádoucí.

Doufám, že práce přinesla kvalitní nabídku možností využití volného času v obci. Můj pohled na volný čas změnila v dobrém slova smyslu a byla bych velice ráda, kdyby se stala motivací i pro někoho dalšího.

Seznam použité literatury

- BURIÁNEK J.: *Sociologie*. Nakladatelství Fortuna 1996, IBN 80-7168-304-3.
- BIDDULPH S.: *Tajemství výchovy šťastných dětí*. Portál, s. r. o., Praha. 2009. ISBN 978-80-7367-651-3.
- FREEMANNOVÁ, J.: *Volnočasové aktivity pro nadané a talentované u nás a ve světě*. NIDM MŠMT Praha. 2009. ISBN 978-80-86784-83-0.
- GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
- HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.
- HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-7290-128-1.
- HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178927-5.
- HOFBAUER, B. *Kapitoly z pedagogiky volného času*. České Budějovice, JU, 2010. ISBN 978-80-7394-240-3.
- HUBATKA, M.: *Úspěšní vychovávají své děti jinak*. Nakladatelství Edika v Brně, Albatros Media a.s., 2014, ISBN 978-80-266-0551-5.
- PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.
- PELÁNEK, R.: *Průručka instruktora zážitkových akcí*. Portál, s. r. o., Praha, 2008. ISBN 978-80-7367-353-6.
- SAK, P.; SAKOVÁ, K. *Mládež na křižovatce*. Praha: Svoboda Servis, 2004. ISBN 80-86320-33-2.
- VÁGNEROVÁ, M.: *Úvod do psychologie*. Praha 2003. Univerzita Karlova v Praze. Nakladatelství Karolinum. ISBN 80-246-0015-3.
- VÁŽANSKÝ, M.: *Základy pedagogiky volného času*. Print-Typia, spol. s. r. o. Brno 2001. ISBN 80-86384-00-4.

Populárně naučný zdroj

NIDM. *Hodnotové orientace dětí ve věku 6 – 15 let* [online]. Praha: NIDM, 2011, [cit. 14. 2. 2012]. Dostupné na www: <http://www.vyzkum-mladez.cz/registr_detail.php?kod=&lang=CZ&id=236>.

Pedagogická orientace [online]. [cit. 14. 12. 2014]. Dostupné na <http://www.ped.muni.cz/pedor/2014/cislo-2>, Valenta, P. (2014). Symbolická moc médií jako pedagogický faktor. *Pedagogická orientace*, 24(2), 244–258. DOI: 10.5817/PedOr2014-2-244.

Děti v ringu dnešního světa. Hodnotová orientace dětí 6-15 let [online]. [cit. 10. 1. 2015]. Dostupné na: <http://www.vyzkummladez.cz/cs/registr/hledat?q=d%C4%9Bti+v+ringu+dne%C5%A1n%C3%ADho+sv%C4%9Bta>.

Internetové zdroje

ŠTECHER, J. Obec Řepeč. *Historie obce Řepeč* [online]. 2006, [cit. 15. 1. 2015]. Dostupné na: <http://www.repec.cz/historie-obce/>

ŠTECHER, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2007, [cit. 19. 1. 2015]. Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-c-01-07.htn>

ŠTECHER, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2007, [cit. 19. 1. 2015]. Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-c-02-07.htn>

ŠTECHER, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2007, [cit. 19. 1. 2015]. Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-c-03-07.thn>

VOZÁBAL, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2011, [cit. 20. 1. 2015]. Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-c-01-2011.htm>

VOZÁBAL, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2013, [cit. 20. 1. 2015]. Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravoda-0413.html>

VOZÁBAL, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2014, [cit. 19. 1. 2015]. Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0114.html>

VOZÁBAL, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2010, [cit. 19. 1. 2015]. Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-02-2010.htr>

VOZÁBAL, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2012, [cit. 16. 1. 2015].

Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0412.html>
VOZÁBAL, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2014, [cit. 19. 1. 2015].
Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0214.html>
VOZÁBAL, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2013, [cit. 20. 1. 2015].
Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-01-13.html>
VOZÁBAL, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2011, [cit. 20. 1. 2015].
Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-04-2011.htr>
VOZÁBAL, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2013, [cit. 16. 1. 2015].
Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0313.html>
VOZÁBAL, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2011, [cit. 16. 1. 2015].
Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-02-2011.htr>
VOZÁBAL, J. Obec Řepeč. *Zpravodaj*. [online]. 2014, [cit. 16. 1. 2015].
Dostupné na: <http://www.repec.cz/zpravodaj/zpravodaj-0314.ntml>
Základní škola Opařany. *Kroužky*. [online]. 2014, [cit. 11. 2. 2015].
Dostupné na: <http://www.zs.oparany.cz/krouzky/>
Základní škola Opařany. *Družina*. [online]. 2014, [cit. 11. 2. 2015].
Dostupné na: <http://www.zs.oparany.cz/druzina/zpravy-z-druziny/>
Přístav třináctka Opařany. *Současnost*. [online]. 2014, [cit. 11. 2. 2015].
Dostupné na: <http://trinactkaoparany.cz/o-trinactce/soucasnost>
Městys Stádlec. *Spolky a sdružení*. 2014, [cit. 15. 2. 2015]. Dostupné na:
<http://www.stadlec.eu/spolky-a-sdruzeni>
Město Milevsko. *Kultura*. 2014, [cit. 17. 2. 2015]. Dostupné na:
<http://www.milevsko-mesto.cz/dum-kultury-milevsko/d-77975/p1=51206>
Město Milevsko. *Kultura a volný čas*. 2014, [cit. 17. 2. 2015]. Dostupné na:
<http://www.milevsko-mesto.cz/ostatni-organizace/ms-58599/p1=58599>
Město Milevsko. *Sportovní kluby a oddíly*. 2014, [cit. 17. 2. 2015]. Dostupné na:
<http://www.milevsko-mesto.cz/sportovni-kluby-a-oddily/ms-58601/p1=58601>
Město Tábor. *Kalendář akcí*. 2014, [cit. 5. 2. 2015]. Dostupné na:
http://www.taborcz.eu/ap/hledani=1&typ_akce=1187&p1=56
TZTM. *Plavecký stadion*. 2014, [cit. 5. 2. 2015]. Dostupné na:
<http://www.tzmt.cz/plavecky-stadion.php>
Hejbejtese. *Sportovní aktivity v Táboře*. 2014, [cit. 7. 2. 2015]. Dostupné na:
<http://www.hejbejtese.cz/sport/vse/tabor/jihocesky/vypis>

TZTM. *Zimní stadion*. 2014, [cit. 7. 2. 2015]. Dostupné na:
<http://www.tzmt.cz/zimni-stadion.php>

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník pro děti mladšího školního věku, 6–10 let

Příloha č. 2 – Dotazník pro děti staršího školního věku, 11–15 let

Příloha č. 3 – Dotazník pro matky s dětmi do 6 let

Příloha č. 4 – Dotazník pro ostatní občany obce

Seznam použitých tabulek

Tabulka č. 1: Názorné zobrazení respondentů dotazníkového šetření v obci Řepeč v absolutních četnostech

Tabulka č. 2: Názorné zobrazení respondentů dotazníkového šetření v absolutních četnostech

Tabulka č. 3: Znázornění otázky č. 2 v absolutních četnostech: Volný čas ve všední den

Tabulka č. 4: Znázornění otázky č. 3 v absolutních četnostech: Volný čas o víkendu

Tabulka č. 5: Znázornění otázky č. 4 v absolutních četnostech: Spokojenost s trávením volného času

Tabulka č. 6: Znázornění otázky č. 5 v absolutních četnostech: Využívání obecních aktivit

Tabulka č. 7: Znázornění otázky č. 6 v absolutních četnostech: Náзор občanů na množství možností k trávení volného času v obci

Tabulka č. 8: Znázornění otázky č. 7 v absolutních četnostech: Možnosti k využívání volného času

Tabulka č. 9: Znázornění otázky č. 8 v absolutních četnostech: Využití obecních aktivit

Tabulka č. 10: Znázornění otázky č. 10 v absolutních četnostech: Prostředí pro trávení volného času

Tabulka č. 11: Znázornění otázky č. 11 v absolutních četnostech: Využití nabídek obce k trávení volného času

Tabulka č. 12: Znázornění otázky č. 12 v absolutních četnostech: Nejčastější způsob trávení volného času

Tabulka č. 13: Znázornění otázky č. 13 v absolutních četnostech: Aspekty volného času

DOTAZNÍK

(Děti mladší školní věk, 6–10 let)

Ahoj,

jmenuji se Šárka Procházková a studuji 3. ročník Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích – obor Sociální pedagogika. Ráda bych Tě touto cestou požádala o vyplnění dotazníku nezbytného pro mou bakalářskou práci na téma: „*Možnosti trávení volného času v obci Řepeč.*“ Dotazník je zcela anonymní a veškeré údaje budou použity výhradně pro zpracování mé bakalářské práce.

Děkuji Ti předem za ochotu a čas, který strávíš vyplňováním dotazníku.

Šárka Procházková

Zvolenou odpověď zakroužkuj, u vyznačených otázek odpovídej vlastními slovy.

Věk.....

**1. Odhadni prosím, kolik hodin volného času máš ve všední den.
Jedná se o den, kdy chodíš do školy (po-pá)?**

- a) 0 hodin
- b) 1 – 2 hodiny
- c) 3 – 4 hodiny
- d) 5 – 6 hodin
- e) víc než 6 hodin

2. Odhadni prosím, kolik hodin volného času máš o víkendu?

- a) 0 hodin
- b) 1 – 2 hodiny
- c) 3 – 4 hodiny
- d) 5 – 6 hodin
- e) víc než 6 hodin

3. Jsi spokojený/á s tím, jak trávíš svůj volný čas?

- a) velmi spokojená/ý
- b) spokojená/ý
- c) nespokojená/ý
- d) velmi nespokojená/ý

4. Využíváš aktivit, které Ti nabízí obec?

- a) ano
- b) ne

5. Myslíš si, že v obci máte dostatečné množství možností, jak trávit svůj volný čas?

- a) ano
- b) ne

6. Které z aktivit, které obec nabízí, využíváš?

- a) fotbalové hřiště
- b) dětské hřiště
- c) dětský karneval
- d) setkání u vánočního stromčku
- e) návštěva mše svaté v místní kapliče
- f) pálení čarodějnic
- g) pout'
- h) mikulášská besídka
- i) jinou aktivitu (prosím vypiš):

.....

.....

.....

.....

7. Jak trávíš volný čas nejčastěji?

- a) se svými rodiči a sourozenci
- b) sledováním TV
- c) hraním počítačových her
- d) venku s kamarády
- e) doma
- f) nudím se
- g) jiná možnost

(prosím uveď):

.....

.....

8. Trávíš svůj volný čas konverzací prostřednictvím ICQ, Skype, Facebook

- a) ne
- b) Ano (kolik hodin denně?):.....
- c) nevím, co to je

9. Zajímají se Tví rodiče, jak trávíš svůj volný čas?

- a) ne
- b) ano

10. Navštěvuješ některé z těchto zařízení pro volný čas?

- a) školní družinu
- b) sportovní oddíl (napíš jaký):
- c) skautský oddíl
- d) výtvarný kroužek (napíš jaký):.....
- e) hudební kroužek (napíš jaký):.....
- f) mám jiný kroužek (napíš jaký):.....
- g) nenavštěvuji žádný kroužek

Děkuji Ti za odpovědi a čas, který jsi věnoval/a vyplňování dotazníku.

DOTAZNÍK

(Děti starší školní věk, 11-15 let)

Ahoj,

jmenuji se Šárka Procházková a studuji 3. ročník Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích – obor Sociální pedagogika. Ráda bych Tě touto cestou požádala o vyplnění dotazníku nezbytného pro mou bakalářskou práci na téma: „*Možnosti trávení volného času v obci Řepeč.*“. Dotazník je zcela anonymní a veškeré údaje budou použity výhradně pro zpracování mé bakalářské práce.

Děkuji Ti předem za ochotu a čas, který strávíš vyplňováním dotazníku.

Šárka Procházková

Zvolenou odpověď zakroužkuj, u vyznačených otázek odpovídej vlastními slovy.

Věk.....

1. Odhadni prosím, kolik hodin volného času máš ve všední den. Jedná se o den, kdy chodíš do školy (po-pá)?

- a) 0 hodin
- b) 1 – 2 hodiny
- c) 3 – 4 hodiny
- d) 5 – 6 hodin
- e) víc než 6 hodin

2. Odhadni prosím, kolik hodin volného času máš o víkendu?

- a) 0 hodin
- b) 1 – 2 hodiny
- c) 3 – 4 hodiny
- d) 5 – 6 hodin
- e) víc než 6 hodin

3. Jsi spokojená/ý s tím, jak trávíš svůj volný čas?

- a) velmi spokojená/ý
- b) spokojená/ý
- c) nespokojená/ý
- d) velmi nespokojená/ý

4. Využíváš aktivit, které Ti nabízí obec?

- a) ano
- b) ne

5. Myslíš si, že v obci máš dostatečné množství možností, jak trávit svůj volný čas?

- a) ano
- b) ne

6. Které z aktivit, které obec nabízí, využíváš?

- a) fotbalové hřiště
- b) dětské hřiště
- c) dětský karneval
- d) setkání u vánočního stromčku
- e) návštěva mše svaté v místní kapliče
- f) pálení čarodějnic
- g) pout'
- h) mikulášská besídka
- i) jinou aktivitu (prosím vypiš):

.....

.....

.....

.....

.....

7. Jak trávíš volný čas nejčastěji?

- a) se svými rodiči a sourozenci
- b) sledováním TV
- c) hraním počítačových her
- d) venku s kamarády
- e) poslouchám hudbu
- f) čtu si časopisy
- g) prohlížím si internet
- h) věnuji se svým kroužkům (napíš jakým):.....
-
-
- i) nudím se

8. Trávíš svůj volný čas konverzací prostřednictvím ICQ, Skype, Facebook

- a) ne
- b) ano (prosím uveď kolik času denně):.....

9. Zajímají se Tví rodiče, jak trávíš svůj volný čas?

- a) ne
- b) ano

10. Navštěvuješ některé z těchto zařízení pro volný čas?

- a) školní klub
- b) sportovní oddíl (napíš jaký):.....
- c) skautský oddíl
- d) výtvarný kroužek (napíš jaký):.....
- e) hudební kroužek (napíš jaký):.....
- f) mám jiný kroužek (napíš jaký):.....
- g) nenavštěvuji žádný kroužek

Děkuji Ti za odpovědi a čas, který jsi věnoval/a vyplňování dotazníku.

DOTAZNÍK

(matka s dítětem nebo dětmi do 6 let)

Vážené spoluobčanky,

jmenuji se Šárka Procházková a studuji 3. ročník Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích – obor Sociální pedagogika. Ráda bych Vás touto cestou požádala o vyplnění dotazníku nezbytného pro mou bakalářskou práci na téma: „*Možnosti trávení volného času v obci Řepeč.*“ Dotazník je zcela anonymní a veškeré údaje budou použity výhradně pro zpracování mé bakalářské práce.

Děkuji Vám předem za Vaši ochotu a čas, který jste vyplňování dotazníku věnovaly.

Šárka Procházková

Vámi zvolenou odpověď zakroužkujte, u vyznačených otázek odpovídejte vlastními slovy.

Věk.....

1. Odhadněte prosím, kolik hodin volného času máte ve všední den?

- a) 0 hodin
- b) 1 – 2 hodiny
- c) 3 – 4 hodiny
- d) 5 – 6 hodin
- e) víc než 6 hodin

2. Odhadněte prosím, kolik hodin volného času máte o víkendu?

- a) 0 hodin
- b) 1 – 2 hodiny
- c) 3 – 4 hodiny
- d) 5 – 6 hodin
- e) víc než 6 hodin

3. Jste spokojená/ý s tím, jak trávíte svůj volný čas?

- a) velmi spokojená
- b) spokojená
- c) nespokojená
- d) velmi nespokojená

4. Využíváte aktivit, které Vám nabízí Vaše obec?

- a) ano
- b) ne

5. Myslíte si, že v obci máte dostatečné množství možností, jak trávit svůj volný čas?

- a) ano
- b) ne

6. Na stupnici 5 – 1 uveďte: Jaké možnosti podle Vás obec umožňuje k využívání volného času? (Vámi zvolené varianty zakroužkujte).

Jaké možnosti obec nabízí k trávení volného času	Naprostou souhlasím	Souhlasím	Nemám vyhraněný názor	Nesouhlasím	Naprostou nesouhlasím
Relaxace v přírodě, odpočinek	5	4	3	2	1
Sportovní vyžití	5	4	3	2	1
Kulturní vyžití	5	4	3	2	1
Společenské vyžití	5	4	3	2	1
Náboženství	5	4	3	2	1
Aktivity spojené s tradičními lidovými zvyky	5	4	3	2	1

7. Které z aktivit, které obec nabízí, využíváte?

- a) fotbalové hřiště
- b) dětské hřiště
- c) dětský karneval
- d) mikulášská besídka
- e) taneční plesy, zábavy, bály
- f) posezení v místní hospůdce
- g) setkání u vánočního stromčku
- h) návštěva mše svaté
- i) pálení čarodějnic
- j) pout'

- k) myslivost
- l) holubářství
- m) hasičský sbor
- n) jinou aktivitu (uved'te):

**8. Jaké možnosti trávení volného času byste v obci uvítali?
(prosím, vypište).**

.....

.....

.....

.....

.....

9. Jaké prostředí pro trávení volného času upřednostňujete:

- a) příroda
- b) městské prostředí
- c) instituce pro využívání volného času
- d) vesnické prostředí
- e) domov

10. Využíváte nabídek trávení volného času mimo Vaši obec?

- a) kino
- b) divadlo
- c) bazén
- d) sportovní hala
- e) dětské koutek „človíček“
- f) jiná možnost (prosím, vypište):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Věnujete se některé aktivitě určené pro rodiče s dětmi?

- a) ne
 - b) ano (uved'te):
-
-

12. Jakým způsobem nejčastěji trávíte svůj volný čas?

- a) čtu si
- b) poslouchám hudbu
- c) odpočívám

- d) procházím se s dětmi v přírodě
- e) věnuji se zahrádce
- f) sportuji
- g) jinak (vypište, jakým způsobem):

13. Na stupnici 5 – 1 uveďte: Které aspekty trávení volného času pokládáte za důležité? (vámi zvolené varianty zakroužkujte).

Které aspekty trávení volného času jsou podle Vás důležité?	Naprostou souhlasím	Souhlasím	Nemám vyhraněný názor	Nesouhlasím	Naprostou nesouhlasím
Ekonomická hlediska, finanční náročnost aktivity	5	4	3	2	1
Sociologická hlediska, utváření mezilidských vztahů	5	4	3	2	1
Politická hlediska, ovlivňování volného času státními orgány	5	4	3	2	1
Zdravotní hlediska, podpora zdravého vývoje	5	4	3	2	1
Pedagogická hlediska, respektování individuálních zvláštností	5	4	3	2	1

Děkuji Vám za Vaše odpovědi a čas, který jste věnovali vyplňování dotazníku.

DOTAZNÍK

Vážení spoluobčané,

jmenuji se Šárka Procházková a studuji 3. ročník Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích – obor Sociální pedagogika. Ráda bych Vás touto cestou požádala o vyplnění dotazníku nezbytného pro mou bakalářskou práci na téma: „*Možnosti trávení volného času v obci Řepeč.*“ Dotazník je zcela anonymní a veškeré údaje budou použity výhradně pro zpracování mé bakalářské práce.

Děkuji Vám předem za Vaši ochotu a čas, který jste vyplňování dotazníku věnovali.

Šárka Procházková

Vámi zvolenou odpověď zakroužkujte, u vyznačených otázek odpovídejte vlastními slovy.

Věk.....

1. Do jaké kategorie se řadíte?

- a) mládež 16–26 let
- b) dospělí 27–55 let
- c) dospělí starší 56 let

2. Odhadněte prosím, kolik hodin volného času máte ve všední den?

- a) 0 hodin
- b) 1 – 2 hodiny
- c) 3 – 4 hodiny
- d) 5 – 6 hodin
- e) víc než 6 hodin

3. Odhadněte prosím, kolik hodin volného času máte o víkendu?

- a) 0 hodin
- b) 1 – 2 hodiny
- c) 3 – 4 hodiny
- d) 5 – 6 hodin
- e) víc než 6 hodin

4. **Jste spokojená/ý s tím, jak trávíte svůj volný čas?**

- a) velmi spokojená/ý
- b) spokojená/ý
- c) nespokojená/ý
- d) velmi nespokojená/ý

5. **Využíváte aktivit, které Vám nabízí Vaše obec?**

- a) ano
- b) ne

6. **Myslíte si, že v obci máte dostatečné množství možností, jak trávit svůj volný čas?**

- a) ano
- b) ne

7. **Na stupnici 5 – 1 uveďte: Jaké možnosti podle Vás obec umožňuje k využívání volného času? (Vámi zvolené varianty zakroužkujte).**

Jaké možnosti obec nabízí k trávení volného času	Naprost souhlasím	Souhlasím	Nemám vyhraněný názor	Nesouhlasím	Naprost nesouhlasím
Relaxace v přírodě, odpočinek	5	4	3	2	1
Sportovní vyžití	5	4	3	2	1
Kulturní vyžití	5	4	3	2	1
Společenské vyžití	5	4	3	2	1
Náboženství	5	4	3	2	1
Aktivity spojené s tradičními lidovými zvyky	5	4	3	2	1

8. **Které z aktivit, které obec nabízí, využíváte?**

- a) fotbalové hřiště
- b) taneční plesy, zábavy, bály
- c) posezení v místní hospůdce
- d) setkání u vánočního stromčku
- e) návštěva mše svaté

- f) pálení čarodějnic
- g) pout'
- h) myslivost
- i) holubářství
- j) hasičský sbor
- k) jinou aktivitu (uveďte):
-
-

**9. Jaké možnosti trávení volného času byste v obci uvítali?
(prosím, vypište)**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. Jaké prostředí pro trávení volného času upřednostňujete:

- a) příroda
- b) městské prostředí
- c) instituce pro využívání volného času
- d) vesnické prostředí
- e) domov

**11. Využíváte nabídek trávení volného času mimo Vaši obec.
Pokud ano, jakých?**

- a) ne
- b) ano (uveďte které):
-
-
-
-
-

12. Jak trávíte svůj volný čas nejčastěji?

- a) sleduji TV
- b) prohlížím si internet
- c) čtu si
- d) poslouchám hudbu
- e) zahradničím
- f) sportuji
- g) jiná činnost (prosím, uveďte):.....
-
-
-
-

13. Na stupnici 5 – 1 uveďte: Které aspekty trávení volného času pokládáte za důležité? (vámi zvolené varianty zakroužkujte).

Které aspekty trávení volného času jsou podle Vás důležité?	Naprost souhlasím	Souhlasím	Nemám vyhraněný názor	Nesouhlasím	Naprost nesouhlasím
Ekonomická hlediska, finanční náročnost aktivity	5	4	3	2	1
Sociologická hlediska, utváření mezilidských vztahů	5	4	3	2	1
Politická hlediska, ovlivňování volného času státními orgány	5	4	3	2	1
Zdravotní hlediska, podpora zdravého vývoje	5	4	3	2	1
Pedagogická hlediska, respektování individuálních zvláštností	5	4	3	2	1

Děkuji Vám za Vaše odpovědi a čas, který jste věnovali vyplňování dotazníku

